

m. 066

SCHEDIASMA
HISTORICO PHILOLO-
GICUM
DE
JUDÆORUM
PSEUDO-
MESSIIS.

PER
JOHANNEM à LENT,
SS. Theolog. Doctor. Ejusdemq; ut & Linguar. Oriental.
& Histor. Eccles. Profess. Ordin.

HERBORNÆ,
TYPIS & SUMPTIBUS JOH. NICOLAI ANDREÆ,

M DC XCVII

9 62

PRÆFATIO

AD

BENEVOLUM LECTOR-
REM.

Ecimus quartus ,
BENEVOLE
LECTOR , jam
agitur annus, ex quo
huic de Iudæorum
Pseudo-Mesfiis Schediasmati ador-
nando primam admove-re manum

)(2

coe.

coepi, ratus, mementibus curiosis,
rerumque Iudaicarum studiosis
rem ut gratissimam ita utilissimam
facturum esse. Sisto nunc tibi secun-
dam ejusdem Editionem : unde li-
quet, me opinione nō esse delusum
mani. Adeò enim Schediasma
istud primum curiosi desiderarunt,
ut paucorum annorum intervallo
omnia ejus exemplaria fuerint di-
stracta, adeoque me Amici deite-
randa ejus editione monuerint.
Horum proinde voto, & monito ut
gratificarer, horis labore, quem ex
officiū ratione quotidie subire ne-
cesse est, liberis opus sub incudem

revo-

revocare non nolui , adjecto ad
frontem cujusque capitis historia-
rum breviario. Id quod tibi haud
ingratum fore confido. Vale in-
terim quàm optimè **BENEVO-**
LE LECTOR & Laboribus me-
is ad Dei T. O. Maximi gloriam &
tuam ipsius salutem utere.

In presentem Charissimi Collegæ

D. IOHANNIS à LENT ,
de Pseudo-Messiiis, librum.

Æc hominis miseri sapientia maxima ,
Christum
Noscere, Judæis Papicolisque deest.
Papicolæ verbis Christum venisse fatentur;
Sed Papæ & panis religionem negant:
Ac Antichristum detectum cernere nolunt,
Hunc Christi in terris munus obire volunt.
Judæi Christum nolunt agnoscere missum.
Hinc Pseudo-Christi ludificantureos,
Non pauci numero, post nati tempora Christi,
Ad nostrum præsens, ut probat iste liber.
Utile Christicolis Satanæ cognoscere fraudes,
In reprobam gentem iudiciumque Dei.
Hic quæ cuncta legis. Scriptori dico grates,
Hæc qui collegit, quique legenda dedit.

Honoris & benevolentia ergo L. P.

MATTHIAS NETHENUS, S. Th. D.
& Prof. Ecclesiæ Herbornensis Pastor &
vicinarum Inspector. p. t. Rector.

In

~~~~~

In Viri Clariff. & eruditione varia exculiffimi

D. IOHANNIS à LENT,

Collegæ & Amici Conjunctiff. hiftoriam

τῶν ψευδοχριστῶν Judaicorum.

Uid juvat ex tenebris veteris molimina
noctis

Resuscitare Sathanæ,

Conatusq; hominum infaustos transmittere feros

Stultiffimorum ad posteros?

Scilicet ut doceat miseram respiscere gentem

Vel ipsa desperatio,

Spesque suas toties falsas committere Christo

Qui tempore adfuit suo.

Illi sacra fides tanto quoque firmitus hæret

Quanto malus se Spiritus

Prodidit in reliquis manifestius. Istius artes

Quas hætenus contexit

Ut luderet miseros, documenta haud vanade-
runt

A fraude quantum veritas

Nostrare mota fiet. Mediis adeo illa tenebris

Effulget usque clarior.

Hos Mater pia religio debet triumphos

Curæ auspicate LENTIAE,

Dum

42) o (37
Dum pote vindiciis nostris asserta paramus
Varum *ποσειδωνος*.

JOH. MELCHIORIS, S. Th.
D. & Prof.

Aliud.

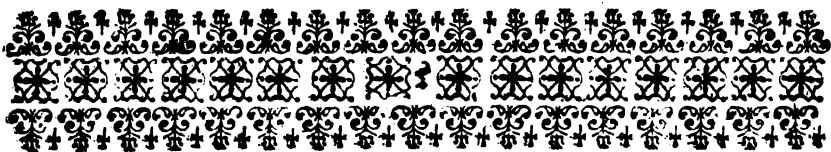
On sunt ex Latia scitè deprompta palæstrâ
Nomina, quæ rebus sunt minùs apta
fuis.

Id quoque de *Lenti* præclari nomine verum:
Nam nomen *Lenti*, non tamen omen habet.
Non benè de *lento* signatur nomine *Lenti*,
Cujus vix ullo tempore *lentes* opus.
Ast non vulgaris latet hîc entiphraſis; idque
Clarè *Lent* factis comprobatur ipse suis.
Ne tamen in tali sit vultu nomen avitum
Mendax, fert *lente* tristia fata Dei.
Utque magis pleno sibi vindicet omine *Lenti*
Nomen, contingat *Lenta* senecta Viro

*Pauca hæc Excellentis, atque Clariss. Dn. Au-
thori, collega & amico suo inter rariores
variori gratulabundus apposuit.*

THEOD. EVFRH. BRANDT, Philo-
sophiæ Professor, Ecclesiæ Herbo-
rensis Pastor, & Pædagogarcha.

DE

DE
JUDÆORUM PSEUDO-
MESSIIS.

Caput primum.

I. Judæi quondam omnium populorum felicissimi: sed jam miserrimi. II. Urbs Hierosolyma à Tito Vespasiani filio capta. III. Judæi subjugati. IV. Urbs & templum solo æquata. V. Judæorum nova sub Trajano rebellio. VI. Quam & sub Hadriano tentarunt. VII. & VIII. Novus Messias *Bar Cochab* dictus detegitur. IX. Ejus conamina. X. Elogia ipsi tributa à R. Akiba. XI. Judæorum ad eum concursus & nova molimina. XII. Romanorum bellum ad eum opprimendum lentum. XIII. XIV. Hinc vires Judæorum confirmatæ, *Bar Cochabo* munia strenui militis obire non intermittente. XV. Tandem Hadrianus Imperator urbem *Bitther* obsedit, adeoque arctavit obses-

fos, ut plurimi Judæorum miserimè perirent. XVI. Occisus ipse *Bar Cochab*. XVII. Interfectus etiam R. A Kiba, Pseudo-Messia armiger. XVIII. Judæi deplorant miseriam suam. XIX. Seropha in ipsorum ignominiam, in marmore portæ Bethlemiticæ sculpta. XX. Verpi, mercede militibus persoluta, die, quo urbs eversa, in urbem redeunt, ad templi excidium descendendum. XXI. Observant etiam adhuc hodie in Calendariis fatalem illum diem. XXII. Dederunt olim pauperibus decimas, ut Hierosolymam lugerent. XXIII. Illa verporum afflictio & extremum excidium profuit Christianæ fidei. XXIV. A Constantino Imperatore & aliis contra Judæos lata durissimæ leges. XXV. Ex quibus temporibus Judæi extorres patria, per orbem terrarum dispersi, palumbi sine Numine, sine Rege, sine aris & focis vagantur. XXVI. XXVII. Deo aded exosi, ut, cum templum sub Juliano, in contumeliam Christi restituere tentarent, operatores ignibus è terra erumpentibus ab opere fuerint prohibiti.

I. Quan-

L

Quantæ quæso non olim Judæorum prærogativæ præ gentibus, quod dicantur filius Dei primogenitus Exod. c. 4. v. 22. Populus Sanctus, populus peculiaris, Deuteron. c. 7. v. 6 Regnum sacerdotale, Exod. c. 19. v. 6. Habitatio Dei Psal. 76. v. 3. Dei sponsa, Osee. c. 2. v. 19. Dei hæreditas & dilecta anima mea, Jer. 12. v. 7. Quæ poterat esse major nobilitas, quod tot Patriarchas, vatesque, & reges inavis proavisque numerarent, denique tot excellos & divina virtute viros, quorum sunt nomina cælo consecrata; sed Judæos sacerdotium regium, genusque hominum electum dici & sacra sua religionesque ab illis solis suscipi tantisper voluit Deus, donec ille dies illuxisset, qui Messiam terrarum orbi repræsentaret. Ex eo enim tempore, Dei filius beneficia cælestia communia omnium esse voluit. Atque hinc verò demum admiranda quædam fuit rerum conversio. Summum quippe salutis auspicem, qui cælestia regna reliquerat, uti rebus hominum lapsis succurreret, cum gaudio & veneratione receperunt profanæ nationes. At Judæi, quem constituto tempore & loco venturum significaverat olim non unus vates, cum venisse jam & adesse præsentem non intellexerunt. Tanta recordiæ vis eos pervalerat. Cæci erant oculi, cum animus alias res ageret, & videre illa recusaret, quæ posita in medio erant. Imo rupem salutis Christum ut imparem, isto. que fastigio minorem, quod vilis, abjectus, & ipsos non à Romanorum potestate liberaret, non solum repudiaverunt, sed morte extrema affecerunt, clamantes sanguis ejus super

nos sit, & super filios nostros. Hinc abdicati spretique à Nomine, justo judicio obvium quemque qui sacrum illud nomen præferre ausus erat, acceperunt, & levissimi cujusque impostoris spoliū & ludibrium fuerunt. Ut Christi vaticinio Joh. 5. verl. 43. *Ego veni in nomine patris mei, & non accipitis me. Si alius veniat in nomine proprio, illum accipietis: fides fieret. Quales fuere Anno Christi 132. Bar Cochab. Anno 434. Moses Cretenfis. Anno 721. Syrus quidam. Anno 1199. David al David. Anno 1508. Lemlem. Anno 1666. Sabbath Zzebbi, aliique plurimi.*

II.

Capta à Tito Vespasiani filio, Hierosolyma, urbe Judææ facile prima, anno post Christum natum septuagesimo tertio, numerus eorum, qui cum gladio, tum fame perierunt, ad undécies centena millia relatus est. Alii qui proceritate corporis & forma ceteris præstarent, ad ornamentum triumphi relictæ; ex reliqua multitudine, qui septimum decimum ætatis annum excefferant, vincti ad metalla exercenda in Ægyptum perducti; plurimi per provincias distributi, qui in publicis Spectaculis aut ferro aut bestiis consumerentur; quicunque autem minores essent annis septendecim, publicè venundati sunt, quorum quidem numerus ad centum usque hominum millia pervenit. Restabat sedes sacra, illud religionum domicilium, inter orbis miracula. Nulla fuerat tam seposita aut barbaragens, ex qua Spectator in Syriam non veniret, quare Titus adhibito consilio ducum, an tanti operis templum everteret, deliberavit. Ipse cum Frontone, Alexandro, Cereale, aliisque ædem sacratam ultra omnia mortalia illustrem, non debere deleri, arbitrabatur, quæ servata, modestæ Romanæ testimonium, diruta perennem crudelitatis notam præberet, neque se unquam tantum opus incensurum: Jam enim Romanorum hoc fore dam-

damnum, sicut ornamentum quoque imperii, si maneret. At contra alii evertendum templum, & jure belli utendum esse censabant, quo plenius Judæorum religio tolleretur, radice sublata, stirpem facile perituram, cum nunquam à novis rebus moliendis templo manente desinere possent, ad quod ut Palladium omnes ubicunque essent, colligerentur. Sed fati ea Lex est, nunquam datum ut sit rebus summis, stare diu. Deceverat tantarum rerum cumulum diruete Deus, hinc Tito invito, templum dirutum, quod miles quidam incenderat. Etenim Titum, Deliciz amorque non Romanorum, sed humani generis dictus habitusque, cum everfa omnia, dirutaque cerneret, ingemuisse cum dolore, uti hæc Josephus de bello Judaico lib. VII. c. XVII. Eusebius in Hist. Eccl. lib. III. c. VII. Sulpitius Severus in Hist. sacr. lib. II, c. XLIV. Orofius lib. VII. alii sine numero.

III.

Is autem, qui in Judæa remanserant, Titus imperavit, ut didrachma, quod in templo inferre soliti essent, Jovi Capitolino penderent; ut nullus sabbatum deinceps servaret; nullus à menstruata muliere se contineret, quemadmodum ex tractatu Talmudico ~~et~~ megilla clarum est. Et ut ipsos subiectos & devictos abunde satis declararet, nummos in quorum una parte effigies Patris Vespasiani, in altera parte palma cum his vocibus JUDÆA DEVICTA, CAPTA, expressa erat, fieri jussit. Scilicet nihil æquius erat, quam ut, cum de Judæa triumphandum, arbor exprimeretur, quæ illam regionem nobilitabat vel maximè, quoniam Judæa proferebat longe meliores his, quæ alibi terrarum nascuntur: Neque id Plinium latuit, unde lib. 15. Hist. Nat. c. 4. *Judæa verò inclinata est, vel magis palmarum.* Nec ignoraverunt Galenus, Josephus, Strabo. Causa nifi fallor, est illa, in hac regione, Justino lib. 36. Hist. c. 3. teste, re-

pidi aeris naturalis quadam, ac perpetua apricitas. Tum vero nihil aptius, nihil elegantius, in Victoriatis Nummis esse poterat, quam, ceu Ovidius L. 10. *Metamorph. fab. 2. vocat.*

Lenta victoris pramia palma.

Tales quosdam exhibuerunt Patinus in Numismat. Imperat p. 141. Ezechiel Spanhemius in dissertacionibus de præstantia Numism, p. 325. Edit. nov. Wagenseilius in Excerptis Gemaræ Sotæ. p. 1084. Hornbekius in præfat. libri de convinc. jud. Quia verò à illo quem possideo, distincti sunt, hinc eum describam. Ex una parte effigies Vespasiani cum hisce verbis: **IMPT CAES VESP AVG PM TR PPP COS VIII.** Ab altera parte mulier summo in mœrore ad Palmam arborem sedens, capite inclinato & manu sinistra suffulto, post cuius tergum vir inter arma stans cum his vocibus **JUDÆA CAPTA S. C.** conspicitur.

IV.

Hierosolymis & templo solo æquatis, aratrum imprimere ac terram findere iussus est, Tyrenus Rufus, Judæis in Talmude Turanus Rufus, Præfectus munitio-um, relictis duntaxat tribus turribus Herodianis Hippico, Phasaele & Mariamne, cum muri parte illa quæ erat ad occasum, seu ut essent præsidium Romanis militibus, seu ut monumentum superesset excidii, apud Josephum *Antiq. Lib. VII, C. XVII.* Epiphanius Aediculam sacram, casulam & septem Synagogas reservat, ne successio cathedralis Hierosolymitanæ desisse videretur, quasi successio illa non potuerit esse extra Hierosolymam, nam procùl dubio Pellam urbem Decapoleos translata fuit, adeoque sedes Episcopalis ibi hæsit, donec deinceps suo tempore Eliam translata est. Ut male veteres dimidiam urbem relictam, deinceps ab Hadriano eversam velint; cum ita excisa sit juxta vaticinium Christi Matth. C. XXIV. vers. 11. *ut ne vestigium urbis apparuerit:*

ruerit : Quin & post impressum illi aratrum non solum urbs esse desit , sed & in posterum nemini licuit illi solo aliquid immolari ac superstruere. Juxta Jurisconsultos enim civitas esse desit , cui aratrum inductum est , & capitale est in illo solo vel calam aut humile ædificium struere, quæ pluribus demonstravit Doctissimus Valesius in Annotat. ad lib. IV. Cap. VI. *Historiæ Ecclesiasticæ Eusebii Pamphili.*

V.

Et licet innumerabilis eorum multitudo à Tito sublata, tamen brevi illa renata & myriades passim per orbem terrarum dispersæ, cum primis in Asia, Africa, Ægypto, unde gentis animi, & feroces spiritus, & savities passim ab iis exercita, ac tentata non semel instauratio Reipublicæ, nam statim rebellaverunt Judæi sub Trajano Imperatore anno Christi 114. in Ægypto, duce Andrea, (Messia, nisi repressi fuissent, futuro) tanta animorum acerbitate ac ferocia, ut ducenta hominum millia trucidaverint, Romanos pariter & Græcos bestiis discerpandos objecerint, alios ferris à vertice ad imum usque dissecuerint, aliis lociorum occisorum carnem devorandam, vi ad id coactis, tradere non dubitaverint. Similiter iisdem temporibus Judæi facta seditione in Cypro 240. hominum millia obruncarunt, unde postmodum lex ab incolis lata, ne ullus unquam Judæus sub poena capitis pedem in insulam inferret. Quod si forte vi tempestatis in insulam appulerit interficitur. Adversus autem illos Trajanus Lucium Quietum mittens, infinita eorum millia interfecit. In Mesopotania cum tumultuarentur, multis casibus domantur. Sic contra eosdem in Ægyptum M. Turbo mittitur, qui infinitas Judæorum copias delet. Taceo nunc brevitatæ causa rebelliones eorum in Palæstina, Lybia, Cyrenaica & vicinis oris, de quibus Dio Cassius, Spartianus, Eusebius, Patricides.

VI.

VL

Vita functo Trajano Imperatore, cum Hadrianus in Syria esset, Judæi clandestina consilia de rebellionē agitarunt, quapropter in Italiam profectus, ut curaret, ne quid publica res detrimenti caperet. Hinc statim annorante Spartiano, ipsis genitalia amplius mutilare prohibuit, præterea ne quid desideraretur, Coloniam civium Romanorum in Judæam deduxit, quæ urbem novam prope Hierosolymam à Tito destructam conderet, de nomine suo Ælio, Æliam, à Jove Capitolino ibi consecrato, Capitolinam Vocaret. Itaque dupliciter hic fallitur Eusebius, tum quod urbem Hierosolymam sub Hadriano penitus everfam fuisse scribit, tum quod Æliam Capitolinam ab eodem Hadriano conditam esse post expugnationem Bertharæ, absoluto bello; nam quod ad primum attinet, constat ex Josepho supra allegato. Hierosolymam prorsus everfam fuisse à Tito, ita ut aratrum etiam ejus solo fuerit impressum; quomodo igitur iterum eversa est ab Hadriano, quæ jam dudum esse deberat. Quod verò ad conditum Æliæ spectat, tantum abest ut condita fuerit ab Hadriano post partam de Judæis victoriam. Imo bellum Judaicum maximam parrem ex Æliæ conditu originem cœpit. Nam cum Judæi urbis suæ solum ab alienigenis occupatum viderent, & in eo ipso loco sacra fieri Jovi Capitolino animadverterent; eam injuriam minimè ferendam rati, arma corripuerunt, & initium fecerunt hujus belli, quod an. 16. Hadriani cœptum, octavo decimo aut nono finem tandem accepit. Ælia vero Capitolina diu ante condita fuerit, anno scilicet, Hadriani secundo, ut legimus in Chronico Alexandrino, Philostorgio, Nicephoro, aliis benè multis.

VII.

Testantur id Patres Doctissimi, Hilarius, Athanasius, qui
sua

lua ætate nullam amplius Hierosolymam fuisse dicunt, sed *Æliam*. Neque enim Hierosolymam instauravit Hadrianus, cum Judæi hostes tunc essent populi Romani, sed *Æliam* Coloniam civium Romanorum condidit, ut neque nomen, neque gentem, neque religionem, neque locum retineret. Unde etiam Firmilianus Palæstinae Præses apud Eusebium in libro de Martyribus Palæst. cum Martyres *Ægyptii* Hierosolymam (videl. Spiritualem) patriam suam dicerent, situm ejus ab ipsis cognoscere flagrabat. Quod arguit ipsum Hierosolymæ nomen tunc ignotum fuisse. *Ælia* autem appellata est adhuc Constantini Magni temporibus, uti in tabula Peutingerorum & in Itinerario Antonini memoratur. Verum post celeberrimum illud Martyrium à Constantino ædificatum in Resurrectionis Dominice loco, ambitio Episcoporum Hierosolymorum nomen quasi postliminio, cum ob splendorem illius nominis, tum ob primitivæ sedis prærogativam, repetit, ut Jacobi Justi Successores essent; Atque ita paulatim abolitum *Æliæ* nomen, & Hierosolyma cœptum vocari à Christianis; cum tamen revera non esset Hierosolyma, utpote in alio loco condita, observante id primum Beda, seu quo alio, in expositione locorum & urbium, quarum mentio fit in Actis Apostolorum, & post ipsum Petito, Valetio, Burmanno.

VIII.

Æliam ergo Hadrianus urbem jam factam vocavit, quo Judæorum gentem penitus ex ea urbe amoveret, ne veteris appellationis occasione, velut patriæ suæ repetendæ prætextum haberent, atque sic per speciem cultus divini, Romanis negotium facerent. Cum itaque Judæi urbem à Gentilibus inhabitari, in ea sacra fieri Jovi Capitolino indigne ferrent, ac desuper dura servitute premerentur, ad arma volarunt, horrendarum orci portarum in subsidium vocatis consiliis, artibus,

B

do-

Incedet stella ex Iacob, & surget sceptrum ex Israele, & confringet proceres Moab, & diruet omnes filios Seth. Et erit Idumaea possessa, & Seir cedit hostibus suis in possessionem, & Israel fortiter aget. Et ut signa divina vel miranda ostenderet, stipulam in ore succulam ventilavit, anhelitu flammam evomuit, Hieronymus in Apol. 2. adversus Ruffin. Tu videlicet flammeus, immo fulmineus, qui in loquendo fulminas. Atque, ut ille Barchochebas auctor seditionis Iudaicae, stipulam in ore succensam anhelitu ventilabat, ut flammam evomere videretur. Imitatus simili quondam fraude Eunum Syrum, qui bellum servile in Sicilia concitavit, in ore abditam vocem gestans, quam sulfure & igne stipaverat, ac leniter inspirans, flammam inter verba fundebat, ut scribit Florus lib. 3. cap. 19. ad quem instar omnium Salmasius.

X.

Præterea volens se probare Messiam, quod trucidaret & deleteret obvios quosque, nihil non fecit, quo non solum Romanos, Græcos, sed Christianos invaderet, internecinique odii sui furoribus lacesseret & prosequeretur, ut ita magnis inimiciis inclaresceret, conquerente illud Justino Philosopho, ut re suo tempore gesta, ipsique notissima, in Apologia pro Christianis ad Antoninum Pium Imperatorem: proximo namque bello Iudaico Barchochebas, defectionis Iudeorum Dux & Princeps solos Christianos ad gravia supplicia, nisi Christum abnegarent, & maledictis incescerent, protrahi iussit. Nam quomodo invidus illis non pepercerit, petulanter impetiverit, ferociter invaserit, crudeliter occiderit, testes Judæi, pessimi Historiarum postquam ex patria expulsi, magistri, imprimis David Gans in מן מן גרמנ דאביד, liber est Chronologicus & Historicus ab initio mundi usque ad A. C. 1592. ad an. 880. millenarii quarti, Tunc Iudæi Bitterenses anxerunt eum, נאדן

et elegerunt ipsum in regem super se, jugum Romanorum abjicientes. Occiderunt ex Romanis & Græcis, qui in Africa, innumerabiles instar arenæ maris. Similiter fecerunt Aegyptiis incolæ urbis Alexandrinæ etiam ex Romanis interfecerunt ultra bis centena millia. Quæ in Cypria, occiderunt omnes pland gentes vicinas, ut ne superstes quidem remaneret. Tandem TRAIANVS Imperator misit ADR-ANVM, sororis suæ filium, Ducem exercitus contra ipsos, qui tantam cladem intulit, qualis neque tempore NEBVSARADDAN, vel tempore TITII audita fuit. Nam in Talmud scriptum legitur, perisse in Bitter urbe quadringentas miriadas.

XI.

Judæi dum mille reffibus convicci, tempus Messia ex-
hibendi, vel præterisse jam vel certè instare, hæc re commoti
ac jugum Romanorum tolerare non bene assueti, castra ejus
fuerunt secuti. Excelluit maxime R. Aquibas, qui calvus e-
rat, celeberrimus Doctor Talmudicus, Discipulorum 24000. in-
formator, *Sechumtaah* leu Authenticus appellatus, qui adventu
בן כורכיב Bar Cochab, ita fuit fasciatus, ut non tantum locum
Num. 24. de stella proditura de eodem explicaverit, palam ex-
clamaverit *אנחנו מלכו*, *videte hic est ipse Messias*, sed &
Armiger ejus extiterit; de Akiba, si quis pro hominis merito
dicere vellet, *אין כל ספר וספר לא יכלה לכתוב*, *non sufficeret volumen in-
tegrum ad res omnes percensendas*, Judice zacuto in Juchasin p.
66. Natus autem est circa primos annos Christi, matre ju-
dæa, patre alienigena, ex Siteræ ducis Jabini Regis Tyrorum,
ut ferunt, prosapia. Duram initio vitæ habuit conditionem,
nam ad quadragesimum usque ætatis annum, ruri degens, pa-
scendis pecudibus Calbæ Schvæ, civis Hierosolymitani opu-
lentissimi, vacabat; transtulit tandem animum luatu herilis
filiz ad studia, quæ cum permoverat, se illi rupturam polli-
cens, si graviter studiis incumberet, quod tam strenue pere-
git,

git, ut post viginti quatuor annos, quos in Academia exegerat, domum reversus, viginti quatuor millibus discipulorum stipatus fuerit. Ignoscite si tanti Doctoris moralia quædam excerpsero, quantum honestas patitur, ex Barajetha in Mal-sech. Berachos fol. 62. latinè ita versa: *Dixit R. Akiba, ingressus sum aliquando post Rabbi Iosua in sedis secreta locum, & tria ab eo didici. Didici (1) quod non versus orientem & occidentem, sed versus septentrionem & austrum converteremos debeamus. Didici (2) quod non in pedes erectum, sed jam consistentem se retegereliceat. Didici (3) quod pedex non dextra, sed sinistra manu abstergendus sit. Ad hac objecit ibi Ben Hajas: usque adeo verè perfricisti frontem erga magistrum tuum, ut cacantem observares? Respondit ille: legis hac arcana sunt, ad qua discenda id necessario mihi agendum fuit.* Plura de his tractatus Talmudicus Cerubot fol. 62. David Gans in Zemach David Part. 1. Abraham Zacut in Juchasin, Abraham Ben Dior in Sepher hakkabala Raymundus Martinus in pugione fidei ex edit. Voysinii, Galatinus de Arcanis Catholicæ veritatis, Schickardus in jure Regio ex Edit. Carpzovii, Johannes Buxtorfius in Lexico Talmudico Rabbinico. Wagenseilius in Sota &c.

XII.

Hoc itaque Armigere, illo Duce ac Messia, Judæiani-mosi facti, Syriam ac Palestinam diripere conati sunt. Sectabantur Cosibam ducenta millia truncorum digito, quisque enim illorum, ut insigne aliquod roboris ac fortitudinis suæ specimen ederet, sibi ipsi digitum præciderat. Quam rem, cum foedam inceptu sapientes judicarent, misere ad eum, qui suis verbis nuntiarent: usque quo tute Judæos mancos efficies? Respondit ipse: Quod igitur aliud ipsorum roboris experimentum faciendum esse judicatis? Regerunt: neminem in numerum militum referto, nisi qui suis manibus cedrum è Li-

bano evellere valet. Huic consilio, cum morem gessisset, jam hoc suorum lacertorum firmitatis signum, omnes ostendere moliebantur, atque non minus quam illorum mancorum, sic & horum reperti sunt ducenties mille, quod egregie ita in Medrasch Rabbeta Megillot fol. 67. **וְיוֹ לְמִינֵיהֶם מֵעֵת**
מִקְדָּשֵׁי אֲצִמְתָּ פִלְחוּ לוֹ חֲמִשִּׁים עַד מֵת אֶתֶר עֲשֵׂה לְיִשְׂרָאֵל בְּעָלֵי מִמֵּין
אִמֵּר לָהֶן וְהִיאָן יִבְדְּקוּ אִמֵּר לוֹ כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ עֹקֵץ אֶת בְּלִמְתָּן מִי יִסַּב
בְּמִסְמִטָּתוֹ שֶׁל וְהוּא לוֹ מֵעֵת מֵעַל מִכְּנֵן וְהִכָּאן :

XIII

Contra Eques Romanus, *sacramentum detrectans* milita-
re, duobus filiis *pollices* amputavit, ut eos belli tempore mili-
tiz subtraheret, *Suetonius in August. cap. 24. Decem milites tem-
pore belli, pollices sibi amputarunt. Rei sunt Ise Reip. Fortunatianus
Rhetor. Ad militandum omnis aetas aptissima & paripectoris robo-
re jenux ad praecinctum ducitur & adultus, gelu duras aribus, &
labore assiduus, multis contempturus, & formidanda, ne eorum ali-
quando quispiam, ut in Italia, munus Martium pertimescens, polli-
cem sibi praeclidit, quos joculariter Murcos appellabant, Ammianus,
Marcellinus l. 15. de Gallorum moribus loquens. Isidoro Hispa-
tensi in glossis vocantur Mutili, Murcinarii à Murcis, id est igna-
vis, quique pollicibus truncati inhabiles bellis gerendis habe-
bantur. Nam hujusmodi homines Murci, Marcidi, Marcili,
Marcicidi, ut alii notarunt, appellabantur. Pollices ergo sibi
abscindebant militiam detrectaturi, vel abscindebantur in pœ-
nam, ne utilis quispiam esset ferendis armis. Et hinc Gallo-
rum vocem *Pelteron*, qua hominem nauci, ignavum denotant,
ortam esse, me olim Ultrajecti docuit Johannes Georgius Gre-
vius Eruditorum commune delictum.*

XIV.

**Tenebat interca provinciam Palaestinam Rufus, non Te-
ninus**

nus Rufus dictus, nam Tenius sive Tinius Romanum non est nomen, sed T. Anius Rufus, cui ad opprimendos rebelles Hadrianus miserat exercitum, Eusebio in Hist. Eccles. lib. iv. c. vi. *Επίσκοπος τῆς Ἰουδαίας* dictus, quod non sonat Præfectum Judææ, nam Romani Imperatores non mittebant Præfectos ad regendas provincias, sed tantum ad gentes barbaras, quæ Romanis foederatæ erant: sed potius Præsidem aut Legatum provincie Palæstinæ, cum Judæa nunquam à Præfectis administrata sit, nam tunc temporis per Legatos Cæsaris regebatur. Fuit ergo T. Anius Rufus Legatus Cæsaris provincie judææ seu Palæstinæ, sicut antea Lucius Quietus fuerat sub Trajano. Cum vero Rufus bellum non conficeret, accersitur ab Hadriano è Britannia Julius Severus, Vir maximè strenuus, qui cum congregi cum judæis præ illorum multitudine, quod non paucæ gentes lucri cupiditate iis conjunctæ essent, non valeret, prætereaque desperata eorum consilia cognosceret, carptim eos aggressus est; accedebat, quod deficientibus nationibus, quas Trajanus subegerat, Mauri lacessabant, Sarmatæ bellum inferebant, Britanni teneri sub Romana ditione non poterant, Ægyptus seditionibus urgebatur, Lycia denique vel si mavis Cilicia ac Palæstina rebelles animos efferebant, observante Ælio Spartiano in Hadriano, edito à Reipublicæ literariæ Triumviris Calaubono, Grutero, Salmasio.

XV.

Hoc lento bello viribus Judæorum maximè confirmatis, Bar Cochab munia strenui ducis obire non intermittebat, dum quinquaginta castella rebus necessariis munivit, Bitteram sedem Regiam ad stuporem muntionibus, milite, annona, firmavit. De hac urbe sonus clamorissimus in *Talmudicis*, Scribitur vulgo *בֵּיטָר* *Beitar*, redditurque à *Christianis* *Bitter*, vel *Bither*, : In *Talmude Hierosolymitano tractatus Taanith* fol. 68, 69. re-

69. reperitur ביתר *Bethar*, legenda ut videtur ביתר *Beth Tar*, & abjecto ת primo, quod in voce בית usitatissimum בית *Be-Tar*, domum Inquisitoris: aliis *Bethoron* placet: Urbs erat per ampla, non procul ab Hierosolyma in tribu Benjamin sita, à Salomone Rege primum munita, quam Judæi, urbe Sancta cremata, tum Reipublicæ cum studiorum Metropolin esse volebant, in hac ipsa Bar Cochab Impostor Rex Judæorum electus, unctus, coronatus, & cum filio & Nepote substitit, & ex ea cum irruptionem faceret, sæpè Romanos profligavit. Incredibilia ferè de Magnificentia Scholarum & Collegiorum ejus Hebræi scribunt in tractatu Talmudico *Gittin*. fol. 58. ארבע מאות בני כנסיה היו בכרך ביתר וכל אחד ואחד היו כהן מלמד תינוקות וכל אחד ואחד היו לפניו תינוקות של בית רבן וכשהיה איב נכנס לשם היו דוקרין אותו בזקיהו וכשגבר איב ולכרם כרכם בספריהם id est: *Quadringenda Gymnasia fuere in urbe Bethar, quorum quodque instructum erat pedagogy quadringentis, nec pauciores quam quadringendos quisque eorum habebat discipulos. Ista pæbes principio hostes impetum facientes, graphiis suis confodiebat: cum vero hi prævalerent, urbem cepissent, involverunt puerulos illos cum libris suis, eosque igne sic cremarunt*; similia in *Ehca Rabbathic*. 2. *Schallch. Hakkab* p. 29, *Juchasin* p. 32. De *Bethar* urbe post Talmudistas, Rabbinos, *Constantinus l' Empereur* Annotat. ad *Don Joseph. Jachiad.* in *Daniel* p. 241. 242. *Johannes Lightfootus* in centuria chorographica *Evangelist.* præmil. p. 96, 97. *Johannes Benedictus Carpzovius* ad *Schiskardijus Hebræorum* p. 480.

XV.

Hadrianus Imp. dum bellū confici non intelligeret, & quantum ad pacem Orientis hujus seditionis conducere oppressio, probè sciret, in Syriā rediit, comiteatu Judæos primū excludens, in excursionibus præliisve hominū multa millia trucidavit,

vit, quinquaginta eorum castella & nongentos & octoginta quinque vicos suaditus evertit, urbem Bethar firmissima corona obsedit, adeoque obsessos arctavit, ut plurimi in urbe fame & pestilentia morerentur, plurimi à fratribus judæis occiderentur: Sic Rabbi Tarphon, seu Tryphon periit gladio Bar Cochabi, diffamatus, quasi urbem Hadriano tradere vellet, cum precibus potius Deum sollicitasse dicatur, ne unquam ea Hadrianus potiretur. David Gans in Zemach David 39. Cum itaque judæi viderent, se à Stella hac misere seductos & turpiter delusos, utpote, qui causam præbuerat, quod multa Judæorum millia trucidarentur à Romanis, & promissam liberationem præstare non posset, Messiam istum falsum à tempore isto usque ad hodiernum diem *בר כוכבי* *Bar Cochab*, seu *בר כוזב* *Bar Kosibah*, hoc est, *filium mendacii*, *mendacem & adulterinum Messiam* vocitarunt. Akiba verò eo quod *Bar Cochabum* in Messiam unxisset, in carcerem conjectus fuit, uti ex *tractatu Talmadico Eruf.* fol. 41. clatum est. De clade Dio apud Xiphilinum in Hadriano, Zonaras tom. 2.

XVII

Judæis ad extremum coactis, fameque præsertim edomitis, tandem Bethar urbs Regia munitissima post trium annorum & sex mensium gravissimam obsidionem ab Hadriano cum clade multorum suorum expugnata est, adeo ut scribens ad senatum Romanum, formula illa seu principio literarum, *se vos & filii vestri valent, bene est: Ego & exercitus valemus*, non ulus sit. Clades autem Judæorum tanta fuit, ut referant in suis libris, Hadrianum in Bethar occidisse duplo plus Judæos quam egressi sunt Ægypto, & non vexasse eos Nebucodonosorem, neque Titum, sicuti Hadrianus Cæsar. Numerus interfectorum scribitur fuisse quinquies centum milia hominum. Alii, qui pestilentia & fame perierunt, non potuerunt

C

runt

runt numerari. Iple quoque Pseudo-Messias Bar Cosibha occisus est, uti in *Echa Rabbati* legitur, Tribus annis cum dimidio obsessit HADRIANVS BITTER. Capta civitate interfectus est BAR COSIBHA. Et allato capite ejus coram HADRIANO, dixit HADRIANVS: Quis hunc occidit? ait miles quidam, ego eum occidi. Dixit ei HADRIANVS, vade & adhuc ad me ejus truncum. Ivit ille & serpentem collo ejus involutum invenit. Quo allato, ait HADRIANVS: nisi Deus suus hunc occidisset, quis aliquid contra eum potuisset? legitur enim de eis Deuter. 32. *אם לא י*: *אם לא ידעו המכרים*; & *lehorah conclusit illos*. Vir quidam doctissimus non unum, sed geminum fuisse Bar Cochabum vult, à quorum priori caput, in posteriori vero, de quo nos hîc, regnum judaicum defuit; illum majorem dictum regnare cepisse anno Christi 134. Hunc Minorem anno 132. bellum Romanis intulisse, ac in urbe Bitter anno 134. pernisse; sed deceptus fuit à Judæis pessimis post dispersionem Historicis, arte sæpe annos confundentibus, quibus nihil ferè credendum, nisi testes probabiliores accedant; cum quippe omnia illorum discrepantia dicta componere, & ad perfectam chronologiam referre vellet, medium modo ante excogitatum ita adhibuit, quo se omnes difficultates tollere putabat, quod quam feliciter præstiterit, alio tempore ex professo si Deo placuerit, ostendam.

XVIII.

Notum est quam male ea res auctori & facinoris sociis cesserit, atque in primis Akiba Pseudo-Messia armiger gravissimo supplicio enectus periiit. Nam, ut est in tractatu *Talmudico Berachot* fol. 61. : *הוּ שָׁחַטוּ אוֹתוֹ בְּשֵׁשׁ בְּמִסְקָאוֹת שֶׁל בָּהָר* id est, Caro ejus pectinibus ferreis fuit dilacerata, atque ita lenta morte animam exhalavit. Vixit annis centum & viginti sicuti Moyses, juxta vulgatum istud Judæorum dictum: *Qua-*

1407

suor mortui sunt, cum essent centum & viginti annorum, Moses, Hillel Senior, R. Iohanan, F. Zechai & R. Aquiba: eoque die quo interemptus est, lucem R. Jehudas Sanctus aspexit. Autor libelli de Cippis ab Hottingero editi & latinè translati, narrat Akibam cum uxore & 24000. discipulis eodem quasi monumento prope Tiberiadem ad radices montis cujusdam sepultum fuisse, cujus verba sunt: ער שפת הים חמי סברה קימן וחוצן בהם וכו' למעלה קבור עקיבא וחסדו במערה חסדו בזה ארבע ועשרים אלף תלמידיו שמתו כלם בין פסח לעומר לפי שלה: חלקו כבוד זה לזה: *ad litus maris sunt Thermae Tiberiadis, in quibus se lavant, perpetua, supra in monte sepultus est R. Aquiba, & uxor ejus in spelunca; infra vero in monte 24000. discipuli ejus, qui omnes inter Pascha & Pentecosten, quia alii alius honorem non detulerant, obierunt, de Morte Akibæ aliàs R. Abraham David in Kabbala Hiftor.*

XIX.

Reliquorum Judæorum in Civitate Bitter strages gravissima & atrocissima fuit, imo dici nequit quam flebiles hoc suum infortunium deploraverint, imo exaggeraverint. Factentur enim, ut jam supra, duplo plures hac clade periisse Judæos, quam Ægypto exierint, teste Abraham Zacut in libro Historico prolapiarum *Iuchasin* dicto, fol. 141. In *Tractatu Talmudico Gittin* ita de hac strage. Cumque eam caperent, interfecerunt mares, & fæminas, & parvulos; ita ut sanguis eorum flueret in mare magnum. Dices forsân, forte non procul distabat mare; at distabat milliari. Traditio est, quod dicit R. Eliezar Magnus, quod duo fluvii erant in valle jadaim; quorum hic hac fluxit, iste illac: & computarunt Rabbini, quod tertia pars sanguis esset, & due partes aqua. Ibidem in *Gittin*, traditur etiam *Ethnicos* per septennium vindemiasse absq. stercoreatione, quia fertiles satis erant vinea è sanguine *Israëlitarum*. In *tractatu Talmudico Taanith*, Et Deus tra-

didit eos , & occidebat eos , & progrediebantur , donec equus usque ad naves in sanguine immergeretur. Quin imo sanguis rapiebat secum petras magnitudinis quadraginta modiorum , donec ad quadraginta milliaria usque in Oceanum flueret. Dixerunt quidam & Trecenta crania puerorum inventa fuisse super unico lapide. Idem fere in libro Echa Rabathi cap. 2. Tansopere mactabant , ut equus immergeretur sanguini usque capistrum nasi , & fluxus cruoris protruderet lapides quadragenarios , adeoque deflueret per quatuor milliaria usque in mare. Tunc scilicet impletum est , quod occinisti Pilato : Sanguis ejus super nos. Alia testimonia habes ex Talmude, Bereſchit Rabba, Medraſch Schir haſchirim, Echa Rabbiti, Clarissimus Buxtorfius in Lexico Rabbinico Talmudico, opere incomparabili.

XX.

Bello anno Christi 137. patraro , judæa penè omni in desertum redacta, sus in marmore portæ Bethlemiticæ, teste Casiodoro in Chronico, sculpraest, cum quod Scrophæ lactans porcellos suos. Aeneadum insigne sit ; nam Aeneas Lavinium urbem condit , quo loco Scrophæ jacebat , virgilius lib III. Æneid:

*Littoreis ingens inventa sub ilicibus sus,
Triginta caput fœtus enixa jacebit,
Alba solorecubans, albi circum ubera nati:
Ise locus urbis erit, requies ea certa laborum.*

ac prostant nummi Hadrianei cum imagine porci lactantis, cum quod judæos non aditu solum verum etiam aspectu Hierosolymis arceret ; quibus animal illud immundum erat , Lev. Xk. vers. VII. Deut. XIV. vers. VIII. II. Maccab. VI. vers. XVIII. Adeoque si res eorum adhuc integræ fuissent , non
culis

tulissent scropham in maniorum propugnaculis , qui Cæsaris aquilas ab Herode Regeimpositas de templi culmine quondam proturbaverant , Josephus Antiquit. Judaic. lib. XVII. cap. 9. Quin & Judæorum reliquias, referente GENEBRARDO, in Hispaniam ADRIANUS transtulit, atque illis aures præcidi iussit, GREGORIUS ABUL-PHARAJUS in Historia Dynastiarum Arabica ab EDUARDO POCOCKIO latine versa p. 77. Quatuor Judæos uno hordei modio in foro vendidit, CLYCAS in Hist. Byzant. Indē *universæ genti interdictum est*, inquit ARISTO PELLÆUS scriptor apud EUSEBIUM Hist. Eccles. l. 4. c. 6. Nicephorum lib. 3. c. 24. in *Regionem circa Hierosolymsitam pedem inferre, lege & constitutione Imperatoris Hadriani: adeo ut ne prospicere quidem è longinquo patrium solum ipsis liceret.* Idem scribitur in Chronico Eusebii anno 18. Imperii Hadriani: *Bellum Judaicum quod in Palaestina gerebatur finem accepit, rebus Judæorum penitus oppressis: ex quo tempore etiam introeundi eis Hierosolyma licentia ablata, primum Dei nutu, deinde Romanis interdictionibus.* Ejusdem interdicti meminit TERTULLIANUS in libro contra Judæos cap. 15. *Et exinde quod interdictum est, ne in consinio ipsius regionis demoreretur quisquam Judæorum.* Et paulo post: *quod vobis pro meritis vestris post expugnationem Hierusalem, prohibitis ingredi in terram vestram, de longinquo eam tantum oculis vestris videre permisum est.* Sed & HIERONYMUS in cap. 6. Esaiæ; *post extremam vastitatem, prohibiti sunt Judæi terram, de qua eiectioni fuerant, ingredi.* AUGUSTINUS de Palæstina loquens, conc. 11. in Ps. LXIIX. *Loca illa omnia & hominibus plena sunt, & Judæis inania.* Antea dixerat: *Nullus modo illuc permittitur accedere Judæorum. Ubi potuerunt adversus Dominum clamare, ibi à Domino non permittuntur habitare.* CHRYSOSTOMUS Orat. 2. contra Judæos. *Mirum est & incredibile. Totus terrarum orbis conceditur judæis, ubi fas non est immolare. Hierosolyma, ubi fas solum erat sacrificare, eis interim in accessu sunt.* GEMINA leguntur apud HILARIUM in Ps. LIX. Sulpitium Severum in Hist. Eccles. lib. II. c. 45. Jo-

hannem Seldenum lib. II. de Synedriis veterum Ebræorum, cap. 7. pag. 188. Edit. noviss. Ex quibus manifestum, terram integram Israeliticam, non urbem Hierosolymam solam, quod Sulpitii Commentator quidam Clarissimus volebat, interdictam fuisse.

XXI.

Gregorius Nazianzenus in Orat. XII. de postrema Judæorum dispersione loquens, testatur Judæis fas non fuisse patriam adire, & Hierosolymorum solo insistere, nisi unico anni die, quatenus patriam prospicientes, lugere solitudinem & exilium suum possent. Die scilicet quo captæ & everse quondam fuerant Hierosolymæ, Judæi ex variis gentibus in Palæstinam conveniebant, & mercede militibus persoluta, introibant in eam urbis partem, ubi quondam fuerat templum Salomonis; ibique excidium templi & civitatis suæ ad certam horam plangebant, ut ex Hieronymo & ex Itinerario Burdigalensi dudum observavit Illust. Scaliger in animadversionibus Eusebianis p. 198. Alii Judæis id permissum fuisse per eos dies ajunt, quibus mercatus solemnis fiebat ad Terebinthum; Cum enim ad eum mercatum multi ex barbaris convenirent, hæc occasione etiam Judæi eo confluebant; non quidem ob mercatum quem vel maxime vitabant, eo quod olim majores ipsorum ibi venundati fuissent; sed ut ruinas templi inviserent ac salutarerent. Idque conjiciunt ex militibus, quos Judæis plangentibus appositos fuisse testatur Hieronymus. Nam in metcatibus illis qui ad limitem fiebant apponebatur Centurio cum militibus, uti cum quibusdam observavit Henricus Valesius, Vir summus, cujus mors nuper rei literariæ ingentem imposuit & irreparabilem plagam, omnibus eruditis diutissime lugendam, in annotat. ad Euseb. Hist.

Hist. Eccles. lib. iv. cap. vi. ad Ammianum Marcellinum lib. xxvii.

XXII.

Hinc quod notari solet in Calendario Judaico ad fatalem diem illum, Nonum mensis Ab (qui circa julium est nostrum) de *Decreto contra Patres nostros ne ingrederentur Judæam*, tam de hac Terræ interdictione Adrianea sumitur, quàm de multo vetustioribus ejusmodi interdictionibus aliquot; cunctis velut ad eundem diem attinentibus. Unde, in die ejusdem Ritualibus, hymnus est, in quò quidem Nebucadnezar & Adrianus veluti miseriarum similium autores multoties memorantur; semel tantum in eodem Vespasiani & Titi nominibus adhibitis, sed Adriani ut Nebucadnezaris quasi vicies, alternatim ad hunc modum;

זכור " מר ה'ה לנו נבוכדנצר מעונן כמו כשפים
מנחש כמו אשפים

קלקל בחצים ושאר מתרפים

וזכור " מר ה'ה לנו אדריאנוס נתחכם עצות מכוריות

ושאר במסות נטויות

ויער רסדוף אתע מאת ושמותי בתי במסות

Recordare Domine qualis fueris nobis Nebucadnezar; qui punivit nos ut veneficos, ipse auguriis usus, prestigatorum instar, disciplina extranea infatuatus, & consulens Teraphim. Recordare Domine qualis nobis fuerit Adrianus, crudelstatis consilia amplexus, consuluit idola se pervertentia. Et sustulit, combussitque quadringentas & octoginta synagogas. Alia ejusmodi ordine insunt continuo, uti & memoria Principum illorum, à quorum utroque calamitates eodem die Judaicæ evenerant, in quibus, etiam é patria seu Palæstina exilium. Et Josephus Scaliger Can. Isagogic. lib.

lib. 3. pag. 219. expressim , ad illud Calendarii de ingressu in terram sanctam interdicto inquit ; *Sub Hadriano Judæi harum rerum memoriam retinent , quarum causas hodie penitus ignorant.* Conf. Dionys. Petavius de Doctrina temporum lib. 7. cap. 18. Johannes Seldenus de anno Civili cap. 7.

XXIII.

Nec hoc tantum , sed & Judæi sapientiæ studiosis & Israelitis pauperibus Decimas dederunt , ut Tſionem & Hierosolymas lugerent , utienarrat Rabbi Benjamin , filius Jonæ Tudelenſis , qui multum peregrinatus , tres mundi plagas , Europam , Africam , & Aſiam peragravit , omnia perſcripſit , quæ vel viderat , vel ex hominibus audiverat , & anno Chriſti 1173. mortuus , in *מסע* Itinerario à Constantino L. Empereur versione & Notis illustrato , pag. 83. *Hi Judæi (habitantes in regno Themæ) omnium bonorum decimas largiuntur sapientiæ studiosis , qui jugiter in Scholis resident , & Israelitis pauperibus & devotis : qui Tſionem lugent & Hierosolyma , qui nec carnem edunt , nec vinum bibunt , qui-que atrati in speluncis vivunt , aut casulis ; & per totam vitam mærent sabbathis & festu diebus exceptis , assidue divinam misericordiam pro Israelitarum exulibus implorantes , ut eorum propter nomen suum maximum misereatur. Quin imo omnes Judæi Themæ incola & Tilimasis , ubi circiter centum millia Judæorum degunt , discissis vestibus humilitatem quotannis prostentur diebus quadraginta , pro omnibus Judæis , qui in exilio vivunt , hætenus ille.*

XXIV.

Illavero Judæorum afflictio & extremum excidium proficiebant Christianæ fidei. Ita enim Hierosolyma dudum everſa , & Judæis ælia exclusis , cæperunt Christiani abjicere jugum

jugum legis, cui adhuc usque tempus aliquo modo paruerant, sub legis observatione Christum honorantes, testatur id Sulpitius Severus Historiæ sacre lib. II. cap. XLV. de Hadriano loquens: *Namque sum Hierosolyma, non nisi ex circumcissione, (Judæum) habebat Ecclesia Sacerdotem, (Episcopum. Qui tum iidem cum Presbyteris. Nondum enim ambitiosa illa Patriarcharum, Metropolitaram, Archiepiscoporum, & alia Hierarchiæ nomina, emerferant, uti solidissime demonstravit Salmasius in lib. de Primatu Papæ.) militum cohortem custodias in perpetuum agitare jussit, quæ Judæos omnes Hierosolyma aditu arceret. (quod plane de tota terra sumendum, ut ostensum) Quod quidem Christianæ fidei proficiebat: (ex hac occasione coeperunt primum abjicere jugum legis) quia tum pene omnes, Christum Deum, sub legis observatione, credebant. Nimirum id Domino ordinante dispositum, ut legis servitus, à libertate fidei atque Ecclesiæ soleretur. Itatum primum Marcus ex gentibus, apud Hierosolymam, Episcopus fuit. Idem habet Eusebius in Hist. Eccles. lib. IV. cap. VI. Et cum Ecclesia ejusdem loci ex gentibus coaluisset, primus post Episcopos ex circumcissione Sacerdos tum illius civitatis suscepit Marcus. Post Marcum nulli Episcopi nominibus Hebræis in ea Ecclesia leguntur dicti, quia nulli fuere amplius Judæi.*

XXV.

Hicce eorum cladibus hæc etiam accessit, quod anno sæculi secundi à nato Christo ultimo à Pessennino Nigro, Severi hoste afflicti sint. Rogantibus enim ut terra eorum, quam inhabitabant, censitione, quæ gravata erat, levaretur; Respondit ille, vos terras vestras levare censitione vultis, ego vero aerem vestrum etiam censere vellem, teste Spartiano. Post Pessennini autem cædem ipse Severus eos affixit. Cum enim rebellarent, victi sunt, & triumphus de iis Romæ actus.

D

A Com

A Constantino imperatore & aliis durissimas contra Judæos
 latas leges, Codex Justinianus ostendit, *de concremandis Judæis,*
si irruerent cum furore in Judæum conversum, de immunitatibus abro-
gatis, de conjuncto cum Judæis sub pena capitis non contrahendo, de non
faciendoproselito, de privatione publicorum munerum, de non exci-
tanda Synagoga. Meminit etiam Chrysostomus Orat. 3. contr.
 Jud. ipsis reditum in Patriam & abjectionem jugi Romani me-
 ditantibus, *auriculas amputasse, atque sic signum inobedientie*
corpori eorum imposuisse. Sub Honorio Imperatore Alex-
 andriæ tumultum excitarunt, ac Christianos obtruncarunt;
 hinc commotuseare Cyrillus Episcopus, cum ingenti multi-
 tudine ad Synagogas Judæorum profectus, eas Judæis ade-
 mit, ipsos vero urbe expulit, facultates quoque eorum diripi à
 plebe permittens, Socrates in Hist. Eccles. Lib. 7. c. 13. Ali-
 quanto post, inter Chalcidem & Antiochiam, puero Christia-
 no in ludibrium fidei crucifixo; religionem false deridebant;
 sed mox impietatis suæ poenas dederunt, Socrates d. l. c. 16.
 edit. vales.

XXVI.

Ex his ergo temporibus Judæi extorres patria, per orbem
 terrarum dispersi, palabundi sine numine, sine Rege, sine Duce,
 sine homine, sine aris, sine focis, vagantur, omnium mortali-
 um ludibriis & injuriis expositi, quotidie mundo testimo-
 nio sunt, non ob aliud eos, quam ob illatas Christo impias ma-
 nus; fuisse punitos; imo ipse conspectus eorum aliquid ha-
 bet abominationis in se, ut memorabile ita divinæ in hunc
 usque diem exemplum sint, quod eleganter post Tertullia-
 num de hac dispersione loquentem Prudentius, Poeta
 Christianus facundissimus in Apotheosi contra Judæos ex-
 pressit.

*Exiliis vagus huc illuc fluit antibus errat,
Judeus, postquam patria de sedere revulsus,
Supplicium pro cæde luit, Christique negati,
Sanguine resperius commissa piacula soluit,
En quo priscorum virtus deflexit avorum!*

Gemina Augustinus in Psalmo LVI. scribit : *Dispersi sunt per omnes gentes, nusquam habentes stabilitatem, nusquam certam sedem. Propterea autem adhuc Judæi sunt, ut libros nostros portent ad confusionem suam.*

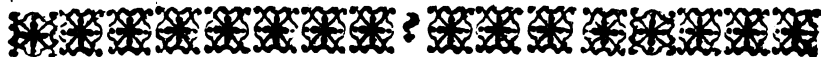
XXVII.

Certe adeo invisi sunt Deo Judæi, ut quum templum Hierosolymitanum sub Juliano A. C. 361. in contumeliam Christi restituere tentarent, prodigio deterriti fuerint operatores & ignibus è terra erumpentibus ab opere prohibiti. *Hujus rei nos omnes testes sumus*, ait Chrysostomus orat. 2. cont. Jud. Describit historiam cum Ammiano Marcellino lib. 23. Sozomenus in Historia Ecclesiastica lib. v. c. 22. Edit. Vales. *Sedulo opus aggressi sunt. Collectis que peritissimis fabricis, materias parare & locum purgare cæperunt. Tanta porro animorum alacritate operi instabant, ut uxores quoque eorum rudera gremiis exportarent, & monilia ac reliquum omnem muliebrem ornatum ad sumptus operis ultro conferrent. Sed & Imperator ipse & reliqui gentiles, omnesque adeo Judæi, cetera omnia huic operi postponebant. Et paulo post: cum veroprioris structura reliquias demoliti essent, solumque effodissent ac repurgassent, postero die, quo primum fundamenta posituri erant, terra motus ingens contigisse dicitur: eoque motu lapides ex fundamentis exsiluisse: ex Judæis autem periisse, tum eos qui opus curabant, tum qui spectandi causa confluerant. Nam & ades templo proxima & publica porticus in quibus diversabantur, repente corruerunt. Et complures sibi deprehensi, partim illico interierunt:*

D 2

par-

partim semivivis, manibus & cruribus mutilatis reperti sunt, aut aliis corporis partibus debilitati. Postquam terra movere desit, ii qui incolumes supererant, opus denuo aggredi caperunt. Et paucis interjectis lineis. Simul autem ac denuo manum operi admovissent, ignis subito ex fundamentis templi erumpens, multos consumpsisse dicitur.

Caput Secundum.

- I. Judæi miro patriæ, quâ expulsi sunt, flagrant amore.
- II. Credunt, se, si extra eam in-
oriuntur, per profundas terræ cavernas in
eam devolvi.
- III. Oritur novus Pseudo-
Messias, MOSESCRETENSIS dictus, qui
se illos per siccum mare in patriam ducturum
promisit.
- IV. Fuere autem verpi miserrimè
pereum decepti.
- V. Turbas movet Judæus
quidam nomine *Dunaan*, sed nequitia suæ
mox poenas dedit.
- VI. Judæi oppugnantur
à Romanis sub Imperatore Justiniano.
- VII. In Hispaniâ edictum promulgatum, ut o-
mnes Judæi annuo spatio Religionem Chri-
stianam discerent, aut ex Hispania, relictis
omnibus facultatibus, ejicerentur.
- VIII. Natus Muhamed anno Christi 571.
- IX. Qui
varie

variè, sese primitus pro eorum Messia venditando, Judæis illufit. X. Secuti sunt cum initio complures Judæi. XI. Tandem novus Pseudo-Messias, Syrus quidam, prodiit, insignis Veterator, Christum se esse simulans. XII. Judæi gravissimas à Christianis patiuntur persecutiones, eò quòd imaginem Christi crucifixi nacti, in parasceve ei illufissent, eam flagellassent & iterum cruci affixissent. XIII. Oritur an. 1137. in Gallia Pseudo-Messias, nebulo pessimus, qui & meritas poenas suæ impietatis luit. XIV. Judæorum plurimi è Gallia eliminantur. XV. In regno Persico novus Pseudo-Messias sese conspiciendum præbet. XVI. XVII. XVIII. XIX. Qui tandem à Rege Persarum decollatus fuit. XX. Ortus etiã an. 1157. in Hispania Pseudo-Messias, cujus deceptione omnes ferè Judæi per universam Hispaniam internecioni dati. XXI. In Hispania quidam ex Eruditis edidit librum de argumento termini, quo venturus esset Messias: sed derisus fuit. XXII. Ann. 1167. alius in regno Pheffano Pseudo-Messias prodiit. XXIII. Eodem anno in Arabia Veterator insignis se prodromum Messiaë jactitavit. XXIV. Cujus historia exhibetur à Majmonide.

XXV. XXVI. Non multò pòst Vir Judæus ultra Euphratem flumen sc̄se Messiam esse dixit. XXVII. Post hæc novus Pseudo-Mesias circa ann. Christi 1174. in Persia conspicitur. XXVIII. Moravia etiam Pseudo-Mesiam, nomine Davinum Almussor, vidit. XXIX. Eodem seculo & alius, dicente Salomone Ben Virgæ in Schaveth Jehuda, visus.

I.

POstquam Judæi patria pulsi & extorres facti sunt, amant tamen ejus cineres tam impotenter, ut miræ felicitatis loco habeant, si cui contingit, vel mortuo ibidem sepeliri, vel pugillo illius pulveris post fata conspergi, vel viventi ibidem degere; quod aer terra Israel sapientem reddat, ut est in Bava Bathra, c. ix. quod quicumque ambulat quatuor cubitos in terra Israel, is certus sit, quod sit filius seculi venturi, Kethubot c. ult. Magni sapientes osculari solent limites terra sancta, & basiare rudera ejus, & in illius pulvere se volutare. Ajunt sapientes: peccata remitti omnibus, qui in terra Israel habitent. Qui sepelitur ibi, placatur Deo, ac si sub ipso altari humatus esset. Quamvis verò non parum intersit, utrum quis vivus an post mortem inibi recipiatur, tamen sapientissimi quique etiam mortuos suos illuc convexerunt. Semper mavelit aliquis in Palaestina etiam inter medios gentiles habitare, quam extra eam in urbe, ubi plerique sunt Israelitæ, Moles Ben Maimon in masse. Jad Liber Cosri à Buxtorfio latinitate donatus p. 96. 97. Mortui & sepulti in terra Canaan primi omnium in diebus Messia reviviscunt. Rabbi vero Hananjah dixit: Quisquis extra terram Canaan moritur, illius cervici gemina mors imminet, id est illi bis moriendum est, in libro Tanchuma, Commenta-

rio

rio in libros V. Annalium Mosis. *Dixit ad eum Rabbi Simeon: Si ita scires habeat, omnes justos, qui extra terram Canaan sepulti sunt, perire necesse est? Absit. Sed Deus facit ipsis profundas cavernas in terra, per quas tamdiu se volvunt, donec in terram Israel perveniant, quo postquam pervenerint, naribus illorum Deus spiraculum vita inspirabit, ita ut resurgant, ibidem apud Buxtorf. in Synag. Judaic. c. III. pag. 36. 37.*

II.

Hinc facilè est colligere, quanti Judæorum interfuit, ut in patriam suam revertantur, ibique instar piorum Judæorum moriantur, ut istius volutationis, sub tot profundissimis aquis, & durissimis montibus, dolore summo, & labore gravissimo liberentur. Imo opulentiores & pietati addictiores, vel hoc solo nomine in terram Israelis proficiscuntur, ut post mortem corporibus suis quietem concilient, & de sua resurrectione tanto sint certiores; sicuti Johannes Benedictus Carpozivius in notis ad Schickardij Regium Hebræorum p. 202. 203. de Rabbi Juda Selker, Archi-Synagogo Vindebonensi refert, qui ad evitandam angustiam volutationis subterraneæ, jam grandævus iter in Palæstinam suscepit, sed ubi iter vix ingressus Budam Pannoniæ Mohammedicæ metropolin devenerat, ad plures se penetravit, adeoque nunc longo adhuc anfractu subterraneas cavernas permeare tenetur, ad vitam æternam, scilicet, reirrecturus. En quam dulcis patria sit exulibus? quanto luculentior illius fumus igni alieno? Ite nunc Poetæ & Ulyssis vestri desiderium narrate, quod etiam in vili casula suavius sit habitare domi, quam foris vel in splendidissimo palatio: plura Gilbertus Gaulmin. lib. III. Notar. ad lib. de vita & morte Mosis cap. VI.

III.

Dum ita amore patriæ flagrant, ecce anno post natum
Chri.

Christum 434. tempore Imperatoris Theodosii junioris alius Pseudo-Messias, natione Judæus, MOSES CRETENSIS dictus in Creta insula, quæ hodie Candia vocatur, Bar Cosibæ non multum inferior, oritur. Hic, ut reciperetur, Mosen se esse finxit, seque missum à cælo, ut Judæos Cretam incolentes susciperet, eosque per mare deduceret. Se enim esse aiebat qui olim Israelitas per mare rubrum ducens servasset. Totam igitur insulam & singulas ejus urbes unius anni spatio peragravit, & Judæos qui in illis degebant, impulit ut sermonibus suis fidem haberent. Horratur autem illos, ut omnem pecuniam ac suppellectilem cum prædiis relinquerent. Pollicebatur enim se illos per siccum mare in terram promissionis ducturum esse; Illi verò easpe in fraudem inducti, opus omne negligere cœperunt: & ea quæ possidebant spernentes, capiendi illa licentiam cuivis obvio concedebant. Postquam dies ab impostore Judæo designatus illuxit, ipse quidem præire cœpit: sequebantur autem universi cum uxoribus & parvulis. Eos ergo in promontorium quoddam mari imminens cum duxisset, ex eo se in mare præcipitare jussit. Atque id fecere primi illi qui ad præruptam rupem accesserant. Qui quidem protinus perierunt, partim scopulis illis, partim aquis submersi.

IV.

Et multo plures periissent, nisi divina quadam providentia piscatores ac negotiatores Christiani adfuissent. Hi nonnullos eorum aquis jam prope præfocatos, è mari extrahentes servarunt: qui tum demum amentiam suam agnoverunt, cum in tanto discrimine verarentur. Reliquos verò ne se in mare dejicerent prohibuerunt, interitum eorum qui se prius projecissent, eis referentes. Judæi ergo cognita tandem fraude, suam quidem in credendo imprudentiam damnarunt. Pseudo Moysen autem illum interficere cum vellent, comprehendere
minimè

minimè potuerunt. Repente enim ex oculis evanuit; multosque in eam suspicionem adduxit, fuisse illum dæmonem quendam exitiosum, qui ad perniciem gentis ipsorum humanam speciem induisset. Atque ob hanc calamitatem multi tunc ex Cretensibus Judæis, relicto patrio cultu, ad Christi fidem se contulerunt; quemadmodum hæc enarrant Socrates editus à Valesio in Hist. Eccles. lib. vii. cap. 38. p. 383. 384. Nicephorus in Hist. Eccles. lib. xiv. cap. xi. Paulus Diaconus ex Theophane Miscell. lib. xiv. Ado Viennensis in Chronico ætate sexta p. 164.

V.

A. C. 520. Sub imperatore Romanorum, *Iustino Seniore*, Judæus quidam nomine *Dunaan* Homerita, Moyses filium se professus, Negram Arabiæ Felicis urbem ingressus, Christianos, interque eos Aretham Episcopum vi adortus oppressit; sed flagitiosæ crudelitatis mox poenas dedit, & ab Elesbano Æthiopum duce piissimo vivus captus & ferro cæsus est, uti observat Nicephorus in Hist. Eccles. lib. vii. cap. vi. A. C. 529. Judæi cum Samaritanis in Palæstina rebellarunt, jugum obedientiæ Romanis debitæ executientes, *Iulianum* quendam sibi præfecerunt, regiâ coronâ exornarunt, & armis sumptis Christianos magna cæde persecuti fuerunt, Ducem suum, quod felici successu pugnasset, cum illud iis nota Messias sit, pro Messia habuerunt, sicuti id testatur Maimonides tractatu de Regibus cap. ii.

אם יעמוד מלך מכית וזו הוגה בתורה ועוסק במצוות
בדוד אביו כפיתורה שבכתב ושבעל פה ריכף כל ישראל ללך בה
ולחזק בקדק וילחם מלחמות ה' חרי זה בחזקת שהוא משיח אם עשה
הצליח ונצח כל אומות שסביבו ונבא מקדש במקומו וקבץ נדחי
ישראל הרי זה משיח בודאי ואם לא הצליח כה או נהרג בדוע שאינו
זה שהבטיחה עליו תורה והרי הוא בכל מלכי בית דוד השלמים
הנשנים שמתו ולא העמידו הקב"ה אלא לגמול בו רבים שנאמר וכן

E

המשכילים

המשיח יבוא לצאת ביום הזה חלק עד ער קץ כי עוד חסד
Si exstiterit rex de domo Davidis meditans in lege, & operam dans
præceptis, sicut David pater juxta legem scriptam & ore traditam,
quique cogat totum Israël ut ambulent in ea, & restaurent fissuram
ejus, & belligeret bella Domini, hic præsumitur esse Messias; quod si
fecerit & prospere egerit, & vicerit omnes nationes qua circumquaqz
sunt, & ædificaverit sanctuarium loco suo, & collegerit expulsos Israe-
lis, hic Messias est certissime. Quod si vero hætenus non prosperatus
fuerit, aut occidatur, manifestum est non esse hunc Messiam quem
promisit Lex; sed est ut omnes reges domus Davidis perfecti & recti,
qui obierunt: neqz constituit eum Deus, nisi ut per eum tentaret mul-
tos sicut dictum est (Dan. II. v. 35.) & ex erudientibus corrurent, ad
constandum eos, & ad purificandum, & ad dealbandum usqz ad tem-
pus finis, quia tempus constituto tempori.

VI.

Sed brevi post oppugnarunt eos Romani sub Imperatore Justiniano, & occisi sunt ex iis innumeri. Interfecerunt etiam Ducem eorum, testantibus Cedreno, Zonara Tom. III. Eodem anno Samaritani & Iudæi in Palaestina, quendam Iulianum regia corona exornatum sibi præfecerunt: armisque contra Christianos sumptis rapinas, cædes, & incendia ediderunt. Hos Justinianus à Deo sibi in manus traditos occisione delevit, Iulianoque caput amputavit. A. C. 556. Cæsareæ Palæstinæ, Judæi & Samaritani, aliàs Vaticano odio flagrantes, facta seditione imperum in Christianos faciunt & multis interemptis templa Christianorum cremant, ideo Adamantius mittitur, qui quæstione habitâ alios interficit, alios vero, bonis publicatis, in exilium ejicit. Hinc ab Imperatoribus latæ leges Cod. l. 1. De Hæret. & Manich. & Samar. Tit. 5. Celebris etiam est constitutio Justiniani Nov. cxlvi. de lingua qua Judæis legendæ scripturæ, ut illas non Hebraicè tantum, sed in usitata lingua, ubi vivunt, legerent, in Græcia Græce, in Italia latinè. *Sancimus licentiam esse*

esse volentibus Hebrais per Synagogas suas, in quocunque omnino loco sunt, per Græcam vocem sacros libros legere convenientibus, vel etiam patria forte (Italica hac dicimus,) lingua vel etiam aliorum simpliciter, una scilicet cum locis etiam lingua commutata, & secundum hac vivere ac conversari: neque fiduciam esse his, qui apud eos sunt expositoribus, solam Hebraicam tradentibus, malignari hanc, quemadmodum voluerint. Neque licentiam habebunt, qui ab eis majores omnibus Archiphærecita, aut præbyteri forsitan, aut magistri appellantur, perimæis quibusdam aut anathematismis hoc prohibere, nisi velint propter hac castigari corporis pænis, & insuper privationem facultatum nolentes sustinere.

VII.

Ab hoc autem tempore variis afflicti fuere Judæi calamitatibus & exiliis. Sic anno Christi 614. Sisebutus Rex in Hispania edictum promulgavit, ut omnes Judæi annuo spatio religionem Christianam discerent, aut ex Hispania amissis omnibus facultatibus suis pellerentur. Cum autem ad Christum accedere recusarent, in Galliam fugiunt, eandemque fortis aleam ibidem etiam lubeunt. Injunctum enim illis est, ut vel Christiani fiant, vel facultates amittant. Annotante post valæi Chronica Hispanorum, Platina in Pelag. 1. Antiochie etiam quod plurimos Christianos occidissent, clade non parva affecti, de qua Zonaras historicus Græcus p. 64. ita latine translatus: Iudei quoque mota Antiochia contra Christianos seditione multos occiderunt, atque ipsum Patriarcham Anastasium, eiusque cadaver in foro cambusserunt. Contra quos Phocas (Imperator) exercitum mittens alios sustulit, alios truncatos urbe exegit. In Arabia non melior fuit eorum conditio, ubi contempti, omnibus exosi & ad incitas planè redacti fuerunt. Sur. II. *inflicta iis est paupertas.* Et Sur: *Inflicta iis est vilitas vel contemptus.* Hinc Muhammed ut magis ad partes suas pertraheret Judæos, quo-

rum plena semper fuit Arabia, de se interpretatus, & in se completa esse dixit pleraque Veteris Testamenti loca ad Christum spectantia, seq. verum Prædictum Judæis Messiam asseruit.

VIII.

Natus Muhammed anno Christi 571. juxta Elmacinum in Historia Saracenica, patre Abdalla, avo Abdalmutalebo, matre Emina, in Arabia deserta, urbe Mecca, flagitiosissimus nequam, conditione primo servus, inter Camelorum greges in Palæstina & Ægypto versatus, anno ætatis 40, cum observasset Christianæ Religionis miserandam faciem, quoad hæreses in doctrina, dissidia in Ecclesiis, superstitionem in cultu, corruptionem in moribus; Arabum feram & barbaram planè religionem; Judæorum verò contemptum, & attritas ubique vires, de novis quibusdam in Arabiam invehendis sacris serio cogitavit, confidendo scilicet ea partim ex Christianismo vero & falso, partim ex Arabismo veteri & Gentilismo, partim ex Judaismo, ut ita Christianorum, Arabum, Gentilium, Hæreticorum, Judæorumque gratiam aucuparetur, & ut hos ad se alliceret, usus præceptore Abdia, Arabibus Abdalla, Judæo doctissimo, plurima cum Judæis communia docuit, cum in doctrina, tum in ceremoniis & ritibus, ablutionibus, Circumcisione, abstinencia à carne porcina, suffocato, sanguine, sacrificiis, majestate templi, Jejuniiis, conjugiorum divortiis, cum imprimis quod verus esset Messias, tantis votis tamdiu desideratus, qui pleraque veteris Instrumenti loca ad Messiam pertinentia impleverit, uti olim jam observatum Petro Cluniacensi apud Isaacum Vossium in scripto novissimo de Sibyllinis aliisque quæ Christi natalem præcessere Oraculis, p. 25. Quapropter non male ab autore argumenti Cantacuzeni Lex Muhammedis appellata fuit confusus corruptusque Judaismus.

IX. Et

IX.

Et quidem primis temporibus Muhammed seipsum apud Chadigam uxorem, Arabes, Judæosque venditabat pro Messia, quem Judæi expectarent, ut est apud Eusebium in Generali. Mahom. p. 10. Abbas Unspergensis in Chronico p. m. 150. *Hic erat Pseudopropheta, sed apud illos magnus estimabatur, ita ut etiam in principio adventus ejus estimarent hunc esse illum, qui ab eis expectatur Christus.* Postea autem immatura videns hæc consilia, nec sibi tantam habens polliceri, ut quondam Bar Cochab, Judæorum multitudinem, veritusque ne sibi ob mendacium, non statua erigeretur, sed crux, mentem veterator callide palliavit, dum Iesum Christum revera à ludæis sub Pontio Pilato crucifixum fuisse, negavit, Surat. XI. *Non interfecerunt (scilicet ludæi) eum (Christum) neque crucifixerunt, sed ita tantum videbatur illi.* Et certè qui in eo disputant, certi nihil fovent: non scientiam sed communem duntaxat opinionem sequuntur. *Non equidem interfecerunt eum, sed sublatum ad se eum Deus assumpsit; Deus enim potens est & sapiens.* Revocans ita veterum Hæreticorum, Cerinthianorum, Marcionitarum, Manichæorumque dogmata, qui Christum non verum corpus, sed φάντασμα aliquod assumpsisse, adeoque κατὰ δόξαν saltem esse mortuum fabulabantur. Se autem verum Dei Prophetam, Magnum illum Deuter. XVIII. Christo majorem, Apostolum Dei, Sigillum Prophetarum; variis in locis Alcorani affirmavit. Unde & in circumcisione, quam in octavum, vel quod excurrit, annum rejiciunt, hanc confessionem Turcæ edunt. *Non est Deus, nisi Deus unus: Muhammed autem Propheta, nuncius, vel Apostolus ejus.* In extremo quoque Judicio plus suam quam Christi intercessionem valituram nugatur. Vide fabulosissimum colloquium ejus cum Abdia Judæo.

X

Secuti hunc sunt complures Judæi, qui Muhammedem illico pro vero agnovere Messia. Theophanes alii que istius temporis scriptores scribunt, Judæos adhæsisse Muhammedo usque ad cædem illius; *μὴτε τῆς σφαγῆς αὐτοῦ*. Pro σφαγῆς rectius legi φυγῆς, usque ad fugam illius, monet vir literarum Græcarum peritissimus Isaacus Vossius in allegatis sybillinis oraculis p. 24. asserens Theophanem aliosque pravam secutos fuisse lectionem. Idem tradunt recessisse Judæos à Muhammedo, cum cum cameli carnibus vescentem conspexissent. Alias alii afferunt separationis causas. Hinc Judæi etsi miseri, abjecti, huic Pseudo-Messia amplius parere, aut maleferiati Abdia, aliorumque exemplo, impiæ religioni propagandæ operam suam locare, noluerunt; sed ipsum reiecerunt. Unde verba Surat. XXXIX. *qui impugnant signa Dei absque potestate*, de Judæis quidam intelligunt, juxta commentatorem Beidavi p. 786, apud Celeberrimum Hottingerum in Historia Orientali lib. II. cap. II. *Cum dicerent: Tu non es Dominus noster, sed Messias, Filius Davidis, cujus potestas erit terra marique, & trahet.* Ibidem etiam Muhammed superbiæ eos accusat & fastus. Surat. II. crudelitatem in Prophetas iis exprobrat, additque eos datos in exemplum in hac & futura vita; Et vix unquam eorum meminit nisi cum manifesta execratione. Surat. I. iræ divinæ reos pronuntiat. Atque hinc aperto Marte Muhammed cum Judæis pugnavit. Georgius Elmacinus in Historia Saracenica Arabice conscripta, à Thoma Erpenio latinè redita, p. m. 6. *Anno autem tertio Iudæos in arcibus eorum obsedit 15. dierum obsidione, ita ut in arbitrium ejus se darent, eosque abduceret, & opes eorum deriperent Muslimi. Eodem anno cohortem misit ad occidendum Caabum filium Alasrafi, Iudæum, cui erat infensissimus.* Mortuus tandem Muhammed anno Christi 632.

ætatis

ætatis 63. in urbe Medina, ibique sepultus. Quod de pendulo ejus Meccæ sepulchro, vi magneticâ in aërem attracto, plurimi narrant, fabulam esse pridem demonstravit, Vir Doctissimus, totius antiquitatis & Philologiæ Callentissimus, Samuel Andreæ, in dissertatione de Sepulchro Muhammedis.

XI.

Hoc tamen nihilo cautiores facti Judæi, cum indies Messiam vehementer expectarent, ejusdem se nomine impudentissime venditavit Syrus quidam, insignis Veterator, Christum se esse simulans, A. C. 721. sub Leone Isauro Imperatore, cui valde ob vaticinium accepti erant. Cum enim Leo adhuc pauper esset, accidit ut Judæi quidam, vaticinandi periti, futurum prædicerent, ut ipse imperio potiretur. Nam in eos forte quondam ad fontem inciderat, ubi se illi ex itinere recreabant. Quumque sacramento adhibito pollicitus fuisset, se prædictionis hujus nomine vicissim eis benefacturum, novas res moliti fuerunt, observante illud post Zonaram Tom. III. Annal. pag. 138, Glycam Part. IV. Annal. pag. 392. Constantino Manasse Annal. pag. III. his verbis de Leone: *forte accidit aliquando, ut cum aliis negotiatoribus iter faciens, & asinum præ se mercibus onustum agens, (dabat enim ante Imperium mercaturæ operam) in Mercatores judæos incideret: quibuscum iter suum persequutus, & ex fatigatione tandem confectus, sese quieti dedit. Hebraire inter se communicata, & diligenter considerata imperium Leoni vaticinabantur: vel quadam ex disciplina, vel arte improba, vel certis indicis id, quod futurum esset, conjectantes; Impostorem illum Syrum pro Messia agnoverunt, eumque ducem secuti, mox decepti fuerunt. De hoc Martinus Polonus Archiepiscopus Consentinus in Chronicop. 133. edit. Basil. in fol. Circa hoc tempus quidam Syrus Pseudo Christus apparuit, qui multos judæos seduxit. Cardinalis Baronius Annalium pater ad ann. 721. num. 6. Quod verò pertinet ad res Orienta-*

rientales, Theophanes nihil præterea habet hoc anno nisi quod Syrus quidam impostor apparuit, se simulans esse Christum atque eo modo seduxit Hebræos, putantes eum vere esse Christum. Porro hæc ipsa, ut deciperentur à pseudopropheta Iudæi, sæpe sapienter passos esse, quæ superius dicta sunt, docent.

XII.

Seculo post natum Christum decimo, in primis tamen undecimo, varias à Christianis passi sunt Judæi persecutiones gravissimas, quod Saracenos de expeditione sacra præmonuissent, quod perfide demolitionem templi Hierosolymitani procurassent, quod nacti imaginem crucifixi Christi, in parasceve ei, ut Christo olim Judæi, illussent, eam flagellassent, & iterum cruci affixissent, similiaque perpetrassent, testimoniis & exemplis passim obviis apud Matth. Parisiensem Hist. Anglic. p. 25. Naclerum Generat. 37. p. 165. Baronium ex Glabro anno Christi 1009. aliosque. Ex Muhammedanis etiam non pauci Judæos gravissimè afflixerunt, sedibus expulerunt, ad necem raptarunt. Unde & religionis mutatione, sed simulata, vitam non nulli redimere sunt coacti. Rabbi Gedalja in Schalscheleth Hakkabala, p. 110. *Quod Apostatarum* (sic eos vocat, qui in Christianorum castra transierunt) *numerus non potuerit miri.* Autor falc. temp. p. 72. *Judæi multis in locis mutantur baptizantur.* Sed simulato & rursus deserto Christo, ad priora relapsos fuisse, testatur Aventinus annal. lib. 5. pag. 589. Reliqui qui sua mordice tuebantur, nil nisi Messiam futurum, qui ipsos à jugo, quo premebantur, liberaturus esset, sperabant, & hinc obvium quemque, in quo prærogativa quædam præ aliis conspiciebatur, seculo duodecimo amplectebantur, adeo ut nullum fuerit seculum, quo pluribus illusi fuerint Judæi Pseudo-Messii, quam memorato seculo duodecimo,

cimo, sicuti bono cum Deo ex ipsis Judæorum scriptis ostendimus.

XIII.

Anno post natum Christum circiter 1137. Gallia primum vidit Pseudo-Messiam, pessimum nebulonem, qui sub Messiz nomine gentem miseram Judaicam turpiter elusit, penasque meritis summæ impietatis luit. Rabbi Maimonides in Epistola de Australi regione à Wilhelmo Henrico Vorstio latine translata: *Ante triginta quasi annos alius quidam surrexit in Gallia, qui dixit se Messiam esse; sed trucidarunt ipsum Galli, cumque eo universum cætum sanctum.* Salomon Ben Virgæ in tche-vech Jehuda p. m. 25. *אחריו היה נהרג על ידי בני ישראל* *Alius etiam in Gallia, cujus culpa plurima conciliabula deleta sunt.* Et Rabbi Gedalia in Catena Cabalæ pag. m. 43. iisdem fere verbis: *אחריו היה נהרג על ידי בני ישראל* *Et etiam in Gallia exstisit Judæus propter quam famam multa conciliabula sunt deleta.* Errat itaque hic graviter vir quidam doctissimus in Dissertationibus suis de Messia, dum verba Maimonidis de alio Pseudo-Messia in Gallia agere, & ita duos fuisse ibidem putat, cum tamen verba Maimonidis non discrepent à verbis Salomonis Ben Virgæ & Rabbi Gedalæ, dein illi ipsi duo fateantur se hæc ex Maimode desumisse.

XIV.

Hinc Judæorum plurimi occisi, plurimi Galliae ejecti. Accedebat etiam hoc, quod singulis annis in testis Paschatis puerum Christianum mactare dicerentur, cujus exemplum existat in Annal. Arragon. ad an. Christi 1250. Quod puerum septem annorum à Judæo subreptum & Judæis venditum, in Paschate cruci affixum, lancea in pectus contorta occiderint,

Simile facinus ab ipsis commissum , detectum fuisse diversis aliis in locis , ab autoribus scribitur. Nuper tamen Isaacus Viva, in libro , vindex sanguinis , ex tabulis publicis Archivi Cancellariæ Prætorii Paduanæ , Judæos ab infanticidio Tridentino vindicare voluit. Bernæ in Helvetia , Tridenti &c. Quod Galliam totam præcipuè circa annum 1182. omni fere pecunia usuris suis emunxerint.

XV.

Anno Christi 1138. Exiit in regno Persico Judæus quispiam, qui se Messiam simulavit, & prosperis rerum successibus usus, magnam & validam Judæorum manum coegit ; cum quædam adventare Rex intelligens , prælio secum decernere paratum, Judæis omnibus, qui in regno suo essent, subito convocatis comminatus inquit. Nisi hominem istum ab inferendo mihi bello revocetis ; vos una cum liberis & conjugibus vestris universos uno delebo die. Conveniens populus Judæus virum illum adit, supplex pedibus ejus advolvitur, multo cum gemitu & lachrymis obtestans , ut à proposito suo periculoso magis, quam necessario dimoveri se pateretur, nec obstinatis animis se miseramque gentem perditum iret ; Regem enim jam in totius gentis excidium jurasse , quo tandem animo popularium cœtum, qui in tota Perside essent, internecionem ferre posset. Respondet ille : adsum ego vos ut servem, ipsi servari non vultis : Quem metuitis miseri ? Quis vel aspectum meum sustinebit ? Persarum vobis Rex formidolosus est , quem vel sola nominis mei fama, ad primum armorum meorum strepitum exanimatum fugabo ? Interrogantibus Quo tandem signo aut monstro se Messiam esse probaret ? Prosperis rerum successibus ait ; neque aliis argumentis ad faciendam fidem Messie opus esse. Respondent Judæi : Multi idem , quod tu, tentarunt ; sed infelici omnes eventu.

tu. Quibus ille verbis vehementer iratus, ferociter eos repellit.

XVI.

Postero die, quem inedia & supplicationi dicaverant, revertuntur, tendentes illi parvos suos liberos, ut horum miserabili aspectu durum hominis animum facilius flecterent. Tum conspectis parvulis, horum, inquit, misertus, ea lege Regi bellum remitto: si sumptus, quos in apparando bello feci, mihi reddat, copias meas sine ullo ejus regni damno reducam. Tum Judæi; quid autem, potentissimus Regum eò se abjiciat, ut tibi homini Judæo belli impensas restituat? Hic execrabilis & falsus ille Messias, cavete istud verbum posthac ex vobis audiam; alioqui licet redditis sumptibus, etiam dimidium Regni mihi Rex dederit, placari me non sinam.

XVII.

Illi obstinatissimum ejus animum nullis rationibus mitigari posse videntes, mœsti & flentes ad Regem redeunt, dicentes: Qui ambitionis vento inflatus, ô Rex, cupidine regni præceps fertur, nec lege ullâ, nec ratione à furore retineri potest; quo minus more suo præceps eat. Nos hominem istum fatali quadam vecordia regnum affectare cognovimus, nec utilia orantes, nec monentes salutaria audit, periculorum omnium atque suæ pariter ac nostræ vitæ securus. Prorsus dum sibi regnum parat, nihil pensi habet: nos certe extra sceleris culpam sumus, quam obrem miramur merito omnes, Regem tanti fecisse infani hominis verba, ut ea ad animum revocaret. Si finas hominem suum furere furem, ultro ille per se peribit; quia ficta falsaque omnia, quibus verum non subest, ut arbores succisis radicibus, ruunt. Adhibuimus homini orationem,

vel durissimis faxis movendis , aptam ; nec tamen rigidum animum flectere potuimus , Perstat ille immotus in vecordia sua disitans : Tum demum se copias suas reducturum esse , cum apparari belli sumptus ipsi restitueris. Quæ vel sola vox hominis insaniam abunde arguit. Tum Rex : Quid ! insanumne vos eum appellatis, qui cum certa victoriz spe, omnes suas facultates apparando bello intumpserit ; nunc ubi inopi atque exhausto reducendus exercitus est, ista arte nummorum aliquantulum corradere studet ? Proinde maturate, ad virum revertimini nunciaturi, conditiones placere, laturum, quæ petiverit. Mittat tuto & fidenter virum aliquem cum expensarum tabulis , me eas bona fide extemplo remuneraturum.

XVIII.

Mittit ille tabulas, Rex pecuniam anumerat. Judæo illo digresso, belloque composito , Rex continuo convocatis omnibus in regno suo Judæis ait : Unus vestrum mihi bellum intulit, vestro omnium, ut audio, consensu, nec sperastis miseri, fore, ut in vos eaderetur faba. Respondent judæi ea , quæ purgandis sibi sufficere videbantur ; sed frustra, in senso jam dudum Rege ; qui ferociter ad Judæos : Quin vos illicò jam mihi expensas meas reddite ; postea de vobis statuem , quæ vitum erit. Illi cum verbis Regem placare instarent ; Rex Judæorum primates durissimis vinculis constrictos in teterrium carcerem abripi jubet. Vinculorum radio, & carceris squalore fatigantur, donec summam illam exsolvant ; complures , quo imperatam pecuniam summam conficerent, liberos suos intervixit emvendunt. Postquam, quæ Rex petiverat, dedissent, inquit ille : Pro ista insigni contumelia, quam mihi dedistis, hanc à me accipite : Ambulabitis Judæi toto corpore nudi, sola verenda femorum tenuis lecti. Memorat Josephus

filius Virgæ se ex summo quodam Magistro Mose Hamone audivisse, damnatos à Rege esse, ut grave & crassum lignum à collo revinctum traherent ; publici opprobrii causa, quam obrem nunquam, nisi cum magno omnium ludibrio prodibant, aliis lignum illud pone sublatum, per ludum & jocum, ante pedes ipsorum projicientibus ; aliis eos crudeliter percutientibus. Postremo risus & ludibrii materies obviis omnibus erant, quibus ubique promiscue in viis, in foris impune certatim illuderetur. Hæc Salomon Ben Virgæ, Hispanus, Medicæ artis peritus, in Schebet Juda, (tribus Judæ, liber historicus, de variis calamitatibus, martyriis, dispersionibus, accusationibus, ejectionibus Judæorum) editionis Adrianopolitanæ sub Imperatore Solymanno, in 4to, pag. m. 23. 24. Ejusque Interpretatus Georgius Gentius in edit. Amstelod. anno 1651. in 4to pag. 169. seqq. Eadem brevissime Rabbi Gedalia in Schalscheleth Hakkabala, Catena Cabalæ pag. m. 43. col. 2.

מהר צדיק פרס אש טעם עצמו משה וזלג צורת וסוד לישור
Quod fueris in Provincia Persia vir: qui se ipsum feceris Messiam, & multas angustias super Israellem devolveris.

XIX.

Tandem hunc impostorem captum & à Rege Perlarum decollatum fuisse, apertum est cum ex libro Zemach David, tum vel ex iis quæ narrat Christianus Gerson, ex judaico docto magistro factus Christianus, libri quem de Talmudica doctrina Germanice utilissimum conscripsit secundi cap. 9. p. m. 347. Edit. Erfurt. 1659.

XX.

Anno post natum Christum 1157. In Hispania, Corduba Urbe Hispaniæ Bæticæ, ad Bætici fluvium, Natalibus Sene-

cz & Lucani, clarissima, alius Impostor Judæos in novam spem erexit, sed pariter decepit, adeo, ut omnes ferè Judæos per universam Hispaniam internecioni dederit, de quo Rabbi Moses Ben Maimon Judæorum Doctissimus in Epistola de Australi regione à wilhelmo Henrico Vorstio in notis ad Tzemach David Rabbi Ganz latine verba, pag. m. 294. *Ante decem circiter annos surrexit in terris Hispania alius vir in regione Cordubensi,*

qui asseruit se Messiam esse, & denuo exigua molestia perniciem excitata est ab inimicis Israelis. Salomon Ben virgæ in Schevet Jehudap. m. 23. וְכַמֵּעַת כּוֹדוּבָהּ בְּמִדְרַת עַד מִשָּׁה בְּמִדְרַת קוֹדוּבָהּ בְּמִדְרַת יִשְׂרָאֵל

Decem annis ante istum alius etiam Messias in regno Cordubensi prædixit, furore suo miseræ Judæorum reliquias propemodum perdidit. Similia Rabbi Gedalja Ben Jechaija in Schalscheleth-Hakkabala, Catena Cabalæ libro Historico & Chronologico fol. m. 43. Edit. Cracov. anno 1596. in 4to :

וְכַמֵּעַת כּוֹדוּבָהּ בְּמִדְרַת קוֹדוּבָהּ בְּמִדְרַת יִשְׂרָאֵל וְכַמֵּעַת גַּלְיָה בְּמִדְרַת יִשְׂרָאֵל *Vir fuit in Regno Cordubensi, qui fere perditionem super Israel voluisset.* Ex quibus, non duos eodem anno in Regno Cordubensi fuisse Pseudo-Messias, quod ex Maimonide & Gedalja vir idem Doctissimus putabat, certissime constat.

XXI.

Post hæc surrexit quidam ex eruditis in Hispania, atque composuit librum de argumento termini (scilicet quo venturus esset Messias) juxta motum astrorum, & dixit Messiam aliquo anno revelatum iri: sed nullus fuit ibi ex sapientibus nostris justis, qui dicta atque consilium ejus non contemneret, & collocaret eum in gradu dementiū, eo quod faceret ac testaretur finem (scilicet termini) esse. Existencia autem hujus (libri) majus malū ipsi creavit, hoc est, detritus & fatuus habitus est, eo quod deprehendimus isto tempore quo prædixerat revelatum iri

irimesiam, surrexisse in terris Occidentalibus Rebellem hunc arrogantem. Atque hæc perfecta stoliditas habita fuit præditis hac scientiâ, uti est apud Maimonidem in Epistola de Australi regione.

XXII.

Anno 1167. alius in regno Pheffano Pseudo-Messias prodit, de quo Maimonides in Epistola de Australi regione latine versa: *Sic quoque exortus est alius quidam in occidente in regione Phas hodie anno 45., qui asseruit se esse Evangelistam & legatum Messia & dixit, illum isto anno revelatum iri, sed prædictio ejus non exiit in lucem, & denuo suscitata sunt angustie adversus Israel: significavit mihi quidam hanc rem, qui ipsemet omnibus interfuit.* Et paulo aliter Salomon Ben Virgæ in Scheveth Jehuda p. m. 23.

והיו כן עמד איש במערה במדינת פנס ואמר שהוא משיח ויתחזק
 מצוקות רבות לישראל *Alius itidem per occidentem in Pheffano Regno Messiam se dixit, unde plurima oppressiones renovata fuerunt Israeli.*

XXIII.

Eodem Anno 1167. in Arabia, Regione Aliz amplissima, Veterator insignis, se Prodromum Messia jactitabat, qui se decollatum, revicturum, sed inani successu, gloriabatur, de quo cum Rex Arabiæ signum peteret, dixit Regem debere mandare, ut decollaretur, atque ita sese revicturum & resurrecturum: quod cum factum esset, mortuus permansit. Judæi vero relipui magna pecuniarum lumina se suamque vitam redimere sunt coacti: pro ut illud pluribus Rabbi Gedalia in Catena Cabalæ p. 44. narrat.

XXIV.

XXIV.

Totam hujus Pseudo-Messiz historiam exhibet Maimonides in Epistola quadam scripta ad Judæos in Marsilia agentes, versâ latine à Johanne Itaco Levita Colon. Anno 1555, quam, quoniam rarissima in paucorum reperiatur manibus, apponere debui. Quod verò ad opera (pertinet) Messiz, cujus memini; quoniam ad vos verba quædam meo nomine pervenerunt, scire debetis, historiam non eo modo se habere, quæ audistis. Neque is in Oriente fuit, sed in Australi regione existit vir quidam annis abhinc 22. qui ipsius Messiz nuncium esse dixit, dirigentem viam ante adventum ejus, prædixitque iis, regem Messiam in Australi regione apparitutum. Ad hunc plurimi Judæi & Arabes confluerunt, quos decepit, dicens: *Venite mecum, & obviam procedamus Messie. Nam ipse me ad vos misit, ut dirigam viam coram eo.* Fratres nostri qui sunt in Australi regione longam ad me epistolam miserunt, qua mihi omne ejus consilium & institutum aperuerunt, & innovationes quas in ipsorum precibus fecit, & quicquid apud eos locutus est. Præterea significarunt mihi se hæc & illa quædam ex ejus miraculis vidisse, de quibus quid mihi videretur interrogarunt.

XXV.

Hæc quidem omnia cognovi, atque ex illorum scriptis animadverti, miserum illum hominem destitui judicio, sed Deum timere, nullaque sapientia præditum esse; & quicquid ab eo factum & ostensum esse ajunt, id omne falsum & ementitum esse. Ego vero in hoc sollicitus fui propter Judæos, quibus concinnavi scriptum ferme trium quaternionum de rebus Messiz regis, & de criteriis ejus atque signis temporis quo appa-

appariturus est. Illos quoque hortatus sum, ut admonerent istum hominem, ne forte & ipse periret, & synagogas in vitæ discrimen induceret. Sed ut breviter dicam, post annum captus est, & omnes qui ei prius adhaerant, aufugerunt. Quidam autem ex Arabum regibus, postquam eum cepisset, interrogavit eum; *Cur hoc fecisti?* Respondit: *Mi Domine rex, verum ego dico, me juxta Dei mandatum hoc fecisse.* Ait illi rex, *quodnam miraculum & prodigium tuum est?* Cui respondit, *Mi Domine Rex, caput meum amputes, & deinde ego resurgam, vivamque ut prius.* Rex dixit illi: *non potes prodigium majus hoc habere; & si ita erit, ego & universus mundus certo credemus omnia tua esse vera & bona atque probabilia, ac majores nostros mendacium possedisse ac vanitatem, qua illis non profuit.* Confestim rex gladium adferri jussit, quo allato caput ei resecari mandavit. Atque interfectus est miser ille, cujus mors sit expiatio pro ipso & toto Israele. Judæi verò plerisque in locis magnâ pecuniâ mulctati sunt, atque etiamnum ibi sunt quidam destituri iudicio, qui asserunt eum modò revicturum, & è monumento suo resurrecturum. Hoc modo se res habet. Hactenus Maimonides.

XXVI.

Non multum post, eodem seculo duodecimo post natum Servatorem Christum, Vir Judæus ultra Euphratem flumen, hoc solo signo Messiam se esse dixit, quod in somno nocte leprosus, mane verò & per diem formosus atque integer esset, de quo Maimonides in Epistola de Australi regione: *Sciendum autem nobis est, in exordio regni Ismaelitici surrexisse virum quendam trans fluvium, qui dixit se esse Messiam, atque exiit è catu decem millium Israelitarum, signum ejus erat, quod pernox leprosus, atque cum mane surgeret, formosus esset futurus. Sed non perfectum est opus ejus, neque diu permansit consilium ejus; retractus*

G

enim.

animi est (ad saniozem mentem) relietique sunt post ipsam Israelita in urbibus copiarum suarum in dura captivitate, atque redintegrata sunt contra illos glomeratim afflictiones. Salomon Ben Virgæ in Schevet Jehuda pag. m. 23. 24. אמר שלמה בן וירגה מצאתי להם שאמר כי מתחלת מלכות ישמעאל עמד איש בעמם המד והמד שהם משיח והיו ישראל במכנה עצומה ויצאו מכלל הדת עשרת אלפים מישאל והיתה הארת שלו שלן מצורע והשכים ביום ונסף : hoc est. Dixit Salomo filius Virgæ, comperi scripsisse Maimoniden, sub ipsa Saraceni Regni initia, (scilicet in Hispania, ex conjunctione immediata) extitisse virum quendam ultra Euphratem flumen, qui se Messiam esse diceret. Hujus insanis consiliis Iudei denuo infandis malis jactati, decies mille numero Legem Mosaicam deserunt. Hoc autem, quo se verum Messiam probaret, argumentum dedit; Elephantiacus vesperti obdormivit, mane sanus atque integer evigilavit. Tandem ille quoque dignum moribus suis, vita exitum inventiens, In deum nil præter vetus exilium, omniumque gentium odium reliquit. Et Rabbi Gedalia in Schalschelet Hakkabala, seu Catena Cabalæ pag. 43: hoc est, סימנותו היה שלן מצורע והשכים ביום, Signum ejus, (quo se Messiam probaret) quod nocte leprosus, mane vero surgens sanus atque integer esset.

XXVII.

Et jam Persia recens experta erat gravissimam seditionem excitatam à Pseudo-Messia, nondumque è mente illorum deletam, ecce magus, Diabolus, novus fallus Messias ibidem circa annum Christi circiter 1174. conspicitur, qui pertinaciter prætendebat se esse illum tamdiu votis quæsitum Messiam, unde Judæi in maximas redacti fuerunt angustias, prout illud refert Rabbi Gedalia in Catena Cabalæ pag. m. 43. col. 2. רחמי בספר ששם יהודה האומר שהיה במדינת פרס איש שטעה עמו Legi in libro Scheveth Jehuda, quod

quod fueris in terra Persa vir, qui se ipsum fecerit Messiam, & plurima mala super Iſraelem devolveris.

XXVIII.

Moravia etiam, regio Germaniz, inter Bohemiam & Hungariam, Quadorum & marcomannorum sedes, Pseudo-Messiam, nomine Davidem Almuffet, circa annum Christi 876. videre debuit. Hic Cabalisticæ artis peritissimus, se Messiam esse mentitus fuit, quodque læpissime invisibilem se redderet, à Rege capi non potuit. Hinc sub gravissima pœna Rex Judæis mandavit, ut Messiam caperent, sibi que traderent. Tandem Pseudo-Mesias hic captus, trucidatus, & Judæi magna pecuniz summa mulctati sunt, de quo Rabbi Gedalia in Catena Cabalæ pag. m. 43. col. 2. מור נקרא דוד אלמור

והוא היה מעשרת וימי כשופים עד שנכנס בו דוד שמור ועשר עזמו משה והסיר והיה יהודים רבים ומור במלכות ושלח לו המלך בשחון שיבא אליו ובכואו חשימו כסודו והוא בזה משם וילך המלך אחריו והוא היה דאור ואינו נראה וצ"ל עיני המלך והאור לו שהיה ויצא המלך ליהודים שיבאורו אליו בקנאים גדולים ולבסוף נהרג. *Iuvenis (exitit) vocatus David Almufar, sapiens in Cabbala Practica, omnique prestigiarum genere, adeo ut in eo esset spiritus insanus; fecit autem se ipsum Messiam, seduxit & impulsit plurimos Iudeos, rebellavitque in regno. Rex ad ipsum Misit, ut secum ad se veniret, venientem in carcerem coniecit. Cum vero ex eo aufugeret, Rex illum infecutus fuit. Et ipse videbat (alios) non autem videbatur: aperuit Regi oculos, ostenditque ei, quod fugeret. Rex Iudæis precepit sub pœna gravissima ut adducerent eum ad se. Et ita tandem occisus fuit.*

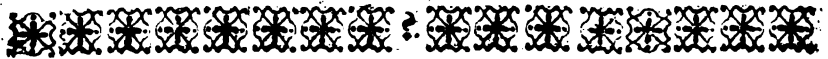
XXIX.

Eodem tempore, seculo, ut videtur, duodecimo, alius

G.

Pseudo-

Pleudo-Messias exortus fuit, qui, quo præcise anno vixerit & in qua provincia moratus fuerit, nondum mihi constat. Salomon Ben Virgæ in Scheveth Jehuda, pag. m. 23. Col. 1. ipsum temporibus magistri Salomonis Adreti filii vixisse, scribit ex Maimonide hoc modo: יבין בזמן רבני שלמה בן אדתי קם משיח. *Alius præterea temporibus Magistri Salomonis Adreti filii fuit, quemadmodum ille in questionibus suis scriptum reliquit.*

Caput Tertium.

II. Describitur famosissimus Judæorum Pleudo-Messias David Eldavid. II. Inquiritur in ætatem ejus. III. Historia ejus recensetur à Benamine Tudelensi. IV. V. VI. VII. Paulo pleniùs autem & accuratius illam describit Salomo Ben Virgæ in *Scheveth Jehuda*. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. XIV. XV. XVI. Similia etiam tradit David Ganz in Tse-mach David ad annum mundi conditi 4895. XVII. Adstruitur denique hujus historiae veritas à Maimonide in lib. Epistolarum.

II.

SEquitur nunc famosissimus Judæorum Pleudo-Messias in Persia, David Eldavid, alijs David Alroi, patria Amariensis,

sis, circa ann. Servatoris 1199. 1200. annotantibus illud Chronologis, Historicisque fere omnibus, tempore R. Maimonidis & Benjaminis Tudelensis, Judæus doctissimus, in Talmude exercitissimus; variarum disciplinarum, artium, & linguarum peritissimus, Magiæ doctissimus, qui prodigiis & incantationibus multos suorum in admirationem, simulque stuporem traxit, seque Mesiam esse à Deo missum, non suis solum, sed & Persarum Regi apertè dicere ausus fuit, cumque exercitu congregato Regem debellare tentaret, captus & in vincula coniectus. Ea autem cum magiâ suâ depoluisse, fugam postea quævisisset, à Rege insecutus, flumen Gofan pallio transfretavit, & unico die iter dierum decem emensus fuit. Tandem operâ Regis Turcici, Zaidi Aladini. Persæ subjecti, per locerum inebriatus capite plexus fuit, Regique Persarum illud missum.

II.

Pace verò virorum Doctissimorum puto, Pseudo-Mesiam hunc David Alroi non anno Christi 1199 tempore Maimonidis & Benjaminis Tudelensis, quia ultimus, qui ejus historiam describit, mortuus est anno Christi 1173. ut narrant Abrahamus Zacourthus in Jouchasin fol. 13r. editionis Cracoviensis, latine translatus: *Rabbi Benjamin, qui multum peregrinatus est, obiit anno 932. sive à nato Christo 1173. magnum illud luminare, cujus sol toti Israël exortus fuit.* David Gans in Tsemach David, partis prioris fol. 55. latino sermone: *Ceterum vir isto peritorum erat sapientissimus & rerum intelligens. Postquam autem ex itinere reversus esset, anno 932. sive Christi 1173. mortem obiit.* Quomodo itaque ea scribere potuit quæ facta post mortem ann. 1199. Sed vixisse circa ann. 1160. Quod pluribus aliquando demonstrandum.

III.

Historiam Davidis Alroi dedit Benjamin Tudelensis in Itinerario edito à Constantino L'Empereur cum Versione & Notis pag. 91 92. seqq. Jam decimus agitur annus, ex quo illis fuit vir quidam, cui nomen David Alroi, amariensis, qui discipulus fuerat Principis exulum Hasdai, & Principis Synedrii Eli qui Jacobi erat decus in civitate Bagdad, legis Molaietz, constitutionum & Talmudis peritissimus, imò omnium exoticarum scientiarum & linguæ Arabum eorumque Scripturæ; minime etiam librorum mágicorum & veneficorum ignatus. Huic in mentem venit, ut in Persarum Regem rebellaret, Judæosque in montibus Haphton habitantes colligeret, & quasvis gentes oppugnans expugnatum iret Hierosolyma. Judæis ergo signa dabat in miraculis falsis: quibus se à Deo ad occupandum Hierosolyma missum asserbat; atque ut vos, inquiebat, à gentium iugo subducam. Adeoque Judæorum pars ipsi fidem habuit: hoc etiam imposito nomine, *Messias noster*.

IV.

Cum autem id Persarum Rex intellexisset, cum ad colloquium accersivit: & intrepide accedenti & congregienti quæstionem proposuit, *An tu es Iudaorum Rex*. Quod cum respondens affirmasset, cum rex propius accedens exemplo comprehendi & in carcerem abduci iussit, nempe locum ubi regis captivi ad mortem usque vincti detinentur in urbe Dabastan, in ripa maximi fluminis Goza. Elapso triduo, quum rex consedisset ut una cum Principibus & ministris suis de facto Judæorum deliberaret, qui adversus regem rebellaverant, ecce David ille per se è carcere solutus, à nemine accepta venia accedit:

cedit: atque regi ipsum intuenti & percunctanti, *quis te huc adduxit, aut quis vincula tua solvit*; respondet, *sapientia mea & solertia mea, quia nocte, nec ullos servos tuos metuo*. E vestigio in-
clamans rex eum capi iussit: verum respondentes servi se eam non videre dixerunt; sed eundem vocis tantum auditu percipere. Quum confestim rex sapientiae ipsius admiratione obtupesceret, ita regem affatus est, *Ecce ego viam meam infesto*.

V.

Abeuntem eum rex sequutus est, regemque suum omnes principes & ministri pariter sequuti: donec ipsi ad fluminis ripam accedentibus, David ille accepto sudario & super aquas extenso transiret. Tum omnes regis ministri eam super sudario suo per aquas transeuntem spectarunt: & lintribus insequentes eum assequuti non sunt, falsi in toto orbe incantatorem non esse parem. Eodem die decem dierum emenso itinere Amariam venit, idque virtute nominis expositi, id est, Jehovæ: ibique eum quaecunque sibi accidissent narrantem Judæi omnes propter sapientiam demirati sunt.

VI.

Paulo post hic Persarum Rex principem credentium, Calipham Bagdadi residentem, Mahummedanorum Imperatorem per literas compellat, ut eum capite exulum sive captivitatibus principe & synedriorum capitibus agat, quo David Alroi ab hujusmodi factis prohibeatur; sin minus, inquit, omnes Judæos in toto regno meo repertos interficiam. Itaque quum omnes cœtus Persidis in magna angustia versarentur, ad exulum principem & synedriorum capita qui Bagdadi habitabant, hujusmodi literas dedere. *Quare in conspectu vestro moriemur,*

ENOT

eum nos , tum omnes hujus regni catus ? prohibete virum istum ne sanguinem innoxium fundat. Quocirca in hanc sententiam scripsit ipsi Æchmalotarcha, & synedriorum Præsides , scito, redemptionis tempus nondum advenisse , nec dum signa nostra à nobis conspecta : nam inflato suo animo nemo prævalebit. itaque jubemus , ut se cohibeas, quo minus talia impoterum moliaris ; quod si non pareas , esto excommunicatus à toto Israhel.

VII.

Has literas è vestigio transmilere : & similiter dedere literas ad Zachæum principem, cujus in Assyria sedes, & D. Josephum Videntem (cognomine Burhan Alphelec, id est, examen astrologiæ) ibidem commorantem, ut Davidi Alroi literas mitterent. Quapropter addiderunt & ipsi literas, scilicet commemorati isti, Princeps & Videns ut exhortarentur, & illum justus ac æqui commonerent : sed ista omnia non admisit. Nec à via pessima destitit, donec exoreretur rex quidam, cui nomen Zin Aldin , Turcarum rex & Persarum regis vassallus : qui legatos misit, soceri Davidis Alroi causa, cui sic munus decies mille aureorum tradidit, quo clanculum Davidem Alroi occideret. Quod ille præstitit, quum domum illius ingressus, dormientem in lecto interficeret : ut hac ratione illius consilium & solertiam irritam reddiderit. Attamen ira Persarum regis in Judæos cum montanos istos, tum in sua ditione habitantes concepta nondum deferbuerat : quod cum ipsi animadverterent, æchmalotarcham accersiverunt, quo sibi ad Persidis regem auxilio veniret. Quocirca is ipsum benigna oratione & placidis verbis aggressus, placare studuit : unde & placatus fuit, centum circiter aureis talentis prius numeratis. Postea tranquilla fuit regio, sedata jam Regis ira. Hucusque Benjamin.

VIII. Pau-

VIII.

Paulo plenius vero & accuratius illam describit Salomon Ben Virgæ in Scheveth Jehuda , p. m. 22. Edit. Adrianopol. ita latine translato , (Hebraica quippe ob typorum defectum addere non potuimus.) Septennio ante memorata jam edicta, gravissima mala Israel passus, impii cujusdam hominis scelere, qui se falso Messiam tulit. Rex enim et regni procures gravissime Judæis irati, distabant ; Judæos, dum Messiam suum expetunt , regni exitium expetere. Diro isti impostori nomen David El David, patria urbs Amadia erat, ubi magnum conciliabulum mille circiter familiarum, dives, potens, celebre, florebat. Primum illud conciliabulum est eorum, quæ amplius centum, flumen Sabbathionem accolunt, in finibus Mediæ, linguâ utuntur Chaldæâ, indeque ad provinciam Gulanam est iter quinquaginta dierum, parent Persæ regis imperio, cui quotannis tributum pendunt, singulos aureos singuli, qui quintum decimum ætatis annum excelsere.

IX.

David iste El David operam dederat exulum principi Chaldæo, & viro cui piam summo Academiæ Bagdadensis rectori, qui Thalmudicæ doctrinæ, liberaliumque artium peritissimus, & in Magorum, præstigiatorum & Chaldæorum libris veratissimus erat ; Iste igitur El David audacissimi & superbissimi animi Vir, in regem insurgere ausus, Judæos, qui montem Haphtan incolebant, ratione impellit, ut arma sumant in omnes gentes. Et quæ apud credulos inveniat fidem, nova quædam monstra & prodigia edit. Ad quæ stupentes, pars magum & præstigiaterem ; alii virum verè

H

divi.

divinum appellant, qui cœlesti plane virtute miranda illa patret. Qui illum sequuntur, messiam vocant, laudibus ad cœlum ferunt.

X.

Rex Persarum, audito, quantis successibus, quantas copias collegerit, iisquo sibi jam imminere videns, non leviter percussus legatum mittit; *rogat, ut quam fidentissime ad se veniat, se velle videre, quæ eadem prodigia, quæ si vera sint, ut ferantur, non dubitare, quin ipse verus Messias esset; compertoque illum à Deo regem creatum, se ultro illi fasces submissurum, atque imperata omnia facturum esse: velle hoc Deum qui regnum illi detulerit.* Ille inuvidus Regem adit, rogat Rex, *tunc verus Messias es?* Respondit ille; *Ego verosum, ad liberandum Israel, à Deo missus.* Tum Rex; *Ego te in vincula duci jubebo, quibus si te liberaveris, tum mihi verus Messias eris: sin minus, stultitiae tuae supplicium perpetua vincula erunt, neque enim stultum te interficiam.* Capto jam & in vincula coniecto Davide, Rex regni proceres & consiliarios convocat, sententiam rogans; quid de Judæis, qui peccassent & regno rebellassent, fieri placeret? Dum illi deliberant, ecce nuncius adfertur, ruptis vinculis & carcere profugisse Davidem; nec quenuquam scire, quo evaserit. Quo audito, Rex expeditos aliquot equites & principes mittit, qui è fuga reprehensum reducant. Illi abeunt, redeunt, nunciant, propè flamen vocem ejus auditam, ipsum nusquam visum, comprehendi non potuisse.

XI.

Rex fraudem suspicatus, aut corruptos auro dimisisse eum, aut turpi ignavia cessantes, non assecutos fuisse, celeriter

ter consensissequis, ipse cum ministris & purpuratis suis cum perlequitur, ad flumen veniunt, nusquam Davidem vident, ille nomine ipsum vocantibus responder: *o stulti? ego iter meum pergo, vos, si quid animi aut virium est, consequimini.* Tum ipse expanso per flumen Gofan pallio, siccus transit. Ita transeuntem videns Rex cum famulis suis, inquit; *Istud quidem nemo potest, præter unum illum, quem Regem creavit Rex ille universi Deus hunc & nos certè Regem agnosce debemus.* Tum Regi ministri omnes & purpurati: *Non illa Regem à Deo creatum; sed meras incantationes atque præstigias arguere videntur.* Rex continuo actuariam navim adduci, flumenque trajici jubet, trajiciunt equites expediri complures, persequuntur, nec assequuntur; quia uno illo die decem dierum iter confecerat.

XII.

Post hæc Rex, quod parum illud processisset, aliâ rem aggreditur viâ, ad Judaicæ gentis principes, quæ tota in misero exilio agit, legatos mittit, imperat captum Davidem sibi sistant; nisi pareant, Judæis omnibus, pueris pariter ac senibus certissimam necem, gentis principibus post crudelia tormenta, etiam singulis lenti ignis supplicium minatus. Per literas quoque monet EMIR EL Muhadin, qui Bagdad habitabat, omnem in hac re navaret operam, & supplicii metu Judæorum principes territans, ad comprehendendum Davidem excitaret. Conveniunt exilii Judaici principes, missis legatis, Davidem furere aliquando desinat, serio admonent, id enim ex ipsius & Judæorum omnium re futurum, qui unius obfurias, in maximo vitæ periculo versarentur: nisi desinat, in hac & futura vita æternum deestabilem fore. Per literas quoque monent summum Judæorum principem Zachzum

H 2

& Astro-

& Astronomum Magistrum Josephum Bachiranum, qui in Assyria erant; serio flagitantes, ut illi suo nomine ad Davidem scribant, cumque à furore suo diligenter dehortentur, gravissimis enim gentem tuam malis premi, & nisi laborantibus succurrat benignissimus Deus, rem desperatam esse. Scribunt omnes certatim ad Davidem, serio monent atque horrantur, scelerata & infelicia consilia omittat, ad frugem & obsequium redeat. Ille acceptas & lectas eorum literas ridens atque eludens, preces minasque omnes securus contemnit.

XIII.

Sed ecce magnus ille humani generis miserator Deus, opportune excitat Turciae quendam Regem, cui Zaido Alladino nomen erat, vestigalem Persarum Regi, Judaeorum amicis summum. Hic socerum Davidis, jam multo ante sibi notum his vocibus compellat: Scis utique, quantum universae genti tuae ab irato Persarum Rege imminet periculum; tuum est, qui potes, te, gentemque tuam malo fortiter eripere: audenti decies mille aureos facinoris praemium dabunt Judaei, & ne forte de fide eorum dubites, ego pro illis spondeo, à quo libere illos petas, si obruncaveris sceleratum istum hominem, qui tot innoxias animas, praesentissimo vitae periculo, furore suo involverit. Denique ipse ille virtutum munerator Deus, praemia reddet debita, qui innocentissimam gentem fortitudine tua servaveris.

XIV.

Socer liberandae gentis tuae spe, tantique propositi praemii amore inductus, conditionem accipit, & patranda facinoris occasionem capiat. Proximâ statim vespere Davidem generum

nerum ad cœnam vocat, inebriat, intempesta nocte ex nimis poculis altum stertentem adortus obtruncat, abscissumque numeris caput Regi Zaido Alladino tradit. Ille viso Davidis capite ait: *Redis ad autorem scelus, tute tibi istius mali autor es.* Tum Alladinus Davidis caput ad Regem Perlaram mittit, adjunctis idoneis testibus, qui confirment, Messie illud caput esse, quem ad necem ipse depoposcerit. Ita Regis quidem ira, quam in Davidem conceperat, refedit; sed tamen Judæos omnes, ipsum secutos, ulcisci voluit. Postulat itaque tradi sibi à conciliabulis omnibus eos, qui scelerata perditissimi hominis consilia & arma essent secuti: illa vero, qui aut ubi illi sint, scire se negant. Rex responso illo efferatus, omnes promiscue Judæos ferociter comprehendi, & in carceres compingijuber. Illi per lectos de numero suo arbitros, ingenti pecunia pacti, à Rege centum auri talentis incolumitatem redimunt.

XV.

Moses Maimonides tradit: Interroganti Regi Davidem, num Messias ille esset? Se vero esse affirmantem, cum ejusce rei certum aliquod signum Rex posceret, respondisse: caput sibi præcidi Rex jubeat, se revicturum tamen. Tum Regem caput illi auferri jussisse, illum serio mortuum esse. Fama est, arte istâ usum, quo exquisitissimos tormentorum cruciatus, quos instare videbat, evitaret. Nonnulli quoque imperiti avidissime diu expectavere, quam mox revivisceret; sed vecors iste nondum etiam revixit. Et eo usque Salomon Ben Virgæ.

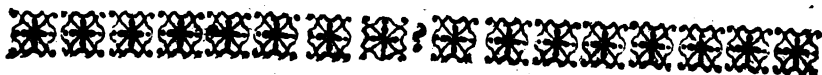
XVI.

Similia tradit David Ganz in Tsemach David ad annum
H 3 Mundi

רוח אלוד עטה את עצמו משיח ורבים יד. mundi Conditi 4895. במלך פרס ועטה כמה אחרות ומופתים ליהודים גם למלך פרס לסוף נסות ראשו ויהודים נענשו מאד כפי חוב : *David Aldavid fecit semet ipsum Messiam, & extulit manum contra regem Persia, fecitque plurima signa & prodigia ludæis, nec non regi Persia. Ad extremum amputatum fuit caput ejus, & mulctati ludæi centum talentis auri.*

XVII

Hujus historię veritatem, non quidem quoad singula accidētia, sed quoad personam & rei fundamentum adstruit maimonides in libro Epistolarum, Epistola ad Rabbinos urbis marisilix, qui de hoc falso messia ipsum rogaverant. Respondet stolidum istum hominem jactasse *היה שליח של משיח* quod esset Legatus Messia rectam faciens viam ante ejus adventum. Salomon Ben Virgzi in Scheveth Jehuda plane cum Beniamine facit, nomine duntaxat aliquomodo variato. Adeo ut ex eo, quod exitum seu mortem ejus aliter scriptores Hebræi referant, malè à Doctissimo viro in libro de convincendis & convertendis Judæis p. 111. concludatur, forte divertos hinc intelligendos esse. plura de pseudo-Messia David Aldavid dabit Clarissimus Buxtorfius sub finem Thesauri Grammatici p. 662. 663. seqq.

Caput Quartum.

- I. Recutitorum miseria augetur: hinc & Messiaē ficientiores. II. Apparuit illud ann. Christi 1222. in Germania in Rege & Messia, quem
filiū

filium David Judæi appellârunt. III. Non pauci tamen an. 1245. ad fidem Christianam conversi. IV. Sicuti an. 1456. Pontificii Antichristum expectabant, ita Judæi suum Messiam. V. Adventus Messiae prædicatur an. 1465. à Rabbi quodam. VI. Circa ann. Christi 1497. spe Messiae novi delusi fuerunt. VII. Anno Christi 1500. se pro Messia venditavit Rabbi *Lemlem*. VIII. Quid Judæi de eo statuerint. IX. X. Perit tandem, nunquamque amplius apparuit. XI. Circa an. 1534. novus in Hispania exortus Pseudo-Messias. XIII. Molimina R. Davidis in Lusitania. XIV. & R. Salomonis Malchonis Mantuæ. XV. Novus Pseudo-Messias visus circa ann. Christi 1615. in India Orientali. XVI. Visus & in Belgio Pseudo-Messias circ. ann. Christi 1624. & 1625.

I.

SEculo infecundo decimo tertio de Politia Gentis perversæ plane actum, tateatibus ipsis Judæorum Doctoribus. Exiliis, tributis, direptionibus, libidini, cum principum, tum plebis exposita, ob scelera & flagitia ad necem ubique data fuit. Gallia Anno Christi 1253. à Ludovico, Anno 1295. à Philippo Pulchro ejecta, spoliata, apud Matth. Parisiens. p. 134. Anglia A. Christi 1290. in universum pulsa, apud Polydor.

l. 17. Hist. Anglic. Germania, aliisque terris, apud autores æquales: paucisque in locis spirandi, commorandive libertatem tuto obtinuit. Hinc adventum Messiz Regis, Liberatoris, vehementer contendere, Deum propterea precibus fatigare, se ipsos Jejunio rigidissimo cruciare, anxia non intermisit, obvium quemque Sycophantam, qui sacrum illud nomen sibi vindicare ausus erat, aut Messiz ante ambulonem sese fingeat, amplexa fuit.

II.

Apparuit illud Anno Christi 1222. in Germania, in Rege & Messia, quem filium David Judzi appellarunt, de quo Fragmentum Historicum Incerti Auctoris, insertum Tom. II. Rerum Germanicarum Christiani Urstisii, p. 89. *Anno Domini 1222. de terra Persarum exercitus magnus valde & fortis egressus de finibus suis, per adjacentes sibi provincias transitum fecit, qui dicebantur fuisse homines magna proceritatis & statura horribilis: quod tamen non creavimus. Sed qua de causa egressi fuerint, vel quid egerint, ignoramus, in brevi reversi sunt ad propria. Dicebant tamen quidam, quod versus Coloniam vellent ire, & tres Magos de gente eorum natos ibidem accipere. Unum tamen scimus, quod Judaorum gens super eodem rumore ingenti letitia exultabant, & vehementer sibi applaudebant, nescio quid de futura libertate sua ex hoc pervenire sibi sperantes: unde & Regem multitudinis illius filium David appellebant. An vero hic Pseudo-Messias filius David sit distinctus à Davide Aldavid Pseudo-Messias seculi superioris, an idem, nunc non inquiram, sed Virorum Doctissimorum judicio submittam. Eodem anno Christi 1222. Judzi Wormaciæ Messiam ex gravida puella expectabant, sed nalcebatur contra omnium anxia vota, filiola, ridiculus mus. Historiam enarrat Georgius Stengelius lib. 2. Exemplorum, c. 3. p. 51. apud virum Venerandum Bartholomæum Anhorn in*
Ma-

Magiologia , p. 63. seqq. Es habe zur Zeit Honorii III. R. P. Im Jahr Christi 1222. zu Worms ein Jud gewohnet/ der hat eine sehr schöne Tochter gehabt/ welche sich in einen benachbarten Christlichen geistlichen Jüngling : und er sich hinwieder in diese schöne Juden Tochter verliebt : durch diese unordentliche Lieb wurden sie beyde zu Vollbringung ihrer fleischlichen Lüste getrieben / darvon die Juden Tochter schwanger worden / deswegen sorgfältig rathschlugte / wie sie ihre That verbergen oder entschuldigen könnte. Sie klagt es ihrem Liebhaber / und fürchtete / sie würde von ihren Eltern heimlich / mit grausamer Marter / getödet werden. Der Jüngling gab den Rath : wann ihr Vater und Mutter sie fragten : warum ihr Bauch geschwelle ? es scheine / sie sey schwanger : Solle sie antworten : Ob ich schwanger sey / weiß ich nicht / das aber weiß ich / daß ich noch ein Jungfrau bin / und keinen Mannerkennet hab. In übrigen / solle sie die Sach ihm übergeben / er wolle schon verschaffen / daß ihr Glauben zugestellet / und sie von ihrer verlohrnen Jungfrauschaft noch Ehr haben werde. Nun wußte der Jüngling / daß der alte Jud / seine Schlafkammer unten im Hauß gegen der Gassen hinauß hätte : Nahm deswegen ein lang dünn Rohr / kam zu Mitternacht für das Hauß / und weil er zuvor eines kleinen Lochs in einem Laden wargenommen / steckt er das Rohr durch das Loch in des Juden Kammer / und redte durch dassel-

big den Juden und sein Ehe-Weib mit lispender Stimm an : O ihr gerechte und Gütliche Ehe-Leut (nennte sie mit Namen) Freuet euch / dann euer Tochter / die eine Jungfrau ist / hat einen Sohn in ihrem Leib empfangen / der wird der Erlöser seyn eures Volks Israel. Merckte hierauff / daß der Jud erwachet / sein Weib auch geweckt / und zu ihm gesagt : O mein Liebste / hast du die himmlische Stimm gehört : Es ist ein Engel allda gewesen / siehe auff / wir wolten beten / daß du die himmlische Stimm zuhören auch gewürdiget werdest. Der Jüngling hörte dieses alles / und als sie miteinander beteten / redte er wider durch das Rohr / und sprach : Ihr solt euer Tochter in hohen Ehren halten / und grossen fleiß anwenden / daß sie und ihr Sohn wohl versorget werden / dann auß ihrem jängfräulichen Leib wird der Messias gebohren werden / auff welchen ihr wartet. Dieses erweckte bey den thörichten Eltern eine grosse Freud / sonderlich wellen sie als gerechte und Gütliche / von dem vermeinten Himmelsbotten angeredet worden. Ihre Freud ab der angehörten himmlischen Stimm offenbahrten sie ihren Nachbarn und Freunden : sie schrieben aus an andere Jude / welche sich freueten über der sonahen Ankunfft des Messia / ehreten die schöne Jungfrau / brachten ihr viel Geschenck / warteten mit grossem Verlangen auff ihre Geburts-stund / riefen und schrien täglich : Messia / O Messia / du unser Verlangen / komme. Endlich gebahr diese Jungfrau ein Tocht.

Tochter/ dardurch alle Hoffnung/ Ehr und Freud der Juden in den Brunnen gefallen/ und sie von männiglich verlachet und verspottet wurden. Einer aus den Juden nahm diesen neuen Messiam / und schmiß ihn auß Ungedult wieder die Wand / über welchem Kindermord / er auch seinen verdienten Lohn empfangen: und mußte die Tochter den Vatter des Kinds ofsenbahren.

III.

Anno Christi Servatoris 1245.. In Regno Castellæ, in congregatione JUDÆORUM VANIS PSEUDO-MESSIARUM SOLATIIS DECEPTORUM viz Cruces in sindonibus, quarum prodigioso spectaculo plurimi ad fidem Christianam conversi, ut habet *Alphonsus Spina* Medicus Judæus, qui miraculo huic interfuit, libro de bellis Domini contra Judæos, apud Gregorium Michaelem in Notis ad Gaffarelli Curiositates inauditas p. 407.

IV.

Sicuri Anno Christi 1456. Pontificii Antichristum, qui tamen longe ante venerat, expectabant, ita etiam Judæi, suum Messiam, prout illud ex ms: Felic. mall. in Registro querelæ pag. 69. egregie ostendit Hottingerus in Histor. Eccles. Sec. XV. pag. 6, 5, &c. Videmus patenter multorum insuper sanctorum virorum vaticinia, scripturis & verbis concordantia, quod Antichristi tempora breviter sint ventura. Unde nuper in concilio Basiliensi, in sessione publica convenerunt simul causalliter confodendo, duo venerabiles Episcopi, unus de Arragonia,

alter de Hispania ; Et loquebantur mutuo, de præsentis Ecclesie membrorum statu , visibiliter periculosissimo. Et dixit ille de Arragonia, quod quidam Eremita, quem visitaverat habitu dissimulato, cum decenti comitiva, qui ipsum mox Episcopum Episcopali reverentia salutavit, & Episcopus obstupuit: & post diversarum collationum sermones dixit idem Eremita: Et Capellanus urbis ibi primus videbit Antichristi tempora. Hinc requisitus de Concilii Basiliensis perseveratione status , inquit, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Et Episcopus, inquit, vult hoc ? & ille : Recipiat is literas ad numerorum calculum dispositas , de præsentis versiculo, & videbitur, qualiter terminabitur, & quo anno. His & pluribus aliis taliter expeditis, Episcopus inde recessit. Et mox Episcopus Hispanus intulit : Ecce nuper fueram in quodam monasterio, in finibus Hispaniæ Occidentalibus, & mihi post multa retulit quidam Monachus devotus, ANTICHRISTUM FORE NATUM, & pronunc fore septem annorum. Hæc & alia plura, mihi Felici retulit Episcopus de Arragonia dictus Arabæen , ex post factus Cardinalis. Sed nuper & de anno præsentis 1456. **DUM ILLE SARRACENUS CRUELIS, TAM POTENTER INVASIT CHRISTIANOS, GAUDEBANT JUDÆI, SPERANTES, IPSUM FORE MESSIAM IPSORUM, QUOQUE RESTAURARE SYNAGOGAM, ET DESTRUERE MESSIÆ COELESTIS ECCLESIAM.**

V.

Anno Christi 1465. Rabbi Abraham Avenaris Judæus, Astrologus, ob conjunctionem Jovis & Saturni in signo Piscium denunciavit adventum Messie : sed veritatem ejus redarguit tempus jam olim præteritum, ut post Moltcherum in
Mal-

malleo obstinationis Iudaicæ pag. 68. narrat Gerhardus Johannes Vossius in Theologia Gentili, Lib. II. Cap. XLVIII. Edit. Amstelod. *Ejundem farina est, quod ex illis scilicet facti consuetudinibus R. Abraham Avenarius Judæus collegit, venturum esse promissum Messiam Anno Christi 1444. quo Jupiter cum Saturno futurus esset in Cancro: vel saltem viginti annis post, (Anno Christi 1464.) quando eadem conjunctio foret in Piscibus. Nam utrumque hoc intervallum jam ab annis 100. expiravit: frustra que miselli alium expectent Messie adventum, quam gloriosum illum, quo in nubibus veniet ad judicandum orbem.* Interim tamen R. Abarbanel in commentario ad Danielelem pag. 84 86. crambem recoquere ô dubitavit, ut de tempore adventus Messie, quod scriptura indice quasi digito, Genes. 49. 10. Dan. 9. 25. designavit, ex conjunctione Saturni & Jovis in sidere piscium postliminio judicium ferre, & hoc modo suos contribules solari, totque votis in singulos die expectiti Liberatoris spem facere ausus sit. Verum quâ periculosum sit, neglectâ Scriptura Sacra, ex constellatione siderum & planetarum præcipue in iis conjunctione sortem meliorem sibi imaginari, demonstravit nuper Johannes Frischmuth, Linguae sanctæ in Academia Salana Professor Doctissimus, in insigni dissertatione de Judæorum amentia, cecitate & stupore, qui tempus adventus Messie ex conjunctione Saturni & Jovis in sidere piscium indicare præsumunt.

VI.

Circa annum Christi 1497. Sub Ferdinando Catholico, Hispaniarum Rege, spe Pseudo-Messie novi, Ismaelis Sophi, turpiter rursus delusi fuerunt, observante illud Johanne Cluverio in Historiarum Totius Mundi Epitome pag. 687. Edit. Ludg. Batav. *Judæi tum arbitrati Ismaelem Sophum, patrem Alcorani interprete novo, qui collectâ undique exulorum & miserabilium hominum manu, Mediam, Parthiam, Persiam, Mesopotami-*

am, Armeniam, secundo victoriarum cursu peragraret, Messiam esse suum; brevi didicerunt illum judaicam gentem ut caecam & infidelem desestari, legis Mahametica nova, atque à Turcis aliena instituta, urgere. Parturiebat enim hoc seculum plurima ubique terrarum nova. Mahometismus findebatur in seculas.

VII.

paulo post anno Christi 1500. se pro messia venditavit Rabbi LEMLEM, Judæus Germanus, , Vindibonæ, Urbis primaria Austriæ. Docet illud Gilbertus Genebrardus in Chronologia sua ad Annum Christi 1500. *Quidam Iudæus nomine LEMLEM, imposuit quibusdam (Credo in Germania) se esse verum Christum, quem expectabant.*

VIII.

Judæi scribunt, quod LEMLEM Messie Prodigium se jactaverit, Messie adventum eodem anno instare dixerit, hocque signum infaniz facile proximum, quod fornacem domus suæ demoliretur, dederit, addens, proximo se anno in terra sancta coacturum, popularesque suos sic dementans, ut indicto solenni jejunio, ad reditum in terram sanctam se pararent omnes. Audi quæso narrantem Davidem Ganzium in Tzemach David Fol. 61. Part. 1. Edit. Pragensis רבי לעמלן חידה רבי מנחם על ביאת משיח בשנת וס' וכלל תפוצת ישראל האמינו ויביל גם בין הגוים חידה הקור' הולך וגורל רבים מהם גם האמינו ליהודי ואם זקני ועליון גאון ד' ה'ס' ונתן תגור המיוחד למצור בהבטחתו הגמולה שלשנה הבאה יאפה מצור בארץ הקדושה ואני הכותב שמעתי מפי מירי הוקן מה הר אליעזר טריש אב בד קק ורנבוט שמקס ב' ל'ס' דבר רק היה ושתן אור ומופת ואמר אלו חטאנו גרמו ועכבדו; Rabbi Lemlem predicabat adventum Messie anno 200. (h. c. Christiano

stiano 1500.) Et in omni dispersione Israel crediderunt verbis ejus. Et Dominus Doctor avus meus Zelikman Ganz beata memoria destruxit & diruit fornacem appropriatam placens paschalis, quod confideret perfectissime anno sequente se cocturum paschales placentas in terra sancta. Ego vero scriptor audiui ex ore Doctoris mei senis D. D. Eliezeris Tarjus Patris domus judicii sancta Synagoga Francosurtensis, dicentis non fuisset vanam, & dedisse signum & prodigium: Dicebatque forte peccata nostra causam dederunt, & remota sunt eum, videlicet messiam.

VI.

Similia docet Rabbi Gedalja in Schalschelerh Hakkabala, Catena Cabala Edit. Cracov. p. m. 44. וְכַמֵּנָה זֶה סֵנוֹת הַחֶסֶד
אֲרָמִים ר' ס' לְבִירָא קָם יְהוֹי בְּנִי לֵאמֹר אִסְטִירָא וְשָׁמוּ דְּבִי אִשָּׁר לִמְלֵא
אִשְׁכְּנִי שְׁעֵה עָצֻם בְּרֵא וְהֵא אִשָּׁר שִׁיזְמוּ וְיִשְׁכּוּ בַּחֲשֹׁכָה כִּי קְרוֹבָה
הַשְׁעָה וְכִי כִּי גִלְתָּ אִשְׁלִיאָה הָאִמְנִי לְכִרִי רִשּׁוֹם אִשָּׁ שְׁמִדְכּוֹ הָרָעָה
בְּכִי כָחַם דְּבִי פִלִי כְּמַעַס מַשְׁוֹכֵת נִחְדָּה רִמְתָּ הָאִשָּׁ וְלֵא כִּי מִשִּׁיחַ
בְּכִי כָחַם דְּבִי פִלִי כְּמַעַס מַשְׁוֹכֵת נִחְדָּה רִמְתָּ הָאִשָּׁ וְלֵא כִּי מִשִּׁיחַ
Et his nostris temporibus Anno post creationem 5260. exortus quidam ludaeus in partibus Istriae, cui nomen RABBI
ASCHER LEMLA, natione Germanus, is Prophetam agens, hor-
tabatur, ut jejunarent homines, & per paenitentiam ad bonam fru-
gem se reciperent, prope enim adesse salutem. Et vero omnes Iudei,
qui Italiam inhabitant, verbis ejus fidem adhibuerunt, atque quisq.,
quantum maximè poterat, improbitate deserta, pietate sese mancipa-
bat. Erat res plane mira & vere talis paenitentia, qualem olim Ni-
nivita egerunt. At enim mortuus est vir ille, neque venit Messias
magnaue ex ea re apostasia enata sunt. Pleniorẽ Historiam
Pseudo messiae Lemlem promiserat olim Johannes Isaacus Le-
vita, Academiae Colonienſis Professor Hebraeus, ad Episto-
lam Rabbi maimonidis ad Judaeos massilienses, quam videre
sive etiam, sive nondum impressam, haecenus non licuit.

X.

Tandem Lemlem pseudo-messias, aliis propheta, periit, nusquamque magis apparuit, cum antea conquestus esset, impenitentiam Judæorum adventum Messiz retardare. Inde factum, ut omnes Judæi Anno Christi 1502. in universa dispersione sua diligentissime penitentiam agerent, per orationem, jejunium & Eleemosynas, ut adventum Messiz tam propinque promoverent, sed nihil effecerunt. Non enim viderunt ceteri homines, messiam sic nunquam venturum, quia peccare nunquam cessabunt. Vah, quàm magnifica spe vos frustra toties implestis? agnoscite vel tandem ô miselli, cum de ullo seculo non seducti estis, quod hæc expectatio nimis sera sit. Adventet Messias fatemur, & fortè in propinquo est; sed non ea ratione, qua vos persuasi estis. Sed de his plura in fine.

XI.

Circa annum Christi 1534. novus in Hispania exortus impostor Judæus, qui se pro Messia constanter venditavit, sed successu infelicissime, dum à Carolo V. Cæsare combustus fuit, sicuti scribit Johannes Ludovicus Vives, Hispanorum doctissimus, libro 3. de Veritate fidei Christianæ, p. 491. Idem pluribus, sed alio modo, Rabbi Gedalja in Schalscheleth Hakkabala p. 44. testatur, ejus integrum locum Latino sermone expressit, Johannes Christophorus Wagenseilius, Vir omni literatura celeberrimus, Hebraicæ in primis nostri seculi facile princeps, in quem spes & expectationes nostræ, de aliis operibus clarissimis maturandis, totæ conversæ sunt, in collisigneis Saranz, p. 238. seqq. pariter Anno orbis conditi 5294. qui est annus à destructione templi secundi 1466. à remotis regionibus prodiit vir quidam Judæus R. Moses rubenita nomine, qui Romam delatus, cum Papa Clemente (VII.) sermonem

monem contulit, valuitque gratia apud illum, gerebátque se pro duce exercitus regis Judzorum. Erat autem staturæ humilioris, & niger in modum Æthiopis, ac quasi annos quadraginta quinque natus.

XII.

postea regem Lusitaniz adiens, cum eo egit, habebatque secum interpretes, non enim aliarum linguarum, præterquam Hebrææ & Arabicæ gnarus erat. Cæterum significabat regi, missum, se esse à Regibus Judzorum, qui trans Chalachum, Chabo rem & Nchargosanem degunt, ut ununciaret ei, si opem ferre vellet iis adversus hostes illorum, & concedere arietes conquassantes (sive tormenta & machinas bellicas) tum facili negotio subacturos ipsos inimicos; idque rex facturum sese est pollicitus. Iste vero R. David, per longum tempus ibi substitit, dumque sic moram agit, excitavit Deus animum viri juvenis cujusdam, qui unus erat ex iis quos rex habebat à secretis, qui que præcipua apud eum fruebantur dignitate. Hic, cum majoribus Judæis esset progenitus, in corde suo statuit pœnitentiam agere, (& Christianam, quam hætenus professus erat religionem deserere.) Itaque ea de re sermonem contulit cum R. Davide, amboque è regno Lusitaniz egressi sunt. Tum deinde sacris a vitis initiatus juvenis nomen Salomonis malcho accepit.

XIII.

Ququam autem præputiatus Christianus, legisque mosaicæ exfors natus (educatusque) fuerat, tamen ad Judzorum cœtum aggregatus, (eos brevi in sapientia profectus fecit,) ut deinde per omnem Italiam & Tusciam, pro concionibus, res abstrusissimas, tam ad scriptam legem, quam ad *parabolæ* *et figuræ* continentes, proponeret, diceretque mysteria, ac explicat.

plicationes pulcherrimas & adeò mirificas. Nemo unquam auditus est, qui cum hoc comparari queat, neque scitur, quomodo ad id eruditionis culmen pervenerit, nisi quod ipse dicebat, se suggestore Angelo uti. Libros multos composuit, seque unum ex Messia emissariis aiebat esse. Forma illi egregia, pietas insignis, & opes magnæ. Sed enim ante memoratus R. David, lex dierum totidemque noctium continuo jejunio se maceravit: atque mihi retulit vir fide dignissimus, R. Jehuda de Balneis, sub sacramenti religione, dum Romæ morabatur, fuisse se ex observatoribus qui stupendæ inediz explorandæ causa R. Davidi assidebant, ne quid clanculum universo illo tempore comederet.

XIV.

Verum enim vero, R. Salomo Malcho denique Mantuanum se contulit, ut ibi cum imperatore Carolo V. fermocinaretur, neque satis perspectum nobis, quid in eo colloquio factum, præterquam quod constat, ira adversus eum ex-candescentem Imperatorem, jussisse, ut vivus cremaretur, idque factum est, capistro ori ejus indito, metuebat enim, ne (concesso libero linguæ usu) incantamenta proferret, evaderetque. Atque sunt etiamnum Judæorum multis in eptissimè persuasi, vivere illum & quoquo Sabbato visitare sponsam suam Zephath, quasque alias fingunt ineptias. Sunt, qui perhibent, prænucciasse ipsum mortem suam, recitatis (ex Gen. 42. commate 22.) verbis, אני אמות ואת ארתי איתני in his quia quinque vocabula à litera Aleph incipiunt, quinquies milia designari aiebat, cumque si elementa vocum א א א א א ad numeros redigantur, emergant 290. asseverabat, anno 5290. (cœleste) consultum de luendo atrocissimo supplicio ad verus se pronunciatum fuisse. Verum tamen Numini veritatis hostiam lactavit, nec enim (Judæi-

(Judaicam religionem) abnegare volebat, etiam si sub hac conditione vitam ei pollicerentur: R. Davidem autem Cesar in Hispaniam ablegavit, ubi diem ipse obiit supremum.

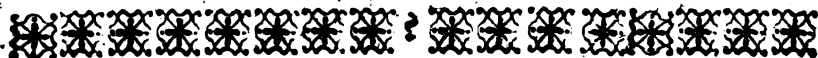
XV.

Anno Christi 1440. In Germania Judæus quidam, nomine Jodocus von Reschgn / qui se *Regierer der gemeinen Judischheit* scripserat, fiscali in duas marcas puri auri à Camera Imperial damnatus est, quod titulus ille sit inusitatus, elatum & seditiosum animum arguens, & nomen *Regierer* requirat publicum officium, cujus Judæi sunt incapaces. Gylmannus in *Symphor.* Wilhelmus Antonii de Rescriptis Moratorii. Christianus Barth in *Jud. Cam.* Vifus etiam fuit circa Annum Christi 1615. Alius Judæus Pseudo messias in India Orientali, quem Judæi in Lusitania secuti, teste Vincentio di Costa Mattos cap. 9. discurs. de hæretica perfidia Judæorum edit. Lusitanica lingua anno 1622. apud Gisbertum Voetium, *Academiz Ultrajectinæ* quondam Professore Celeberrimum, Part. II. disput. Select. p. 95.

XVI.

Nec prætereundus Messias ille, quem Philippus Zieglerus, Civitati Oppenheimensi à Secretis ante expugnatum ab Hispanis & Bavaris Palatinum, Anno Christi 1624. & 1625. in Belgio inter alias plurimas imaginarias prophetias, jactabat oriturum sc: ex stirpe Davidica, ex Linea Nathanis, extripaturum Regnum Antichristi & Turcæ, Romam evertendam Anno Chr. 1627. Helvetiis regē dominaturū, Jacobū Angliæ regē Ecclesiæ Dei graviter laboranti opem laturum. Fuit cætera Vir Pius & non indoctus, nimium tamen Prophetiis deditus. Judæis que favens, præterea inveteratis deliriis melancholicis absor-

ptus, aut intervallis mania obnoxius, de quo Nicol. Wassenacr-
 Medicus Amstelodamensis in Mercurii Semestris Parte 16.
 Gisbertus Voetius Parte II. Disputat. Select. p. 95. 96.
*Eum enim (Messiam) fingeat statim à conversione Iudaorum, qua-
 tum sc. instabat, ex stirpe Davidica, ex linea Nathanis proditu-
 rum ac fore Regem universalem mundi, radicatus exstirpaturum re-
 gnum Antichristi & Turca, celebraturum etiam Concilium Constania
 per duodecim annos, in quo omnes religionis controversia decidenda
 sint. Majores ejus per mille annos in regno Tinetano habitasse, ac
 deinde in regnum Granatense migrasse, inde à Ferdinando I. exactos
 venisse in Germaniam: Regem illum à se visum, in visione, deinde et-
 iam Argentorati corporeis oculis, esse jam quatuordecim annorum:
 sceptrum & gladium à se servari, quæ suo tempore ipsi traditu-
 rus sit.*

Caput Quintum.

- I. Natus Sabethai Zevi Judæorum Pseudo-Messias celeberrimus ann. Christi 1666.
- II. Quales progressus fecerit in studiis.
- III. Qualia matrimonia contraxerit.
- IV. Jactavit apud suos varias revelationes, sibi factas.
- V. Ut auditorum animos magis magisque confirmaret, nomen Tetragrammaton IHVH pronuntiavit.
- VI. Ex urbe Smirnâ pulsus, Thessalonicam petiit.
- VII. Judæorum de eo judicium.
- VIII. Signa quædam ab ipso edita.
- IX.

IX. X. Postquam totam Palæstinam perlustravit, ad *Nathanem Levi* Gazam venit, qui morum ejus suavitate inductus, ipsum palam tanquam Eliam ac Messiae præcursores venditavit. XI. Ad hunc novum Prophetam effusa ferè omnis urbis Hierosolymæ multitudo. XII. Dum hæc Gazæ, Hierosolymæ aliisque in locis aguntur, Optimates populi Judaici Hierosolymis conveniunt, & in totum negotium novi Prophetæ inquirunt. Unde ipse impetum veritus in exilium proficiscitur. XIII. Tandem Smirnam revertitur. Legati ad ipsum quærendum mittuntur. XIV. Latuit ipse aliquamdiu. Interea, ut mentes occuparet, humiliter & dimissè vivebat, summus in preces & devotionem artifex. Unde tantum sibi favorem multorum conciliavit, ut, cum in publicum prodiret, ipsi asserenti, se *Messiam, Ben David* esse, fidem haberent. XV. Perrexit non minori alacritate Nathan Levi non tantum indigenis, sed etià longè dissitis persuadere, Regem Israelis exortum, cujus nomen *Sabethai Levi* esset. XVI. Quibus rebus erectus Messias quotidie nova moliebatur. XVII. XVIII. Interim capiti ipsius insidiæ parabantur. XIX. Qua-

propter illi, qui partibus Pseudo-Messiae fav-
bant, ne impoſterum periclitaretur, rem to-
tam ad Turcarum Imperatoris ſummum præ-
ſidem deferunt, qui opem ſuam promiſit.
XX. Variæ Judæorum de virtutibus & au-
toritate ejus nugæ & figmenta. XXI. XXII.
&c. Varia oracula de Sabethai Zevi Rege
Messia exorta. XXIV. XXV. Colloca-
tus Sabethai Zevi in ſummo dignitatis ſaſtigio
quid molitus fuerit.

I.

Nunc Sabethai Zevi, Judæorum Pseudo-Messias celeberrimus, qui Anno Christi 1666, floruit, describendus venit. Natus est anno 1625. Smiræ, urbe maritima Joniz in Asia, quæ hodie regionis primaria, emporium celeberrimum, & præſe- & Turcarum ſedes eſt. Pater ei fuit Mardochai Zevi Peloponnæſicus, Judæus infimæ ſortis, ex Gallinarum & ovorum propola, Anglorum Mercatorum proxeneta. Elucebant in puero ſigna raræ indolis, & ſpem faciebant maximam. Non illi inania placebant, ſed annis & ipſa ætate altiora verſabat. Ante omnia ad libros ſerebatur: hos illi expetere tunc cura, his perfrui delictum fuit. Parentes ne tam egregios conatus retardaret, filium commiſit rabbino doctiſſimo, ſub quo tantum profecit, ut altioribus diſciplinis ab alio informari debuerit. Commilitones & æquales, quos exercitatio ingenio animadverterat, non æmulari modo, ſed & ſuperare contendebat, torporem fugitans ceu venenum, & quo facile animus inficeretur.

II.

II.

anno ætatis decimo quinto Scholis valedixit, contentus exercitatione privata. In primis studio Cabbalistico adeo delectatus est, ut totos dies, nocturnumque maximam partem impenderet. Hinc omnem ferè familiaritatem cum æqualibus fugitavit, seque ab omni consortio separavit. paulò post obdotes amice egregias, & summam in Hebraica literatura, philosophia & Theologia eruditionem, titulo Doctoris (Chacham, id est, sapientis) coronatus fuit. Et statim munus hoc non tantum docendo publice in scholis exercuit, sed & in agris, aspicientibus Turcis, atque illum propterea desiderantibus. Ex hoc famam sibi conciliavit maximam, cum etiam quod omne consortium vitaret, tum quod vitam ageret integram. Inter plurimos familiares discipuli laudes ipsius summas ebucinarunt, ad stuporem omnium & admirationem venerati sunt. Quod cum perciperet, non intermisit, quo magis illos redderet attonitos, famamque sui majorem, ut ita illud, quod sibi proposuisset, ad metam perduceret operam.

III.

Natus annos viginti quatuor, filiam Judæi Smirnenfis uxorem duxit, cum qua, sive potentia generandi destitutus, sive sanctitate quadam imaginaria inflatus, rem nullam habuit. Hinc illà repudiata, ad secundas nuptias cum Virgine Judæa non ignobili apud Smirnenfes, sed simili fato transit.

IV.

Interca apud suos revelationes iactare cepit, se illum prædicant,

dicans, de quo præclara multa expectanda. Imo semper in ore habuit verba prophetæ Jes. cap. 14. com. 14. *Ascendam supra excelsa nubis densa, me aquabo excelsa: non cogitans ea quæ statim sequuntur comm. 15. 16. 17. Verumta men in sepulchrum deieceris, ad latera foveæ. Videntes te, considerabunt te in te advertent, dicentes: hiccine vir ille est, qui commovebat terram, qui concutiebat regna? Quæ disponebat orbem habitabilem sicut desertum, & civitates ejus destruebat; victos suos non solvebat reversurus domum.* Acciderat quodam die, cum verba allegata in concione pronunciasset, ut crederet, imo certo sibi persuaderet, se à terra sublatus fuisse. Interrogabat super hanc rem discipulos, numne id vidissent? Negabant omnes uno ore. Ipse respondebat, quod oculi eorum nondum essent illuminati, neque visione tam divina digni. Posthæc itæpè repetens verba prophetæ, se esse Messiam, Ben David, id est, filium Davidis, rotunde dixit.

V.

Sabethai Zevi ut animos auditorum magis confirmaret, nomen Tetragrammaton IHVH, Jehovah, quod erat Schem hamephoras, id est, nomen expositum, pronuntiabat. Quicumque autem illius nominis literas adipiscebatur & sciebat, poterat facere quicquid volebat. Non ausi vero sicut olim, ita hodie Judæi Tetragrammaton efferre. Constat illud primò ex Lege Magistrorum, quæ ejus nominis pronuntiatio interdicta. Extat illa in Talmude Babylonico tractatu Sanhedrin. cap. ii. Fol. 90, *Etiæ qui pronunciat Nomen (Tetragrammaton) suis literis, non est ei pars in futuro seculo.* Secundò ex ejusdem legis vindicatione contra transgressorem instituta; cujus exemplum legitur in tractatu Talmudico Avoda Zara cap. i. Fol. 17 18. *Adduxerunt R. Chanina filium Teradjon, dixerunt autem illi, quare sic egisti in Lege? Dixit ipsi: Quemadmodum præcepit mihi IHVH Deus meus. Statim decreverunt de ipso*
com-

comburendum, & de Vxore ipsius gladio plectendam esse. Ad ignem damnarunt ipsum, quia pronuntiavit nomen illud suis literis. Et cur sic fecit? annon tradiderunt, Hi sunt qui non habent partem in futuro seculo, &c. Abba Saul dixit, etiam qui pronunciat nomen illud suis literis? discendi gratia fecit. Quae igitur ratio, quod punitus fuerit? Quia pronuntiavit Nomen illud publice. Vxorem autem eius ad occisionem gladii, quia non impedivit ipsum. Hinc Proceres Synagogæ Smirnenſis timentes suorum ultimam ruinam, hominem in jus vocant. Dilceptatum diu an ad mortem, an ad exilium condemnandus eſſet. placuit ſententia mortis, quam Scappa, ſummus Synagogæ Judaicæ Moderator ferebat. Et jam omnes eam executioni mandare recuſabant, quare in exilium miſſus fuit.

VI.

Ex urbe Smirna pullus, cum ſpe ſua ſe fruſtratum animad- verteret, Salonichi, veteribus Theſſalonicam petiit. Urbs eſt Macedoniæ, ſub Turcis, ampla, populofa & dives, in qua ingens Judæorum, qui opibus pollebant, numerus, hinc ſcenæ ſuæ inſervire apta. Verum cum ibi ſe Meſſiam eſſe, profite- reretur, urbem deſerere coactus fuit. Nec meliorem Athenis, aliisque in locis Græciæ celeberrimis naſtus fortunam. Ubi- que profugus, ſi excipias Alexandriam, in qua multa ſanctita- tis fucatæ ſpecimina edidit. Interea tertiam ducit uxorem, meretricem famoſiſſimam, quam reginam imaginariam creat.

VII.

Quid Judæorum univerſa natio de ea crediderit, quæ mendacia, fabulas propterea excogitaverit, exponit Vir ſin- gulari modestia, pietate & Linguis orientalibus conſpicuus, Fridericus Ragſtat de Weile. Quondam in patria Rabbiniſ,

L

jam

jam gratia Jelu Christi veri Messiz confessor, in Theatro Lucido pag. 49. 50. Pulsis è regno Poloniz Judzis hzc Sabethai Zevi dilecta sponsa futura, à teneris in Polonia remansit cunabilis, ibidem à potente quodam Domino aut Religionis Papisticz Principe filiz loco suscepta; ad pubertatem usque enutrita est, sic ut nunquam ei aliter innotuerit, quam se Principis hujus summi persistorè gnatam. Interim veri ac naturalis Parentis sui ex Polonia pulsi Judzi Spiritus ex Persia advolans ei apparuit; quante filiz conspectum procedens, in hzc prorupit verba. Ecce ego tibi verus indubitatus Prens, ex Judzorum tribu ortus, qui cum cæteris ex hoc Poloniz regno ante aliquot annos fugatus: inque Persiam mecum simul fugientes nostram commorationem cepimus: certum scias tibi nullum alium, me vero ex rerum natura concedi parentem, firmeque teneas, Dominum hunc aut principem, te solam enutrisse, exindeque adoptivum parentem esse. Quibus verbis nullam fidem adhibentem spiritus illam in æde strata, varioque in loco, multis diversisque tribulationibus, angustis, tormentorumque cruciatibus insecutus est, imo tanta fidei confirmatione erga eandem usus, ut signa quædam exhibuerit, quatenus eam hujus rei credulam redderet. & quod amplius ipsam ad Judaismum resumendum vi summa induceret. Itaque in multorum hominum & marronatum præsentia signa quædam edidit, dum terra pedibus subjecta, vel arbor proxima, demersa fuit atque evanuit.

VIII.

Signis hisce confestim perspectis, verum & legitimum parentis Judzi spiritum credidit, qui tandem ulterioris persuasionis consilio ei adfuit, ut si defuncti parentis corpus verum cernere affectaret, eam secum perducturum in Persiam, quo in regno sepulchrum visibile; at opus fore, vestes ornatas, auro, argen-

argentoque tinctas, gemmarum splendore fulgentes, omniaque corporis ornamenta deponere, imo vero nullis planè tegumentis, ne quidem tenui indusio rectam persistere, sed denudatam penitus eum comitari oportere, prout factum, unde spiritus hanc per invia & devia, salum solumque, perque altissima montium cacumina, immensum profundissimumque maris Oceanum ex regni poloniæ limitibus in persiam abduxit nudam, tumulatum hujus spiritus Judæi corpus ob oculorum aciem produxit. Verum ad ulteriorem depositi parentis hujus corporis fidem reddendam, noctu eadem filia à spiritu ex persia in Asiam ad senem quendam in regni istius urbe quadam, in Judæorum cœmitério solito commorantem, diuturno temporis intervallo lectulo decumbentem, vitam cum morte commutantem, èque vivis discedere haud valentem, deducta est, quo in loco Angelus quidam apparens filiæ è superis pelliceum tegumentum, variis sanctorum nominibus depictum & ornatum communicavit, quod simplicitate plena Judæorum turba plurima proto parentis nostri Adami indusium divinitus ei concessum vere asseveravit.

IX.

Hac nihilo secius conditione, se indusium hocce seni daturum, senem deinde eidem aliud tegumentum redhibiturum, universas Europæ partes peragrarè debere, ut inde toti Dominorum Judæorum tenatorio Consensui ac Principatui, à Spiritu hoc sibi revelatum & manifestatum perhiberet, inque lucem ederet. Unde Angelus ipsam universæ Judææ Regnam, & Sabbathai Tzevi Judæorum Messiz sponfam declaravit, quibus peractis ut Angelus dixit. Sic tandem filia in Asiam reversa, in qua Sabbathi Tzevi Judæorum imaginativo Messiz matrimonio copulata fuit. Hinc usque, mutatis tantum tribus, quatuorque vocibus, quæ in versione Germanicâ rectius legebantur.

L 2

X.Me-

X.

Merito obstupescendum, infidam Judæorum gentem, ejus cordi pinguedo, velamen, callum obductum, hoc diedum usque tam crassis, falsisque mendaciis fidem tribuere, cum lippis & tonsoribus jam notum, Reginam imaginariam, natam parentibus sive Germanis, sive Polonis, scortum diobulare, sordidumque fuisse, habitasse Francofurti ad Moenum; Hanoviz, Mantuæ in Italia, peragrasse loca plurima, tandem ad nominatum Messiam venisse, eique Alcairo in Ægypto junctam, cujus frater necotiani fumativi præparator, cum hac de causa Constantinopolin profectus esset, ut ad summam principis cujusdam dignitatem & gloriam eveheretur, cum ludibrio & irrisione omnium reversus, ex principe imaginario, necotiani præparator rursus factus fuit.

XI.

Sabethai Zevi, postquam totam Palæstinam cum dilectâ suâ Reginâ perlustrasset, ad *Nathan Levi*, aliis *Nathan Benjamin* dictum, Judæum doctissimum, Gazam venit; cui se celeriter officii comitate, & morum suavitate insinuavit. Igitur communicat, quæ arcana moliretur, quomodo ad dignitatem Regiam aspiraret, & titulum Messiz, tot calidis votis dudum frustra expectari, vehementer affectaret. Imo persuadet, dum morum similitudo eos conjungit. Quippe & ipse *Nathan Levi* erat minime simplex, sed malitiosus, & rerum improbarum amor deditus; Hinc, cum in communionem honorum veniret, scripturas sacras huc traxit, se messiz, Sabethai Zevi, Præcursorem magnum illum Prophetam, illum Eliam, palam venditavit. De quo legitur in Judæorum libris: *Triduo ante adventum Messiz Propheta Elias veniet, ac se sistet super montem Sinai,*

convocabitque omnes Israelitas ex omnibus finibus terra. Itaque Hierosolymis novus Propheta, Jejunium Judæorum, quod septimo decimo mensis Tamuz (Junii) celebrabatur, abrogavit, cæteraque prohibuit, quod Messiaæ dies, non mœrorem, non Jejunia, non corporis afflictiones, sed gaudia, tripudia, solennemque cum carmine saltatum per urbem polcerent.

XII.

Ad hunc novum Prophetam effusa ferè omnis urbis multitudo. Hunc quasi de cœlo missum, & ut ipsam divinam veritatem contuerentur: in hunc plebs oculos, in hunc suspensa ora convertit; quare de amore & fide eorum jam certus, canit Regis Sebethai Zevi facta egregia, laudes innumeras; prædicit, sed eventu infelici, quomodo Messias Turcarum Imperatorem septimo vicesimo mensis Cislev (Novembris) de solio esset deturbaturus, coronam detracturus, captivumque abducturus, Reversus Gazam, verbis suis eandem repertiit fabulam, addens, vitam illorum improbam, magnam facere moram. Hinc totus in concionibus, ut illam defererent, & ad meliorem se componerent. Nec frustranea adhortatio fuit, quippe omnes recutiti, sepositis rerum mundanarum sollicitudinibus, precibus, Eleemosynis secum certabant, de Messia sibi gratulabantur, ac fausta quæque sibi precabantur, Messiam vero non humanis tantum, verum & divinis honoribus onerabant.

XIII.

Dum hæc aguntur Hierosolymis, Gaza, aliisque in locis, Optimates populi Judaici Hierosolymis conveniunt, & in totum negotium novi prophetæ diligenter inquirunt, arbitantes illud maximi momenti, quod illos & elevare, & subvertere

penitus posset. Itaque metu territi, non solum officia sua detrectabant, sed messiam, hominem impium, seditiosum pronuntiabant, quin imo per omnium sacerdotum religiones diris devovebant. Veritus itaque impetum, in exilium proficiscitur, ægrè deserens eam urbem, quam sedem imperii sui, ad imitationem Regum antiquorum Judæorum, sibi designaverat, & vagabundus, non destitutus tamen omni spe, regiones percurrit, mox Constantinoplin, urbem Judæis refertam, mox Smirnam patriam, in qua amicos, assecclasque habebat, cogitat. Interea Proceres Judæorum urbis Hierosolymæ non intermittebant hominem nequam ubique observare, sed Doctoribus scholæ Constantinopolitanæ scribunt de ejus malitia, seditiosis opinionibus, petuntque, ut vel reprimatur, vel occidatur. Hi, visâ fratrum epistolâ, jamque etiam ex rumore de eadem re edocti, quid faciendum, disputant. Aucti votis, vident Sabethai Zevi periculolâ plenum opus alex tractare, quam ne adirent, literas exarant ad moderaiores scholæ Smirnenfis, in quibus hominis ingenium & mores depingebant, & mala certo eventura ob oculos ponebant. Iontof Ben. lafer, prædictæ scholæ Præsh hæc scribebat: *Vir ille, cujus novitatibus nos opponimus, similis est ei, qui in Deum non credit, & qui ipsum occidit, reputabitur apud Deum, quasi multas animas lucratus fuisset. Imo manus, quæ ad internecionem ipsius accelerabit, à Deo & hominibus benedicetur.* Subscriperant quinque & viginti Doctores Appellarum.

XIV.

Interjecto aliquo tempore, cum vagus & exul errasset, Smirnam reversus fuit. In qua, post duos menses, quatuor Legati ex urbe Aleppo venerunt, Chacham *Moses Galante*, Chacham *Daniel Pinto*, cum duobus aliis tenuioris conditionis Judæis. Hi in mandatis à Proceribus suis habebant, ut Sabethai Ze-

vi

vi, Judæorum designatum Regem, cum titulo officii & ultimæ devotionis salutarent. Quapropter, sparso per urbem rumore, Moderatores scholæ Smirnenſis, Legatos interrogant, unde venirent! Quo ſigno edoctr! Et quis tandem Meſſias eſſet? Dum falſæ rei criminis poſtulantur, hujus conſtantix fuerunt, ut omnes auctorem faterentur Nathan Levi, virum magni nominis, maximæque autoritatis, vatem certiffimum, cui ſummum numen ſæpe ſe revelaverit, illo Deo, etiam conſiliorum auctore ſe uti. Hinc Regem novum ſe exoſculari. Ita Legatî à Nathane immiſſi belle fabulam egerunt, nec ipſe Sabbathai Zevi ignarus hujus rei exiſtebat. Nam tantum hæc legatione effectum, ut animi fautorum in novam ſpem erigerentur, aliisque nova incuteretur ſuperſtitio. Cernebatur etiam publica quaſi lætitia inter plurimos.

XV.

Ipſe interea, ut mentes occuparet, humiliter & demiffè vivebat. Summus in preces & devotionem artifex. Fraudibus, quas excogitabat, quam ſomno ſtudioſior. Solennis illi conſuetudo, ſummo mane ad mare properare, ibidem ſe lavare nec modo ardente ſole, ſed & nivota hyeme, non cogitans illud Hieronymi lib. i. Epift. XLV. ad aſellam: *Tibi placeat lavare quotidie: alius has mundicias ſordes putat.* Ex lotione, citato gradu ad Synagogam contendebat. Ubi, cum primus ſemper eſſet, rem divinam precationemque faciebat. Etiam rumor pervadebat, ipſum repugnantem carnem hebdomadarum inediâ ſubjugare. Qua re tantum ſibi favorem multorum conciliavit, ut cum in publicum prodiret, ſibi, *Meſſiam, Ben David* eſſe, aſſerenti, fidem haberent. Imo, eo uſque progreſſa eſt multitudo credula, ut omnes ſine diſcrimine ſexus, nunc mares, nunc foeminae, nunc ſenes, nunc pueri, novum Regem ſalutarent. Opinantes, ſe omnia aſſecutos, ſi in ſignia Majestatis

jestatis ejus conspexissent. Quare post singulare pietatis documentum & specimen inusitatum, donaria sua offerunt. Dies erat septimus mensis Tevet, cum viri pecunias facerent. Octavo die sequebantur mulieres. Ne itaque Rex jam pecuniosus plebem oblectamento orbaret, pro concione vulgus omne consolatus, speque omnes implevit, & benedictionibus obruit. Ajens unicuique actori: Benedicattibi ille, qui patribus nostris Abrahamo, Isaac, & Jacobo benedixit, propterea, quod lubens tantum pecuniæ collocaveris. His peractis domum, maxima cum lætitia revertebantur.

XVI.

Non minorialacritate Nathan Levi in opere, quod feliciter inceperat, pergebat. Quippe non tantum indigenas sed longè disitos animavit, illisque persuadere cœpit, Regem Israelis exortum, cujus nomen Sabethai Zevi esset. Qui, ut supra dictum, Turcarum Imperatorem in vincula conjectum, & catenis constrictum post se tracturus esset. Quo duce jugum excutiendum, Judæique Domini terræ constituendi. Scribebat præterea, quomodo Messias novem menses in occulto esse deberet, quo tempore multæ calamitates ipsis sustinendæ. Post has reversurus esset, insidens leoni cœlesti, stipatus ingentiacaterva Judæorum, qui sedes suas habuerant ad decantatissimum fluvium Sabbationem. Tuncque etiam è cœlo dimittendum templum sanctum, in quo sua sacrificia peracturi sint. Reliqua exhibet reverendus & doctissimus Thomas Cocnen, pridem verbi divini Præco apud Smirnenses, in curiola sua descriptione viræ Sabethai Zevi.

XVII.

Quibus rebus erectus Messias, quotidie nova moliebatur

tur. Imo eo usque, à metu securus, procedebat, ut nihil intentatum relinqueret. Hinc diversi motus animorum in urbe Smirna fuerunt. Alii quippe, quos ad spem libertatis erexerat, rædio longissimæ servitutis, instantem expeditionem gaudebant. Alii vero, quos tam subita mutatione rerum haud mediocris metus ceperat, perpendentes nunc lacescitum Turcarum Imperatorem, nunc notas Mesiz nondum productas, nunc fidem dubiam, mentemque infidam, dolebant.

Quare, habito in Synagoga conventu, majori scrutinio signa examinant, quæ cum non demonstrantia, sed fallacia, fictaque cognoscerent, novum Regem sceleris accusant, capitisque damnant. Quippe è diametro Placitis sapientum opposita erant. Eadem infamia notabatur *Nathan Levi*. Verum cum *Aaron de la Pape*, sapientum celeberrimus, *Ben Veniste*, *Algaza*, aliique, qui à partibus ejus non essent, votis impares, multitudine assellarum vincerentur, coacti fuerunt cedere, ne isthæc faba in se cederetur.

XVIII.

Paucis post diebus Pseudo-Messias, sententiæ eorum iratus, animo commoto, extrema tentando consilium cepit, ne, jam labefactata majestas penitus collabasceret, speque sua concepta excideret. Hinc diem festum, solis precibus sacrum, indixit, quem per totum diem in Synagoga celebrare jussit. Cum multi præcepto modestè parerent, jam rursus elatior factus, preces ordinarias ad libitum corripiebat. pro imperio modo addens, modo demens Mox, arrepto baculo, arcam, bibliorum sacrorum receptaculum, septies percutiebat. Et nomen *Iehovah*, cujus lectio Judæis vetita, recitari in publico mandabat. Ad hæc, ante se collocata cibaria condititia in patinis, uti & vascula vitrea floribus repleta, habebat. Postquam histrioniam artifex nunc exercuisset, & multa demiran-

M

da

da id genus patrasset, plebs mutabilis, imaginata sibi est ferula triumphi. Reputans imaginem & speciem divinam subesse. Denotarique ritus sacrificos, jam brevi in templo Hierosolymitano faciendos.

XIX.

Non dici potest, quantum animi inimicorum ex hac re exacerbatifuerint. Videbant quippe hominem impium magna quadam solertia gratiam plebis aucupari, & umbras falsæ gloriæ consecrari. Quare, ne malum per longas moras serperet, exemplo in ædibus *Iuda Martia* conveniunt. Diligenter examinatis rei periculose ponderibus, sententiam mortis de novo pronunciant, multis & gravibus documentis docent, quod sacrosancam legem contumeliis, probris, flagitiisque violasset. Intereret forte Rabbini, qui non ita crudeliter consulendum esse in Regem optimum, verum pietatis exemplar, censebat. Respondebat vero *Ben Venist*, Doctores Constantinopolitanos in eandem sententiam loqui. Ostendebat eorum literas, de quibus articulo decimo tertio actum. Argumento cognito, cum reliquis idem sentit. Deerat interim carnifex, qui poenam de fonte, quam lex iusserat, sumeret, metu Turcarum. Accedebat, quod plurimi fide vacillarent.

XX.

Quapropter illi, qui partibus Pseudo-Messie favabant, ne imposterum periclitaretur, rem totam ad Turcarum Imperatoris summum in urbe præsidem, quem *Cadi* vocant, deferant, qui largè & effuse commendatum defendere, & propulsare injuriam promittit. Non dubium est, quin ad aures imaginarii Regis hoc pervenerit. Interjectis quippe paucis diebus

bus, inter suos gloriabatur, quod nunc in eo esset, ut *Cadi* à dignitate immoveretur. Et, ut fidem videretur servare, maximo hominum numero ad ædes illius properat. In plateis autem cantabat verba Psalmi 118. commatis 16. *Dextra Iehovæ elata, dextra Iehovæ agit strenue.* Cantilenam eandem canebant comites recutiti. Domum ingressus, exclusa multitudo, quæ ad fores expectabat, ad colloquium *Cadi* cum fratre admittitur, qui linguam regionis vernaculam, cuiusignarus erat, exponeret. Quo viso, ita consternatus fuit, ut sibi non constaret. Tandem recollectis spiritibus conquestus, quod duo, tresve Judæi Regem audacter calumniati fuissent. *Cadi* jam per munera doctus, rider hominis stultitiam, ipsumque, non sine gravi multâ pecuniariâ, quam fautores ob hoc pendere debebant, domum dimisit. Judæi interea Regem comitantes, verba Psalmi canendo repetebant.

XXI.

Ex hoc tempore varii rumores per urbem spargebantur, ut ita reliqua natio in castra perduceretur, omniaque assentiretur. In primis divulgabatur constanter & cum auctore, quod *Sabethai Zevi* domum *Cadi* ingressus, conclave interioris tecti vacuum invenerit, &, quod occupatâ cellâ, non solum nullum honorem venienti *Cadi* exhibuerit, verum togam *Cadi* per contumeliam detractam, pedibus conculcaverit. Addebatur, quod inter loquendum non tantum barba *Cadi*, sed totam conclave fere flammis, quæ ex ore Messie erumpabant, combustum fuerit. Erat etiam in sermone omnium, apparuisse columnam igneam, quæ determinasset Regem à *Cadi* quâ conspectâ, pavidum cum clamore servos vocasse, ut hominem ab ædibus abigerent. Pudet alia segmenta, deliramenta que gentis deliræ enarrare, quæ per totam urbem, alibique

alibique circumferebantur, quaeque non coram *Cadi* tantum sed publice in meridie factae esse, iactabant, de caelo aperto, portâ ignea, figurâ viri, *Sabetbai Zevi* ad amissum representante, cum corona in capite. Ut maxime demirandum sit, non defuisse celeberrimos Rabbinos, qui tantam rem tam dementer creditam divulgaverint, imo, ex scripturis sacris confirmare conati fuerint, allegantes *Joelem* Prophetam, cap. 2. comm. 30. 31. *Edam ostenta in caeli & in terra; Sanguinem, & ignem, & elationes fumi. Sol ipse vertetur in tenebras, & luna in sanguinem, antequam veniat dies Iehovae magnus & reverendus.*

XXII.

Omnia itaque illi in votum veniebant, nec prae-
ter thronum, ex quo leges ferre posset, aliquid amplius restabat. Quare solio ab alto Rex admissos excepit. Ad latus sedebat Regina in sella magnifica, in majestatis amplitudinem, decus, & dignitatem. Et jam consuebant proci ex ultimis terris, qui messiam Regem salutarent. Imo certabant inter se muneribus ipsum flectere. Tanto impetu solem orientem adorabant, illustrandi, ut certo sibi persuadebant, refocillantibus ejus radiis. Rex vicissim, ut imperitam multitudinem sibi attractius in perpetuum devinceret, nuptiarum, conviviorum, ac aliorum publicorum conventuum officia celebrabat. Inventus etiam aliquoties inter uxores, quas non ita pridem repudiaverat, cum tamen leges Iudaeorum colloquium cum renuntiatis, commorationemque in iisdem adibus vetent. Sed exlex erat. Nec hoc tantum, verum etiam inter foeminarum greges, quibus blandiebatur, saepe visus fuit, recitans voces Psalmi 45. comm. 10. *Filia regum inter charas tuas: collata est conjux ad dexteram tuam cum insigni auro Ophirio.*

XXIII.

XXIII.

Dehinc fidei formulam promulgavit, ne quis in posterum in persona Messiae aberraret, quamque sequi omnes tenerentur. Extat ea apud anonymum Anglum in Historia de tribus hujus seculi famosis impostoribus, pag. 50. 51. quam, dum vela contraho, ad portumque propero, majori operi, quod meditor de Pseudo-Messias, reservare constitui, contentus hâc vice præcipua argumenta delibasse. Et licet numerus credentium cum ætate indies cresceret, supererant tamen qui se imperio ejus nondum subjecerant. Nam *Khain Pegna*, vir non vulgaris auctoritatis, amicorum potentiâ, & plebis reliquæ constantiâ suffultus fidei formulam deceptionis fraude accusabat, Regem imposturas exercere, ingenue cum suis affirmabat. Quare furiosa multitudo post longas contentiones, ut Regem ab injuria vindicaret, armata palam per plateas ad domum *Khain Pegna* volabat, injectisque lapidibus, eam cum Domino subvertere, magno opere conabatur. Ex sortita effectum fuisset, si reverentia Sabbathi, quod instabat, ab ulteriori molitione non avocasset. Tunc *Sabethai Zevi*, audita *Khain Pegna* incolumitate, consilii que pertinaciâ, ut exemplum statueret, quod cæteris documentum esset, misit legatos ad Synagogam Lusitanicam, cum gravissimis mandatis, ut immorigeum e cœtu ejicerent, ejectumque diris omnibus devoverent. Mira res Proceribus visa. Itaque communicato inter se consilio, non solum eum defenderunt, sed & portas refugii profugorum contra interdictum regis aperuere. Quam rem adeo graviter tulit *Sabethai Zevi*, ut congregatis quingentis nobilibus expeditissimâ & infimâ populi sece, Synagogam adierit, effractis securi foribus, totam perreptaverit. Cum verò oleum & operam iniquizando *Khain Pegna* perdidisset, qui, metuens furorem

plebis, se ex ea proripuerat, studia eorum in fugitivum magno fervore increpabat: *Cacham Ben veniste* etiam, quod obloqueretur, ministerrebat.

XXIV.

Die subsequenti *Sabethai Zevi* iracundia exardescens, cohortem prætoriam ad ædes *La Papa*, summi in urbe *Cacham*, convertit, eumque ab officio, quod pœnitentiam non invenisset, removit. Sed *Ben Veniste*, qui sicut primus se opposuerat, ita primus pœnitere cœpit: contemptum Messiz in admirationem vertens, regnumque *Sabethai Zevi*, spretum antea, supra regna maximorum ducum extollens, hinc à rege in locum depositi, qui interim in ædibus *cachaluda Murtia* delituit, iussus. Exoriebantur eodem tempore varia oracula de *Sabethai Zevi* Rege Messia, quæ avide arripiebantur. Innumeri sine lexis, ætatis discrimine fata exponebant. Jactabant, nunc *Joelis* Prophetæ verba cap. 2. com. 28, 29. implementum accepisse: *Eritque postea, ut effundam spiritum meum super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri & filia vestra: seniores vestri somnia somniabunt, juvenes vestra visiones videbunt. Quin etiam super servos & super ancillas, diebus illis effundens spiritum meum.* Excelbant inter feminas fatidicas filiz *Khain Pegna*, quæ corpore toto stupentes, insano furore ad vaticinium rapiebantur, quæque jam dubium parentem in Messiz opinione confirmabant.

XXV.

Collocatus nunc *Sabethai Zevi* in summo dignitatis fastigio, victoriarum candidatus, preces, quas soliti fuerant fundere pro salute Turcarum Imperatoris, in posterum recitandas prohibet, in quarum locum alias pro se ipso instituit, namque

que injustum opinabatur esse, pro illo orare, qui jam precibus & armis debellandus esset. Aggreditur itaque illam tamdru frustra expectatam orbis terrarum divisionem, praeferitque illos imperiis, quos in excelso dignitatis locum provexerat. Ecce nomina cum officiis.

R E X

Isaac Silvera
 Abraham Ajakhimi
 Salomon Lagnado
 Joseph Cohen
 Mose Galante
 Daniel Pinto
 Abraham Khandali
 Caspar Mokiah
 Abraham Leon
 Ephraim Arditi
 Salom Carmona
 Matathia Aschenesi
 Meir Alcaire
 Jacob Loxas
 Mordechai Jesurum
 Khain Pegna
 Joseph Karillo
 Conorte Nchemias
 Joseph DelCaire

David
 Salamo
 Zorah
 Uzia
 Josaphat
 Hiskiah
 Jotham
 Zedekia
 Achaz
 Joram
 Achab
 Asa
 Rehabeam
 Ammon
 Jehojakim
 Jerobea
 Abia
 Zembabel
 Joas

Ella.

Eliakim Khaver
Abraham Rubio

Amasia
Josia

Elia	Zevi	Rex Regum	Israelis
Elia	Asar	Rex vicarius.	
Joseph	Zevi	Rex Regum	Judæ
Joseph	Pernick	Rex vicarius.	

Caput Sextum.

I. Sabethaj Zevi concilium convocari jubet. II. Judæi miraculo sibi esse imaginabantur, quod à Turcarum Imperatore in vitâ conservaretur. III. Interimputantes, Imperatorem non habere summam in eum potestatem, undique ad ipsum confluunt. IV. V. Unde Sabethaj Zevi animositas, non parum crevit. VI. Litigium inter Judæos de duplici Messia. VII. Nehemias Cohen simulat se Turcarum religionem amplexurum. VIII. Tandem ipse Sabethaj Zevi, verens poenam sibi infligendam, ad Religionem Turcicam transivit. IX. Unde verpicum à Turcistum Christianis maximè illusi.

I. Com.

I.

Compositis in Urbe rebus, *Sabthai Zevi* omnes designatos reges ad formandum rerum presentium statum convocari jubet, conciliumque omnium, velut unum senatum ex omnibus legit. In consilio cum de Turcis deliberaretur, his longa jam satis & matura imperia contigisse referebant, tempusque esse vices excipere melius acturos. Ita obliti omnes periculorum, Turcicum aurum, & totius Orientis opes, jam quasi suam prædam ducebant. Quare sine morâ Rex 22. mensis *Tevet*, (Decembris) naviculam vectorem cum paucis ascendit, plurimis terrestri itinere Constantinopolin proficiscentibus. Verum non nisi post 39. dies, per quos hibernis tempestatibus in mari vexatus fuerat, illuc advenit. Erat profecto res spectaculo digna, & rerum varietate miranda, regem, totius orbis instantem domitorem, in exiguo latentem videre navigio, cui cum navigiis ornatissimis ex urbe obviam properabant verpi, carentem in momento omni servitio, fustibus à Turcis bene exceptum, inque carcerem solidum tractum, jubente Turcarum Imperatoris summo consiliorum ministro, *vizir Azem*, qui de adventu regis occupatus antè fuerat.

II.

Non tamen animi Judæorum exinde dejecti, sed immane quantum erecti, quippe recordantes Oraculi Nathanis, quod capite quinto, paragrapho sexto decimo. Messie regis dolores, initia regni turbulenta & tristitia cecinerat, de vinctiores eum credibili ardore adhærebant. Illud apparuit, cum in plurimum magis in Cacham *Anaquagia*, viro maximæ authoritatis apud Aulam Constantinopolitanam, qui totos sæpe dies, in ea secreta conjectum, oculis manibusque veneratus fuit. Non

N

refo

referam bonas preces, quas precati fuerunt, ut dies illi decurrerent, in primis cum ludibrio propter ridiculam hanc catastropham omnibus jam essent. Interea *visir Axem* cum *Divani* iudicibus, Imperatore Adrianopoli agente, umbratilem regem examinat, utque tituli usurpatici causas reddat, severe jubet. Aegritudinis futuræ sollicita opinio noxam hoc modo depellabat: quicquid hujus factum est, culpâ non factum est meâ. Quid facerem: neque servitio me exire licebat. Judæi, non adjuutores, sed ut ita dicam, Coactores fuerunt. Quare cum culpam non contraxerim, ideoque & castigationem non commertus fui. Lubens legi ac Imperatori cedo.

III.

Post paucos deinde dies, tertio scilicet mensis *Nisan*, (martii) anni 1666, cum *Visir Axem* ad bellum *Cretense* conficiendum proficisceretur. *Sabethai Zevi*, *Abydum*, arcem ad *Hellepontum* munitissimam, in scenam tamen mox reproducendus, missus fuit. Et sicuti ex dolore accusatoris metus, sic ex gaudio stupor nunc Judæis injiciebatur. Quippe statum Reipublicæ considerantes, miraculo esse sibi imaginabantur, illum ab Imperatore Turcarum in vitam conservari, qui ei regnum se velle adimere palam prædicaverat. Imo jactabant, Imperatorem non habuisse summam in *Sabethai Zevi* potestatem.

IV.

Quare de novo animis resumtis, per mare, per terras ad *Dardanellæ* currabant. Confluxebant undique ad *Sabethai Zevi*, quasi ad commune Oraculum consulendum. Aderant cum impensis prætiis Judæi Germani, Poloni, Lustani, Batavi, Itali, Transylvani, aliarumque gentium sine numero, quæ solu-

tato regi supplices offerebant. Hinc magnam auri & argenti vim confluxit. Non minorem quoque *Abdi Castelli* Praefectus utilitatem in eâ re fecit, qui visentem sine donis ad eum intrmittere volebat. Ex hac causâ major licentia eis concedebatur, impunesque ineptire pergebant.

V.

Interea *Sabethai Zevi* aucta insolentia, mirusque animo increvit tumor; quippe tam pulchra conditio, non ultima regni felicitas videbatur. Post aliquot dies, edicto publicavit, ut more, institutoque Regum, diem illum, quo primum in lucem editus, veluti festum ac solennem per totum terrarum orbem Judaica natio coheret, ingeminatis votis ac precibus, quas cum in finem efformaverat, pro perenni Messiae salute, prospero longa serie, insequentium annorum decursu, & frequentiori festivi hujus diei exortu. Dein Legatos mittit ad dispersos, qui majestatem regis divulgarent. Cupiens praeterea originem suam extollere, honores ad tumulum matris, cum plena peccatorum remissione, decrevit. Mitto innumera, quae non sunt hujus compendii, scilicet diversas literas ad gentem Judaicam exaratas, preces praescriptas, miracula plurima, quae in carcere & extra eum patrata, spargebantur, Judaeorum facta, sine numero Constantinopoli, Smirnae, Thessalonicae, in Italia, Germania, Belgio, ad Dardanellas. Apparitionem uti dicebant, *Eliae* Prophetæ, vitam & variam *Nathanis Levi* fortunam, aliaque infinita.

VI.

Hæc cum nuntiata Judæis ubique essent, ex Polonia advenit *Nehemias Cohen*, Judæus doctissimus, cum *Sabethai Zevi* collocurus, Inter hos, post trium dierum altercationes,

N 2

non

non parva audiebatur indignatio. Quippe *Nehemias Cohen* Messiam duplicem faciebat ; unum *Josepho* illo prisco, *Jacobi* & *Rachelis* filio oriturum, qui *Nehemias Vzielis* filius, sive *Ben Ephraim* dicendus esset ; infelicem hunc & ærumnis devotum ac cruentæ morti in proelio obeundæ adversus *Gogum* & *Magogum* ; alterum ex *Davidis* prosapia proditurum, *Ben David*, *Israelitici* regni vindicem, summam gesturum gloriam, dispersos *Israelitarum* congregaturum, per quem *Messias Josephi* filius ad vitam sit revocandus , postquam *Armillum* Deus , & universum *Armilli* exercitum igne & *Sulphure* de cœlo emissis deleverit ; asserbat se humilem illum & inglorium *Nehemiam Ben Ephraim*, *Sabethai Zevi* vero *Ben David*, messiam illum splendidum & magnificum esse. *Sabethai Zevi* verens ne hæc opinio in publicum divulgaretur, & ne regni gloria deceptionis macula infuscaretur, respondit, *Ben Ephraim*, discipulum suum quem fuisse aiebat, modo mortuum, nec alium amplius restare. Hortatur suos, ut *Nehemiam Cohen* pro *Messia* hoste haberent.

VII.

Propter quod, *Nehemias Cohen*, habito prius cum *Sabethai Zevi* inimicis consilio, simulat se *Turcarum* religionem amplexurum. Hinc quinto mensis *Elul* (*Augusti*) superstitionem *Judaicam* abjurat, quo nefas illud vindicaret. Deinde *Adrianopolin* profectus, totum *Sabethai Zevi* negotium exponit *Caimacano*, qui dignitate *Visiri* proximus, ut quam primum illud ad Imperatorem deferret, ne per immaturas *Judæorum* innoxiorum machinationes respublica quid detrimenti caperet, impostorque pœnas temere occupati regis tituli lucret.

VIII.

VIII.

Inter hæc indignatio omnium per totam Turciam erat, affervari in carcere planum improbissimum, Judæorum Messiam, in ludibrium legis Muhammedanæ, quæ hanc gloriam filio Mariæ cum Christianis tribuit. Accesserant etiam argumenta *Musli*, summi Turcarum Sacerdotis, de probro è medio tollêdo. Quare Imperator stipatus *Musli*, *Caïmacano*, *Yanli*, aliisque principibus viris, de repente *Adrianopolin* advectum interrogat, num Rex Judæorû, Messiasque novus esset? Respondebat timore percussus, quod regni crimine insons, Legis Judaicæ doctor esset. Verû cum exculatio hæc non sufficeret, Imperator effectus miraculorum Messiae exploraturus, jubet evaginato gladio, sagittave corpus Sabethai Zevi percutere, an exin invulneratus, inviolatusque viveret. Verens id de se ipso experiri, maluit sacris Turcarum initiari, imprimis cum per *Guidem*, Imperatoris medicum, ex Judæo *Musulmannum*, qui ob linguæ Turcicæ ignorantiam ei additus interpres, ad id vehementer incitaretur. Erat dies sextus decimus mensis *Ehul*, anni Servatoris 1666, cum per fidei confessionem publicam, sacramentum daret communioni Turcicæ, & propter quod cidari elegantissima ornaretur. In gratiæ monumenta quoque ab Imperatore *Azus Mehemet Aga* nominatus, simulque ad dignitatem *Capecti Bassæ* promotus fuit. Sed nec *Sara* uxor melioris fidei adversus contribules fuit: quippe à viro sollicitata ad *Muhammedismum*, accepto nomine *Fauma Cadin*, lubens paruit.

IX.

Incredibile dictu est, quam statim fama hæc ad aures
omnium penetraverit, quantum apud Christianos & Turcas
U 3 fabula-

fabularum atque ludibriorum fecerint Judæi, quam amaram & tristem vitæ suæ conditionem rediderint, quam inanes ac stultas spes suas defleverint. Nondum tamen omnes de regno *Sabethai Zevi* uti tunc, ita antepaucos annos despcebant, qui adhuc credebant *Sabethai Zevi* esse verum Messiam, etiam si certiores, quod more, doctrinaque Turcarum viveret, addentes hoc inter maxima Messie documenta, ac Cabbalæ mysteria. Messiam, licet non religione Turcam, apud Turcas commorari debero, eadem ratione, qua Regina Esther apud Regem Ahasverum absque sacrorum pollutione incontaminata mansit,

Caput Septimum.

- I. Ann. Christi 1682. novus exortus Pseudo-Messias, nomine *Mardochai*. II. De quo Auctor certior redditus per Cl. Wagenfeilium. III. IV. Ad quem Judæorum de eo scripta exhibentur.

I.

Superest proximæ memoriæ nostræ, anni 1682. propudium, ac dedecus, Rabbi *Mardochai*, Judæus natione Germanus, ex urbe *Eysenstadt*, ab eruditione, & vitâ austerâ inter suos inclytus, imprimis verò à vaticinationibus sacris, quas ante annos quinque Pragæ, Nicolaiburgi, aliisque in locis, non sine populi

populi Judaici acclamationibus, palam iactavit, cæterum acerrimus vitiorum fuit reprehensor, unde ei & cognomen *Mokiah*. Itaque elatior factus, se Messiam esse dixit, nec jam salutari, sed quasi adorari se iussit. Crediderunt ei Judæi, quotquot fere sunt in Italia. Plurimi quoque in Germania, licet ignorantiam simulent. Inveni tamen etiam sancti, qui graviter & libere recusaverunt. Ex Italia in Germaniam novus Messias reversus, iter Poënicum suscepit. Interim ex Rabino intelligo, illum Praga hære.

II.

Religio mihi foret, nimis diu illa tacere, quæ ὁ πᾶν Wagenleilius, quo me studiosissimo Fautore uti maximè mihi gloriæ duco, lubensque prædico, ad me de hoc nebula nuper præscripsit: Illud fortasse nondum tibi innatuit agere nunc rursus in media Germania impostorem aliquem, qui pro Messia se gerit, & qui non ita pridem in hæc viciniam per dies aliquod commoratus est. Doleo hujus rei famam tardiuscule ad me pervenisse, nec nisi postquam alio versum jam discesserat, quippe ad videndum hominem ex longiore intervallo accessissem. Qui cum intus sunt, referunt, esse virum formæ egregiæ, ingentem severitatem vultu præ se ferentem, simulantemque cum Deo familiaritatem & colloquia.

III.

Invitat autem tecum communicare, quæ de eo ad me perscripsit amicus mihi Iudæus, qui ex Italia non ita pridem in Germaniam reversus est, cujusque suavis Pseudo-Messias profectionem in Italiam susceperat, summa honore ab omnibus ibi exceptus. Credo inquisitionis Ecclesiasticae metus illud solum vertere planum hunc coegit, atque bene rebus suis consulunt Iudæi Germani, quod negotium omne religiose celant, aut

aut erga confcios saltem ita se gerunt, quasi nibili Messiam hunc faci-
 ב' חדר יהודי אחד מאמנו שמו רבי מרדכי מעיר איין שטאט.
 עשר את עצמו לנביא ואחב אמר שהוא משיח והאמינו בו האשכנזים
 וזה שנה אחת כתבתי לזה ר מרדכי שכתב לאישליה כי כך צוה על
 היהודים שם שם הם היו רוצים לראותו וכאשר כתב זה רבי מרדכי
 לאישליה אמרנו כי כלם שהוא משיח ועשו לו כבוד גדול וכאשר כתב
 לעיר מאריני שאני עומדי קבלתו בל היהודים שם בכבוד גדול והיי
 קורין אותו משיח.

IV.

הלכתי גם אני שם לראותו וראיתי שהוא איש משוגע
 ובדקתי והכתינו בו מעטרה שומארה ומעטרה כישוף מיד הלכתי ממנו
 לחוץ וחזרתיו לבל היהודים שלא יאמינו בו כי הוא שוטה ובכסף וכאשר
 שמעו היהודים כך חטלו שנארה עלי וזרקו עלי שניהם והיו רוצים
 לאכלנו וכיון שראיתי כך אמרתי לילך משם ושלא אדבר עוד על משיח
 בכן שלחוני בשלום ונתנו לי כתב יפה חקירה אנשיי כמו שראו אותי
 אצלי אמנם עשו תנאי עמי ואמרו שאם ישמעו עוד שאני מדבר רע
 על משיחם יביאנו כל היהודים ונתנו עדות עלי שאני עשיתי את כל
 האצות מה שדברתי על משיחם וכיון שהלכתי משם חזרתי ודברתי
 דע על משיחם היו קצת היהודים שחיו שומעים לדברי ולא האמינו עוד
 במשיח זה וכן עשיתי עד כי באתי לעיר שוואבך ביני וכיני נשתע
 משיח זה רבה מאישליה עד פירד ומפיד לפולניא בכן אמרו החוזרים
 שבאישליה שבטביר צער מה ששמעו מדברתי רע עלי נשתעו ודבר
 על ק הסכימו כלם כאחד לכתב על היהודים שבעיר אנשפאך כמד
 ובים העים לגרשני ואמרו שאינו עון ביה יהודים לפי
 שעושה לי רעה ואי מי שמעיד עלי עדות שקר ואי מי שגזל
 אחד בטביר ששחתי את משיחם :

F I N I S.

THESAURUS ANTIQUITATUM SACRARUM

COMPLECTENS

SELECTISSIMA CLARISSIMORUM VIRO RUM OPUSCULA,

IN QUIBUS

VETERUM HEBRÆORUM MORES

LEGES, INSTITUTA, RITUS SACRI, ET CIVILES ILLUSTRANTUR:

OPUS

Ad illustrationem utriusque Testamenti, & ad Philologiam sacram,
& profanam utilissimum, maximeque necessarium.

VOLUMEN VIGESIMUMTERTIUM.

AUTORE

BLASIO UGOLINO.

VENETIIS

MDCCLX.

APUD JOANNEM GABRIELEM HERTZ, ET SEBASTIANUM COLETTI.

SUPERIORUM PERMISSU AC PRIVILEGIO.

JOHANNIS A LENT

SCHEDIASMA

HISTORICO PHILOLOGICUM

DE JUDÆORUM

PSEUDO-MESSIIS.

CAPUT PRIMUM.

I. Judæi quondam omnium populorum felicissimi : sed jam miserrimi. II. Urbs Hierosolyma a Tito Vespasiani filio capta. III. Judæi subjugati. IV. Urbs & templum solo æquata. V. Judæorum nova sub Trajano rebellio. VI. Quam & sub Hadriano tentarunt. VII. & VIII. Novus Messias Bar Cochab dictus dēregitur. IX. Ejus conamina. X. Elogia ipsi tributa a R. Akiba. XI. Judæorum ad eum concursus & nova molimina XII. Romanorum bellum ad eum opprimendum lentum XIII. XIV. Hinc vires Judæorum confirmate, Bar Cochabo munia strenui militis obire non intermittente. XV. Tandem Hadrianus Imperator urbem Bithther obsedit, adeoque arctavit obsessos, ut plurimi Judæorum miserrime perirent. XVI. Occisus ipse Bar Cochab. XXVII. Interfectus etiam R. Akiba, Pseudo-Messia armiger. XVIII. Judæi deplorant miseriā suā. XIX. Scropha in ipsorum ignominiam, in marmore portæ Bethlemitica sculpta. XX. Verpi, mercede militibus persoluta, die, quo urbs eversa, in urbem redeunt, ad templi excidium descendendum. XXI. Observant etiam adhuc hodie in Calendariis fatalem illum diem. XXII. Dederunt olim pauperibus decimas, ut Hierosolymam lugerent. XXIII. Illa verporum afflictio & extremum excidium profuit Christianæ fidei. XXIV. A Constantino Imperatore & aliis contra Judæos lata durissima leges. XXV. Ex quibus temporibus Judæi extorres patria, per orbem terrarum dispersi, palabundi sine Numine, sine Rege, sine aris & focis vagantur. XXVI. XXVII. Deo adeo exosi, ut, cum templum sub Juliano in contumeliam Christi restituere tentarent, operatores ignibus e terra erumpentibus ab opere fuerint prohibiti.

I. **Q**uantæ quæso non olim Judæorum prærogativæ præ gentibus, quod dicantur filius Dei primogenitus Exod. c. 4. v. 22. Populus Sanctus, populus peculiaris Deuteron. c. 7. v. 6. Regnum sacerdotale, Exod. c. 19. v. 6. Habitatio Dei Psal. 76. v. 3. Dei sponsa, Oseæ, c. 2. v. 19. Dei hæreditas & dilecta anima mea, Jer. 12. v. 7. Quæ poterat esse major nobilitas, quod tot Patriarchas, vatesque, & reges in avis proavisque numerarent, denique tot excelsos & divina virtute viros, quorum sunt nomina cælo consecrata; sed Judæos sacerdotum regium, genusque hominum electum dici & sacra sua religionisque ab illis solis suscipi tantisper voluit Deus, donec ille dies illuxisset, qui Messiam terrarum orbi repræsentaret. Ex eo enim tempore, Dei filius beneficia cœlestia communia omnium esse voluit. Atque hic vero demum admiranda quædam fuit rerum conversio. Summum quippe salutis auspicem, qui cœlestia regna reliquerat, uti rebus hominum lapsis succurreret, eum gaudio & veneratione receperunt profanæ nationes. At Judæi, quem constituto tempore & loco venturum significaverat olim non unus vates, eum venisse jam & adesse præsentem non intellexerunt. Tanta vecordiae vis eos pervaserat. Cæci erant oculi, cum animus alias res ageret, & videre illa recusaret, quæ posita in medio erant. Imo rupem salutis Christum ut imparem, istoque fastigio minorem, quod vilis, abjectus, & ipsos non a Romanorum potestate liberaret, non solum repudiarent, sed morte extrema affecerunt, clamantes sanguis ejus super nos sit, & super filios nostros. Hinc abdicati spretique a Numine, iusto judicio obvium quemque qui sacrum illud nomen præferre ausus erat, acceperunt, & levissimi cujusque impostoris spoliū & ludibrium fuerunt. Ut Christi

sti vaticinio Joh. 5. verl. 43. *Ego veni in nomine patris mei, & non accipitis me. Si alius veniat in nomine proprio, illum accipietis:* fides fieret. Quales fuerit Anno Christi 132. *Bar Cochab.* Anno 434. *Moses Cretensis.* Anno 721. *Syrus quidam.* Anno 1199. *David al David.* Anno 1500. *Lemlem.* Anno 1666. *Sabbath Zzebbi,* alique plutoni.

II. Capta a Tito Vespasiani filio, Hierosolyma, urbe Judææ facile prima, anno post Christum natum septuagesimo tertio, numerus eorum, qui cum gladio, tum fame perierunt, ad undecies centena millia relatus est. Alii qui proceritate corporis & forma ceteris præstarent, ad ornamentum triumphi reservati; ex reliqua multitudine, qui septimum decimum ætatis annum exceſſerant, vincti ad metalla exercenda in Ægyptum perducti; plurimi per provincias distributi, qui in publicis Spectaculis aut ferro aut bestiis consumerentur; quicunque autem minores essent annis septendecim, publice venundati sunt, quorum quidem numerus ad centum usque hominum millia pervenit. Restabat sedes sacra, illud religionum domicilium, inter orbis miracula. Nulla fuerat tam seposita aut barbara gens, ex qua Spectator in Syriam non veniret, quare Titus adhibito consilio ducum, an tanti operis templum everteret, deliberavit. Ipse cum Frontone, Alexandro, Cereale, aliisque ædem sacratam ultra omnia mortalia illustrem, non debere deleri, arbitrabatur, quæ servata, modestiæ Romanæ testimonium, diruta petennem crudelitatis notam præberet, neque se unquam tantum opus incensurum: Jam enim Romanorum hoc fore damnum, sicut ornamentum quoque imperii, si maneret. At contra alii everendum templum, & jure belli utendum esse censebant, quo plenius Judæorum religio tolleretur, radice sublata, stirpem facile perituram, cum nunquam a novis rebus moliendis templo manente desinere possent, ad quod ut Palladium omnes ubicunque essent, colligerentur. Sed fati ea Lex est, nunquam datum ut sit rebus summis, stare diu. Decreverat tantarum rerum cumulum diruere Deus, hinc Tito invito, templum dirutum, quod miles quidam incenderat. Etenim Titum, Deliciæ amorque non Romanorum, sed humani generis dictus habitusque, cum everſa omnia, dirutaque cerneret, ingemuisse cum dolore, uti hæc Josephus de bello Judaico lib. VII. c. XVII. Eusebius in Hist. Eccles. lib. III. c. VII. Sulpitius

Theſ. Antiq. Sacr. Tom. XXIII.

Severus in Hist. sacr. lib. II. c. XLIV. Oroſius lib. VII. alii sine numero.

III. Iis autem, qui in Judæa remanserant, Titus imperavit, ut didrachma, quod in templo inferre soliti essent, Jovi Capitolino penderent; ut nullus fabbatum deinceps servaret; nullus a menstruata muliere se contineret, quemadmodum ex tractatu Talmudico מנורת מגילה clarum est. Et ut ipsos subiectos & devictos ab unde satis declararet, nummos in quorum una parte effigies Patris Vespasiani, in altera parte palma cum his vocibus Judæa Devicta, Capta, expressa erat, fieri jussit. Scilicet nihil æquius erat, quam ut, cum de Judæa triumphandum, arbor exprimeretur, quæ illam regionem nobilitabat vel maxime, quoniam Judæa proferebat longe meliores iis, quæ alibi terrarum nascuntur: Neque id Plinium latuit, unde lib. 13. Hist. Nat. c. 4. *Judæa vero inclyta est, vel magis palmis.* Nec ignoraverunt Galenus, Josephus, Strabo. Causa nisi fallor, est illa, in hac regione, Justino lib. 36. Hist. c. 3. teste, *tepidi aeris naturalis quædam, ac perpetua apricitas.* Tum vero nihil aptius, nihil elegantius, in Victoriatis Nummis esse poterat, quam, ceu Ovidius l. 10. Metamorph. fab. 2. vocat.

Lenta victoris premia palma.

Tales quosdam exhibuerunt Patinus in Numismat. Imperat. p. 141. Ezechiel Spanhemius in dissertationibus de præstantia Numism. p. 326. Edit. nov. Wagenſeilius in Excerptis Gemaræ Sotæ, p. 1084. Hotnbekius in præfat. libri de convinc. jud. Quia vero ab illo quem possideo, distincti sunt, hinc eum describam. Ex una parte effigies Vespasiani cum hisce verbis: *Impt. Caes. Vesp. Aug. Pm. Tr. Ppp. Cos. VIII.* Ab altera parte mulier summo in mœrore ad Palmam arborem sedens, capite inclinato & manu sinistra suffulto, post cujus tergum vir inter arma stans cum his vocibus Judæa Capta S. C. conspiciatur.

IV. Hierosolymis & templo solo æquatis aratrum imprimere ac terram findere jussus est, Tyrenus Rufus, Judæis in Talmude Turanus Rufus, Præfectus munitionum, relictis duntaxat tribus turribus Herodianis Hippico, Phasæle & Martiamne, cum muri parte illa quæ erat ad occasum, seu ut essent præsidium Romanis militibus, seu ut monumentum superesset excidii, apud Josephum *Αἰών* Lib. VII. C. XVII. Epiphanius *Ædiculam sacram, casulam & septem Synagogas reservat, ne successio cathedræ*

Ttt

dræ

dra Hierosolymitanæ defuisse videretur, quasi successio illa non potuerit esse extra Hierosolymam, nam procul dubio Pelam urbem Decapoleos translata fuit, adeoque sedes Episcopalis ibi hæsit, donec deinceps suo tempore Eliam translata est. Ut male veteres dimidiam urbem relictam, deinceps ab Hadriano everfam velint; cum ita excisa sit juxta vaticinium Christi Matth. C. xxiv. vers. 11. ut ne vestigium urbis apparuerit: Quin & post impressum illi aratrum non solum urbs esse desiit, sed & imposterum nemini licuit illi solo aliquid immolari ac superstruere. Juxta Jurisconsultos enim civitas esse desiit, cui aratrum inductum est, & capitale est in illo solo vel casam aut humile ædificium struere, quæ pluribus demonstravit Doctissimus Valesius in Annotat. ad lib. IV. Cap. VI. Historiæ Ecclesiasticæ Eusebii Pamphili.

V. Et licet innumerabilis eorum multitudo a Tito sublata, tamen brevi illa renata & myriades passim per orbem terrarum dispersæ, cum primis in Asia, Africa, Egypto, unde gentis animi, & feroces spiritus, & savities passimab iis exercita, ac tentata non semel instauratio Reipublicæ, nam statim rebelarunt Judæi sub Trajano Imperatore anno Christi 114. in Egypto, duce Andrea, (Messia, nisi repressi fuissent, futuro) tanta animorum acerbitate ac ferocia, ut ducenta hominum millia trucidaverint, Romanos pariter & Græcos bestiis discerpandos objecerint alios ferris a vertice ad imum usque dissecuerint, aliis sociorum occisorum carnem devorandam, vi ad id coactis, tradere non dubitaverint. Similiter iisdem temporibus Judæi facta seditione in Cypro 240. hominum millia obruncarunt, unde postmodum lex ab incolis lata, ne ullus unquam Judæus sub poena capitis pedem in insulam inferret. Quod si forte vi tempestatis in insulam appulerit interficitur. Adversus autem illos Trajanus Lucium Quietum mittens, infinita eorum millia interfecit. In Mesopotamia cum tumultuarentur, multis cæsis domantur. Sic contra eosdem in Egyptum M. Turbo mittitur, qui infinitas Judæorum copias delet. Taceo nunc brevitatæ causa rebelliones eorum in Palestina, Lybia, Cyrenaica & vicinis oris, de quibus Dio Cassius, Spartianus, Eusebius, Patricides.

VI. Vita functo Trajano Imperatore, cum Hadrianus in Syria esset, Judæi clandestina consilia de rebellionē agitarunt, quapropter in Italiam profectus,

ut curaret, ne quid publica res detrimenti caperet. Hinc statim annotante Spartiano, ipsis genitalia amplius mutilare prohibuit, præterea ne quid desideraretur, Coloniam civium Romanorum in Judæam deduxit, quæ urbem novam prope Hierosolymam a Tito destructam conderet, de nomine suo Ælio, Æliam a Jove Capitolino ibi consecrato, Capitolinam vocaret. Itaque dupliciter hic fallitur Eusebius, tum quod urbem Hierosolymam sub Hadriano penitus everfam fuisse scribit, tum quod Æliam Capitolinam ab eodem Hadriano conditam esse post expugnationem Beththaræ, absoluto bello; nam quod ad primum attinet, constat ex Josepho supra allegato. Hierosolymam prorsus everfam fuisse a Tito, ita ut aratrum etiam ejus solo fuerit impressum; quomodo igitur iterum everfa est ab Hadriano, quæ jam dudum esse desierat. Quod vero ad conditam Æliam spectat, tantum abest ut condita fuerit ab Hadriano post partam de Judæis victoriam. Imo bellum Judæicum maximam partem ex Æliæ conditu originem cœpit. Nam cum Judæi urbis suæ solum ab alienigenis occupatum viderent, & in eo ipso loco sacra fieri Jovi Capitolino animadverterent; eam injuriam minime ferendam rati, arma corripuerunt, & initium fecerunt hujus belli, quod an. 16. Hadriani cœptum, octavo decimo aut nono finem tandem accepit. Ælia vero Capitolina diu ante condita fuerit, anno scilicet, Hadriani secundo, ut legimus in Chronico Alexandrino, Philostorgio, Nicephoro, aliis bene multis.

VII. Testantur id Patres Doctissimi, Hilarius, Athanasius, qui sua ætate nullam amplius Hierosolymam fuisse dicunt, sed Æliam. Neque enim Hierosolymam instauravit Hadrianus, cum Judæi hostes tunc essent populi Romani, sed Æliam Coloniam civium Romanorum condidit, ut neque nomen, neque gentem, neque religionem, neque locum retineret. Unde etiam Firmilianus Palæstinæ Præses apud Eusebium in libro de Martyribus Palæst. cum Martyrès Egyptii Hierosolymam (videl. Spiritualem) patriam suam dicerent, situm ejus ab ipsis cognoscere flagrabat. Quod arguit ipsum Hierosolymæ nomen tunc ignotum fuisse. Ælia autem appellata est adhuc Constantini Magni temporibus, uti in tabula Peutingerorum & in Itinerario Antonini memoratur. Verum post celeberrimum illud Martyrium a Constantino edificatum in Resurrectionis Dominicæ loco, ambitio Episco-

piscoporum Hierosolymorum nomen quasi postliminio, cum ob splendorem illius nominis, tum ubi primitivę sedis prerogativam, repetiit, ut Jacobi Justi Successores essent; Atque ita paulatim ablitum Elię nomen, & Hierosolyma ceptum vocari a Christianis; cum tamen revera non esset Hierosolyma, utpote in alio loco condita, observante id primum Beda, seu quo alio, in expositione locorum & urbium, quarum mentio fit in Actis Apostolorum, & post ipsum Petito, Valesio, Burmanno.

VIII. Eliam ergo Hadrianus urbem jam factam vocavit, quo Judęorum gentem penitus ex ea urbe amoveret, ne veteris appellationis occasione, velut patrię suę repetendę pretextum haberent, atque sic per speciem cultus divini, Romanis negotium facefferent. Cum itaque Judęi urbem a Gentilibus inhabitari, in ea sacra fieri Jovi Capitolino indigne ferrent, ac desuper dura servitute premerentur, ad arma volarunt, horrendarum orci portarum in subsidium vocatis consiliis, artibus, dolis, viribus, furoribus, audaces omnia tentarunt quibus rebus suis ruinam proximam minantibus confulerent, Romanisque superiores tandem aliquando evaderent; hinc toti furentes in eos irruerunt, repetitis ictibus adorti, duplicatis odii caloribus, sevierunt. Palestinam depopulati, nihil intactum reliquerunt. Blandiuntur itaque nimis sibi Judęi dum belli causam longe alienam in Tractatu Talmudico Babyl. Gittin Fol. 37. pro more fingunt. Oberus carpenti vastata est Berthara. In more fuit, ut, cum nasceretur infans, plantarent cedrum; cum infantula, pinum: cumque nati contraherent matrimonium, ex iis conficerent thalamum. Die quadam transiit filia Cesaris, & confractum est ei crus carpenti. Cedrum istiusmodi exciderunt, atque ad eam attulerunt. Insurrexerunt in eos Judęi atque eos ceciderunt. Relatum est Cesari rebellare Judęos. Profectus ille in eos iracundus, excidit totum coram Israelis.

IX. Principius belli dux ac concitator fuit insignis ille seductor Burgenſi Heitoliba, בר כוכב Bar Cochab dictus, quod stelle filium sonat, vir ad cędes & latrocinia paratus. Justino ἀποστάτης ἰσού νομῆνς ἀποχρητὴς, Eusebio Hist. Eccles. lib. 4. c. 6. vertente Valesio, Erat tunc temporis Judęorum ductor Barchoebas quidam quod nomen stellam significat: vir alioqui cruentus & latrocinandi avidus, sed qui nomine suo auditoribus utpote vilissimis mancipiis fucum faciebat, quasi sidus e cęlo delapsus esset, ut ipsis eru-

Theſ. Antiq. Sacr. Tom. XXIII.

mnarum mole oppressis lucem afferret. Nomen ejus verum בן כוכב Ben Coſibba, quomodo vocata est moneta ejus nomine cusa. Postquam autem Tyrannidem arripuit, se illum tam diu expectatum Messiam esse jactavit, בר כוכב Bar Cochab appellari voluit memor vaticinii Numer. 24. comm. 17. 18. de stella ex Jacobo oritura: דרך כוכב מיעקב וקם שבת מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני-שח והיה ארזים ירשה והיה ירשה שער והיה ארזים ירשה ויהיה ירשה חיר Iuceder stella ex Jacob, & surget sceptrum ex Israele, & confringet proceres Moab, & diruet omnes filios Seth. Et erit Idumaea possessa, & Scir ceder hostibus suis in possessionem, & Israel fortiter aget. Et ut signa divina vel miranda ostenderet, stipulam in ore succensam ventilavit, anhelitu flammam evomit, Hieronymus in Apol. 2. adversus Ruffin. Tu videlicet flammens, immo fulmineus, qui in loquendo fulminas. Atque, ut ille Barchochebat auctor seditionis Judaicę, stipulam in ore succensam anhelitu ventilabat, ut flammam evomere videretur. Imitatus simili quondam fraude Eunum Syrum, qui bellum servile in Sicilia concitavit, in ore abditam nucem gestans, quam sulfure & igne stipaverat, ac leniter inspirans, flammam inter verba fundebat, ut scribit Florus lib. 3. cap. 19. ad quem instar omnium Salmasius.

X. Pręterea volens se probare Messiam, quod trucidaret & deleret obvios quosque, nihil non fecit, quo non solum Romanos, Gręcos, sed Christianos invaderet, internecinique odii sui furoribus laceſſeret & proſequeretur, ut ita magnis inimicitiiis inclaresceret, conqurente illud Justino Philosopho, ut re suo tempore gesta, ipsique notissima, in Apologia pro Christianis ad Antoninum Pium Imperatorem: proximo namquo bello Judaico Barchochebas, defectionis Judęorum Dux & Princeps solos Christianos ad gravia supplicia, nisi Christum abnegarent, & maledictis inceſſerent, protrahi jussit. Nam quomodo invidus illis non pepercerit, petulanter impetiverit, ferociter invaserit, crudeliter occiderit, testes Judęi, pessimi Historiarum postquam ex patria expulsi, magistri, imprimis David Gans in צמח דוד Germen Davidis, liber est Chronologicus & Historicus ab initio mundi usque ad A. C. 1592. ad an. 880. millenarii quarti, Tunc Judęi Bitterenſes unxerunt eum, & elegerunt ipsum in regem super se, jugum Romanorum abicientes. Occiderunt ex Romanis & Gręcis, qui in Africa, innumerabiles instar arenę maris.

Similiter fecerunt Aegyptiis Incolae urbis Alexandrinae etiam ex Romanis interfecerunt ultra bis centena millia. Qui in Cypria, occiderunt omnes plane gentes vicinas, ut ne superstes quidem remaneret. Tandem Trajanus Imperator misit Adrianum, sororis suae filium, Ducem exercitus contra ipsos, qui tantam cladem intulit, qualis neque tempore Nebusaraddan, vel tempore Tisi audita fuit. Nam in Talmud scriptum legitur, periisse in Bitter urbe quadringentas miriadas.

XI. Judaei dum mille testibus convicti, tempus Messiae exhibendi, vel praeferri jam vel certe instare, hac re commoti ac jugum Romanorum tolerare non bene assueti, castra ejus fuerunt secuti. Excelluit maxime R. Aquibas, qui calvus erat, celebris Doctor Talmudicus, Discipulorum 24000. informator, Serbuntaab seu Authenticus appellatus, qui adventu בר כוכב Bar Cochab, ita fuit fasciatus, ut non tantum locum Num. 24. de stella proditura de eodem explicaverit, palam exclamaverit הירר סלכא משיחא, *videre hic est ipse Messias*, sed & Armiger ejus extiterit; de Akiba, si quis pro hominis merito dicere vellet, לא יכל ספר להגיד דבריו, *non sufficeret volumen integrum ad res omnes percrendas*, Judice Zacuto in Juchasin p. 66. Natus autem est circa primos annos Christi, matre judaea, patre alienigena, ex Siferae ducis Jabini Regis Tyrorum, ut ferunt, profapia. Duram initio vitae habuit conditionem, nam ad quadragesimum usque aetatis annum, ruri degens, pascendis pecudibus Calbae Schvuz, civis Hierosolymitani opulentissimi, vacabat; transtulit tandem animum suavis herilis filiae ad studia, quae eum permoverat, se illi nupturam pollicens, signaviter studiis incumberet, quod tam strenue peregit, ut post viginti quatuor annos, quos in Academia exegerat, domum reversus, viginti quatuor millibus discipulorum stipatus fuerit. Ignoscite si tanti Doctoris moralia quaedam exscripsero, quantum honestas patitur, ex Barajetha in Massech Berachos fol. 62. latine ita versa: Dixit R. Akiba, ingressus sum aliquando post Rabbi Josuam in sedis secreta locum, & tria ab eo didici. Didici (1) quod non versus orientem & occidentem, sed versus septentrionem & austrum convertere nos debeamus. Didici (2) quod non in pedes erectum, sed jam confidentem se retegere liceat. Didici (3) quod podex non dextra, sed sinistra manu abstergendus sit. Ad haec objecit ibi Ben Hasas: usque adeo vere perficisti frontem erga magistrum tuum,

ut cacantem observares? Respondit ille: legis haec arcana sunt, ad quae discenda id necessario mihi agendum fuit. Plura de his tractatus Talmudicus Cetubot fol. 62. David Gans in Zemach David Part. 1. Abraham Zacut in Juchasin, Abraham Ben Dior in Sepher hakkabala, Raymundus Martinus in pugione fidei ex edit. Voyfinii, Galatinus de Arcanis Catholicae veritatis, Schickardus in jure Regio ex Edit. Carpzovii, Johannes Buxtorfius in Lexico Talmudico Rabbinico. Wagenfeilius in Sota &c.

XII. Hoc itaque Armigere, illo Duce ac Messia, Judaei animosi facti, Syriam ac Palaestinam diripere conati sunt. Sectabantur Cosibam ducenta millia truncorum digito, quisque enim illorum, ut insigne aliquod roboris ac fortitudinis suae specimen ederet, sibi ipsi digitum praeciderat. Quam rem, cum foedam inceptu sapientes judicarent, misere ad eum, qui suis verbis nuntiarent: usque quo rute Judaeos mancos efficies? Respondit ipse: Quod igitur aliud ipsorum roboris experimentum faciendum esse judicaris? Regerunt: neminem in numerum militum referto, nisi qui suis manibus cedrum e Libano evellere valet. Huic consilio, cum morem gessisset, jam hoc suorum lacertorum firmitatis signum, omnes ostendere moliebantur, atque non minus quam illorum mancorum, sic & horum reperti sunt ducenties mille, quod egregie ita in Medrasch Rabbata Megillot fol. 67. הוּ לכוּנָה מַחֲתִים מְקוּשֵׁי אֶצְבַּע שְׁלֹחַ לוֹ הַכְּמִים עַד סוּחַ אַחַה עוֹשֶׂה לְיִשְׂרָאֵל בְּעֵלֵי מוֹמִין אָמַר לָהֶן וְהִיאֵן יִכְדּוּ אִמְרוּ לוֹ כִּי מִי שְׂאִינוּ עוֹקֵל אֶרֶץ בְּלִכְנוֹן אֵל יִכְחֹב בְּחִסְטְלִינָא שְׁלָךְ וְהִיוּ לוֹ מַחֲתִים אֵלֶּף מִכְּנָן וּסְכָנָן

XIII. Contra Eques Romanus, sacramentum detrectans militare, duobus filiis pollices amputavit, ut eos belli tempore militiae subtraheret, Svetonius in August. cap. 24. Decem milites tempore belli, pollices sibi amputarunt. Rei sunt laese Reip. Fortunatianus Rhetor. Ad militandum omnis aetas aptissima, & pari pectoris robore senex ad prociectum ducitur & adultus, gelu duratis artubus, & labore assiduo, multa contemnturus, & formidanda, ne eorum aliquando quispiam, ut in Italia, munus Martium pertimescens, pollicem sibi praecidit, quos joculariter Murcos appellabant, Ammianus Marcellinus l. 15. de Gallorum moribus loquens. Isidoro Hispalensi in glossis vocantur Murtili, Murcinarii a Murcis, id est ignavis, quique pollicibus truncati inhabiles bellis gerendis habebantur. Nam hujusmodi homines Murci, Murcidi, Murcili,

li, *Murcicidi*, ut alii notarunt, appellabantur. Pollices ergo sibi abscindebant militiam detrectaturi, vel abscindebantur in pœnam, ne utilis quispiam esset ferendis armis. Et hinc Gallorum vocem *Poltron*, qua hominem nauci, ignavum denotant, ortam esse, me olim Ultrajecti docuit Johannes Georgius Greivus Eruditorum commune delictum.

XIV. Tenebat interea provinciam Palæstinam Rufus, non Tenius Rufus dictus, nam Tenius sive Tinius Romanum non est nomen, sed T. Anius Rufus, cui ad opprimendos rebelles Hadrianus miserat exercitum, Eusebio in Hist. Eccles. lib. iv. c. vi. Εὐσεβίου τῆς ἱστορίας dictus, quod non sonat Præfectum Judææ, nam Romani Imperatores non mittebant Præfectos ad regendas provincias sed tantum ad gentes barbaras, quæ Romanis foederatæ erant: sed potius Præsidem aut Legatum provincie Palæstinæ, cum Judæa nunquam a Præfectis administrata sit, nam tunc temporis per Legatos Cæsaris regebatur. Fuit ergo T. Anius Rufus Legatus Cæsaris provincie Judææ seu Palæstinæ, sicut antea Lucius Quietus fuerat sub Trajano. Cum vero Rufus bellum non conficeret, accersitur ab Hadriano e Britannia Julius Severus, Vir maxime strenuus, qui cum congregari cum Judæis præ illorum multitudine, quod non paucæ gentes lucri cupiditate iis conjunctæ essent, non valeret, prætereaque desperata eorum consilia cognosceret, carptim eos aggressus est; accedebat, quod, deficientibus nationibus, quas Trajanus subegerat, Mauri lacebabant, Sarmatæ bellum inferebant, Britanni teneri sub Romana ditione non poterant, Ægyptus seditionibus urgebatur, Lycia denique vel si mavis Cilicia ac Palæstina rebelles animos efferebant, observante Ælio Spartiano in Hadriano, edito a Reipublicæ literariæ Trium viris Casaubono, Grutero, Salmasio.

XV. Hoc lento bello viribus Judæorum maxime confirmatis, Bar Cochab munia strenui ducis obire non intermittebat, dum quinquaginta castella rebus necessariis munivit, Bitteram sedem Regiam ad stuporem munitionibus, milite, annona, firmavit. De hac urbe sonus clamorissimus in *Talmudicis*, Scribitur vulgo ביתר *Betar*, redditurque a *Christianis Bitter*, vel *Birber*: In *Talmude Hierosolymitano tractatus Taanith* fol. 68. 69. reperitur ביתר *Bethbar*, legenda ut videtur בית-תר *Beth Tar*, & abjecto ת primo, quod in voce בית usitatissimum ביתר *Be-Tar*, domum *Inquisitoris*: aliis *Bethoron* placet: Urbs erat perampla,

non procul ab Hierosolyma in tribu Benjamin sita, a Salomone Rege primum munita, quam Judæi, urbe Sancta cremata, tum Reipublicæ cum studiorum Metropoli esse volebant, in hac ipsa Bar Cochab Impostor Rex Judæorum electus, unctus, coronatus, & cum filio & Nepote substituit, & ex ea cum irruptionem faceret, sæpe Romanos profligavit. Incredibilia fere de Magnificentia Scholarum & Collegiorum ejus Hebræi scribunt in *tractatu Talmudico Gittin*. fol. 38. אהבנו סמוך בתי כנסתיו היו ככרך ביתר וכל אחד ואחד היו לפניו מלמדי תינוקות וכל אחד ואחד היו לפניו תינוקות של בית רבן וכשהיה אויב נכנס לשם היו דוקרין אותו בדוקריהו וכשנכרך אויב ולכרום לרכים בספניהם והציתום באש: id est: *Quadringenta Gymnasia fuere in urbe Bitter, quorum quodque instructum erat pædagogis quadringentis, nec pauciores quam quadringentos quisque eorum habebat discipulos. Ista pubes principio hostes imperum facientes, graphiis suis confodiebat: cum vero hi prævalerent, urbem cepissent, involverunt puerulos illos cum libris suis, eosque igne sic cremarunt*; similia in Hheca Rabbathi c. 2. Schalfch. Hakkab p. 29. Juchasin p. 32. De Bethar urbe post Talmudistas, Rabinos, Constantinus l'Empereur Annotat. ad Don Joseph. Jachiad. in Daniel p. 241. 242. Johannes Lightfootus in centuria chorographica Evangelist. præmis. p. 96. 97. Johannes Benedictus Carpzovius ad Schickardi jus Hebræorum p. 480.

XV. Hadrianus Imp. dum bellum confici non intelligeret, & quantum ad pacem Orientis hujus seditionis conducere oppressio, probe sciret, in Syriam rediit, commeatu Judæos primum excludens, in excursionibus præliisve hominum multa millia trucidavit, quinquaginta eorum castella & nongentos & octoginta quinque vicos funditus evertit, urbem Bethar firmissima corona obsedit, adeoque obsessos arctavit, ut plurimi in urbe fame & pestilentia morentur, plurimi a fratribus Judæis occiderentur: Sic Rabbi Tarphon, seu Tryphon periit gladio Bar Cochabi, diffamatus, quasi urbem Hadriano tradere vellet, cum precibus potius Deum sollicitasse dicatur, ne unquam ea Hadrianus potiretur. David Gans in Zemach David 39. Cum itaque Judæi viderent, se a Stella hac misere seductos & turpiter delusos, utpote, qui causam præbuerat, quod multa Judæorum millia trucidarentur a Romanis, & promissam liberationem præstare non posset, Messiam istum

istum falsum a tempore isto usque ad hodiernum diem בר כוזב *Bar Cofabb*, seu בר כוזבא *Bar Cofibab*, hoc est, filium mendacii, mendacem & adulterium *Messiam* vocitarunt. Akiba vero eo quod *Bar Cochabum* in *Messiam* unxisset, in carcerem conjectus fuit, uti ex tractatu Talmudico *Eruſ.* fol. 21. clarum est. De clade Dio apud Xiphilinum in Hadriano, Zonaras tom. 2.

XVII. Judæis ad extremum coactis, fameque præsertim edomitis, tandem Bethar urbs Regia munitissima post trium annorum & sex mensium gravissimam obſidionem ab Hadriano cum clade multorum fuorum expugnata est, adeo ut scribens ad senatum Romanum, formula illa seu principio literarum, si vos & filii vestri valent, bene est: Ego & exercitus valeamus, non usus sit. Clades autem Judæorum tanta fuit, ut referant in suis libris, Hadrianum in Bethar occidisse duplo plus Judæos quam egressi sunt Ægypto, & non vexasse eos Nebucodonosorem, neque Titum, sicuti Hadrianus Cæsar. Numerus interfectorum scribitur fuisse quinquies centum millia hominum. Alii, qui pestilentia & fame perierunt, non potuerunt numerari. Ipse quoque Pseudo-Messias *Bar Cofibba* occisus est, uti in *Echa Rabbati* legitur, *Tribus annis cum dimidio obſedit Hadrianus Bitter. Capta civitate interfectus est Bar Cofibba. Et allato capite ejus coram Hadriano, dixit Hadrianus: Quis hunc occidit? ait miles quidam, ego eum occidi. Dixit ei Hadrianus, vade & adduc ad me ejus truncum. Ivit ille & serpentem collo ejus involutum invenit. Quo allato, ait Hadrianus: nisi Deus suus hunc occidisset, quis aliquid contra eum potuisset? legitur enim de eis Deuter. 32. לא כי צורם nonne, quia rupes eorum vendidit eos, & lebovab conclusit illos. Vir quidam doctissimus non unum, sed geminum fuisse *Bar Cochabum* vult, a quorum priori capit, in posteriori vero, de quo nos hic, regnum judaicum desit; illum majorem dictum regnare cepisse anno Christi 114. Hunc Minorem anno 132. bellum Romanis intulisse, ac in urbe Bitter anno 134. perisse; sed deceptus fuit a Judæis pessimis post dispersionem Historicis, arte sæpe annos confudentibus, quibus nihil fere credendum, nisi testes probabiliores accedant; cum quippe omnia illorum discrepantia dicta componere, & ad perfectam chronologiam referre vellet, medium modo ante excogitatum ita adhibuit, quo se omnes difficultates*

tollere putabat, quod quam feliciter præstiterit, alio tempore ex professo si Deo placuerit, ostendam.

XVIII. Notum est quam male ea res auctori & facinoris fociis cesserit, atque inprimis Akiba Pseudo-Messiae armiger gravissimo supplicio eneſtus periit. Nam, ut est in tractatu Talmudico *Berachot* fol. 61. היו סורקין את בשרו כמסרקאות של כורל: id est, Caro ejus pectinibus ferreis fuit dilacerata, atque ita lenta morte animam exhalavit. Vixit annis centum & viginti sicuti Moſes, juxta vulgatum istud Judæorum dictum: *Quatuor mortui sunt, cum essent centum & viginti annorum, Moſes, Hillel Senior, R. Jobanan, F. Zebai & R. Aquiba*: eoque die quo interemtus est, lucem R. Jehudas Sanctus aspexit. Autor libelli de Cippis ab Hottingero editi & latine translati, narrat Akibam cum uxore & 24000. discipulis eodem quasi monumento prope Tiberiadem ad radices montis cujusdam sepultum fuisse, cujus verba sunt: של עיל שפת הים המי טבריה קיימקורוחצין כהם ובהר למעלה קבור עקבם ואשתו במערה ולמטה בהר ארבע ועשרים אלה חלמיריו שמתו כלם בין פסח לעצרת: ad littus maris sunt Therma Tiberiadis, in quibus se lavant, perpetua, supra in monte sepultus est R. Aquiba, & uxor ejus in spelunca; infra vero in monte 24000. discipuli ejus, qui omnes inter Pascha & Pentecosten, quia alii aliis honorem non detulerant, obierunt, de Morſe Akibæ alias R. Abraham David in *Kabbala Histoſ.*

XIX. Reliquorum Judæorum in Civitate Bitter strages gravissima & atrocissima fuit, imo dici nequit quam flebiles hoc suum infortunium deploraverint, imo exaggeraverint. Fatentur enim, ut jam supra, duplo plures hac clade periisse Judæos, quam Ægypto exierint, teste Abraham Zacut in libro Historico prosapiarum *Juchasin* dicto, fol. 141. In Tractatu Talmudico *Gittin* ita de hac strage. Cumque eam caperent, interfecerunt mares, & fœminas, & parvulos; ita ut sanguis eorum fluere in mare magnum. Dices forſan, forte non procul distabat mare; at distabat milliari. Traditio est, quod dicit R. Eliezar Magnus, quod duo fluvii erant in valle jadaim; quorum hic hac fluxit, iste illac: & computarant Rabbini, quod tertia pars sanguis esset, & due partes aquæ. Ibidem in *Gittin*, traditur etiam Ethnicos per septennium vindemiaſſe absque ſtereoratione, quia fertiles satis erant vineæ & sanguine Israelitarum. In tractatu Talmudi-

to Taanish, Et Deus tradidit eos, & occidebat eos, & progrediebantur, donec equus usque ad naves in sanguine immergeretur. Quin imo sanguis rapiebat secum petras magnitudinis quadraginta modiorum, donec ad quadraginta milliaria usque in Oceanum fluere. Dixerunt quidam: Trecenta crania puerorum inventa fuisse super unico lapide. Idem fere in libro Echa Rabathi cap. 2. Tantopere mactabant, ut equus immergeretur sanguinis usque capistrum nasi, & fluxus cruoris protruderet lapides quadragenarios, adeoque deflueret per quatuor milliaria usque in mare. Tunc scilicet impletum est, quod occinisti Pilato: Sanguis ejus super nos. Alia testimonia habet ex Talmude, Bereschit Rabba, Medrasch Schir baschirim, Echa Rabbari, Clarissimus Buxtorfius in Lexico Rabbini Talmudico, opere incomparabili.

XX. Bello anno Christi 135. patrato, Judæa pene omni in desertum redacta, eos in marmore portæ Betelemiticæ, teste Cassiodoro in Chronico, sculpta est, tum quod Scropha lactans porcellos suos Æneadum insigne sit; nam Æneas Lavinium urbem condit, quo loco scropha jacebat, Virgilius lib. III. Æneid.

Littoreis ingens inventa sub ilicibus sus,

Triginta capitem fœtus enixa jacebit,

Alba solo recubans, albi circum ubera nati:

Is locus urbis erit, requies ea certa laborum.

ac prostant nummi Hadrianei cum imagine porci lactantis; cum quod Judæos non aditu solum verum etiam aspectu Hierosolymis arceret; quibus animal illud immundum erat, Lev. xi. vers. vii. Deut. xiv. vers. viii. Maccab. vi. vers. xviii. Adeoque si res eorum adhuc integræ fuissent, non tulissent scropham in maniorum propugnaculis, qui Cæsaris aquilas ab Herode Regeimpositas de templi culmine quondam proturbaverant, Josephus Antiquit. Judaic. lib. xvii. cap. 9. Quin & Judæorum reliquias, referente Genebrardo, in Hispaniam Hadrianus transtulit, atque illis aures præcidi jussit, Gregorius Abulpharajus in Historia Dynastiæ Arabicæ ab Eduardo Pocockio latine versa p. 77. Quatuor Judæos uno hordei modio in foro vendidit, Glycas in Histor. Byzant. Inde *universæ genti interdictum est*, inquit Aristo Pellæus scriptor apud Eusebium Histor. Eccles. l. 4. c. 6. Nichephorum lib. 3. c. 24. in Regionem

circa Hierosolyma sitam pedem inferre, lege & constitutione Imperatoris Hadriani: adeo ut ne prospicere quidem e longinquo patrium solus ipsis liceret. Idem scribitur in Chronico Eusebii anno 18. Imperii Hadriani: Bellum Judaicum quod in Palæstina gerebatur finem accepit, rebus Judæorum penitus oppressis: ex quo tempore etiam introeundi eis Hierosolyma licentia ablata, primum Dei nutu, deinde Romanis interdictionibus. Eiusdem interdicti meminit Tertullianus in libro contra Judæos cap. 15. Et exinde quod interdictum est, ne in confinio ipsius regionis demoretur quisquam Judæorum. Et paulo post: quod vobis pro meritis vestris post expugnationem Hierusalem, prohibitis ingredi in terram vestram, de longinquo eam tantum oculis vestris videre permixtum est. Sed & Hieronymus in cap. 6. Esaie: post extremam vastitatem, prohibiti sunt Judæi terram, de qua eiectione fuerant, ingredi. Augustinus de Palæstina loquens, conc. ii. in Ps. LXXIX. Loca illa omnia & hominibus plena sunt, & Judæis inania. Antea dixerat: Nullus modo illuc permittitur accedere Judæorum. Ubi potuerunt adversus Dominum clamare, ibi a Domino non permittuntur habitare. Chrysostomus Orat. 2. contra Judæos. Mirum est & incredibile. Totus terrarum orbis conceditur Judæis, ubi fas non est immolare. Hierosolyma, ubi fas solum erat sacrificare eis interim inaccessa sunt. Gemina leguntur apud Hilarium in Ps. LXX. Sulpitium Severum in Hist. Eccles. lib. ii. c. 45. Johannem Seldenum lib. ii. de Synedriis veterum Hebræorum, cap. 7. pag. 188. Edit. noviss. Ex quibus manifestum, terram integram Israeliticam, non urbem Hierosolymam solam, quod Sulpitii Commentator quidam Clarissimus volebat, interdictam fuisse.

XXI. Gregorius Nazianzenus in Orat. xii. de postrema Judæorum dispersione loquens, testatur Judæis fas non fuisse patriam adire, & Hierosolymorum solo insistere, nisi unico anni die, quatenus patriam prospectantes, lugere solitudinem & exilium suum possent. Die scilicet quo captæ & everse quondam fuerant Hierosolymæ, Judæi ex variis gentibus in Palæstinam convenientibus, & mercede militibus persoluta, introibant in eam urbis partem, ubi quondam fuerat templum Salomonis; ibique excidium templi & civitatis suæ ad certam horam plangebant, ut ex Hieronymo & ex Itinerario Burdigalensi dudum observavit Illustris Scaliger in animadversionibus Eusebianis p. 198. Alii Judæis id per-

permissum fuisse per eos dies ajunt, quibus mercatus solemnis fiebat ad Terebinthum: Cum enim ad eum mercatum multi ex barbaris convenirent, hac occasione etiam Judæi eo confluebant; non quidem ob mercatum quem vel maxime vitabant, eo quod olim majores ipsorum ibi venundati fuissent; sed ut ruinas templi inviserent ac salutarerent. Idque conjiciunt ex militibus, quos Judæis plangentibus appositos fuisse testatur Hieronymus. Nam in mercatibus illis qui ad limitem fiebant apponebatur Centurio cum militibus, uti cum quibusdam observavit Henricus Valesius, Vir summus, cujus mors nuper rei literariæ ingentem imposuit & irreparabilem plagam, omnibus eruditis diutissime lugendam, in annot. ad Euseb. Hist. Eccles. lib. iv. cap. vi. ad Ammianum Marcellinum lib. xxxii.

XXII. Hinc quod notari solet in Calendario Judaico ad fatalem diem illum, Nonum mensis Ab [qui circa Julium est nostrum] de Decreto contra Patres nostros ne ingrederentur Judæam, tam de hac Terræ interdictione Adrianea sumitur, quam de multo verustioribus ejusmodi interdictionibus aliquot; cunctis velut ad eundem diem attinentibus. Unde, in diei ejusdem Ritualibus, hymnus est, in quo quidem Nebucadnezar & Adrianus veluti miseriarum similium autores multoties memorantur; semel tantum in eodem Vespasiani & Titi nominibus adhibitis, sed Adriani ut Nebucadnezaris quasi vices, alternatim ad hunc modum;

זכור יי' מה היה לנו נבוכדנצר סעון
כמו כשפים

סנחש כמו אשפים

קלקל בחצים ושאל בחרפים

זכור יי' מה היה לנו אדרואנוס נחחכם
עצות אכזריות

וישאל כמסות ושיות

ויער זישרוף ארבע סמות ושמונים
בתי כנסיות

Recordare Domine qualis fuerit nobis Nebucadnezar; qui punivit nos ut veneficos, ipse auguriis usus, præstigatorum instar, disciplina extranea infatuatus, & consulens Teraphim. Recordare Domine qualis nobis fuerit Hadrianus, crudelitatis consilia amplexus, consuluit idola se pervertentia. Et sustulit, combussitque quadringentas & octoginta synagogas. Alia ejusmodi ordine sunt continuo, uti & memoria Principum illorum, a quorum utroque calamitates eodem die Judaicæ evenerant, in quibus, etiam & patria seu Palæstina exilium. Et Josephus Scaliger Can. Ifagogic. lib. 3. pag. 219.

expressim, ad illud Calendarii de ingressu in terram sanctam interdicto inquit; *Sub Hadriano Judæi barum rerum memoriam retinent, quarum causas hodie penitus ignorant.* Conf. Dionys. Petavius de Doctrina temporum lib. 7. cap. 18. Johannes Seldenus de anno Civili cap. 7.

XXIII. Nec hoc tantum, sed & Judæi sapientiæ studiosis & Israelitis pauperibus Decimas dederunt, ut Tzionem & Hierosolymas lugerent, ut enarrat Rabbi Benjamin, filius Jonæ Tudelensis, qui multum peregrinatus, tres mundi plagas, Europam, Africam, & Asiam peregrinavit, omnia perscripsit, quæ vel viderat, vel ex hominibus audiverat, & anno Christi 1173. mortuus, in סעיון Itinerario a Constantino L'Empereur versione & Notis illustrato. pag. 83. *Hi Judæi (habitantes in regno Themæ) omnium bonorum decimas largiuntur sapientiæ studiosis, qui jugiter in Scholis resident, & Israelitis pauperibus & devotis: qui Tzionem lugent & Hierosolyma, qui nec carnem edunt, nec vinum bibunt, quique qui arrati in speluncis vivunt, aut casulis; & per totam vitam morerent sabbatibus & festis diebus exceptis, assidue divinam misericordiam pro Israelitarum exulibus implorantes, ut eorum propter nomen suum maximum misereatur. Quin imo omnes Judæi Themæ incolæ & Tilimasis, ubi circiter centum millia Judæorum degunt, discissis vestibus humilitatem quotannis profitentur diebus quadraginta, præ omnibus Judæis, qui in exilio vivunt, hætenus ille.*

XXIV. Illa vero Judæorum afflictio & extremum excidium proficiebant Christianæ fidei. Ita enim Hierosolyma dudum everfa, & Judæis Ælia exclusis, cœperunt Christiani abjicere jugum legis, cui ad hoc usque tempus aliquo modo paruerant, sub legis observatione Christum honorantes, testatur id Sulpitius Severus Historiæ sacræ lib. ii. cap. xlv. de Hadriano loquens: *Namque tum Hierosolymæ, non nisi ex circumcissione, (Judæum) habebat Ecclesia Sacerdotem, (Episcopum). Militum cohortem custodias in perpetuum agitare jussit, quæ Judæos omnes Hierosolymæ aditu arceret (quod plane de tota terra sumendum, ut ostensum) Quod quidem Christianæ fidei proficiebat: (ex hac occasione cœperunt primum abjicere jugum legis) quia tum pene omnes, Christum Deum, sub legis observatione, credebant. Nimirum id Domino ordinante dispositum, ut legis servitus, a libertate fidei atque Ecclesiæ tolleretur. Ita tum primum Marcus ex gentibus, apud Hierosolymam, Episcopus fuit.*
Idem

Idem habet Eusebius in Hist. Eccles. lib. IV. cap. VI. *Et cum Ecclesia ejusdem loci ex gentibus coaluisset, primus post Episcopos excircumcisione Sacerdotium illius civitatis suscepit Marcus.* Post Marcum nulli Episcopi nominibus Hebraicis in ea Ecclesia leguntur dicti, quia nulli fuere amplius Judæi.

XXV. Hisce eorum cladibus hæc etiam accessit, quod anno seculi secundi a nato Christo ultimo a Pescennio Nigro, Severi hoste afflicti sint. Rogantibus enim ut terra eorum, quam inhabitabant, censione, qua gravata erat, levaretur; Respondit ille, vos terras vestras levare censione vultis, ego vero aerem vestrum etiam censere vellem, teste Spartiano. Post Pescennii autem coedem ipse Severus eos afflixit. Cum enim rebellarent, victi sunt, & triumphus de iis Romæ actus. A Constantino imperatore & aliis durissimas contra Judæos latas leges. Codex Justinianus ostendit, de concremandis Judæis, si irruerent cum furore in Judæum conversum, de immunitatibus abrogatis, de conjugio cum Judæis sub pœna capitis non contrahendo, de non faciendo proselito, de privatione publicorum munerum, de non excitanda Synagoga. Meminit etiam Chrysostomus Orat. 3. contr. Jud. ipsis reditum in Patriam & abjectionem jugi Romani meditantibus, aurículas amputasse, atque sic signum inobedientia corpori eorum imposuisse. Sub Honorio Imperatore Alexandria tumultum excitarunt, ac Christianos obruncarunt; hinc commotus ea re Cyrillus Episcopus, cum ingenti multitudine ad Synagogas Judæorum profectus, eas Judæis ademitt, ipsos vero urbe expulit, facultates quoque eorum diripi a plebe permittens, Socrates in Hist. Eccles. Lib. 7. c. 13. Aliquanto post, inter Chalcidem & Antiochiam, puero Christiano in ludibrium fidei crucifixo; religionem false deridebant; sed mox impietatis suæ pœnas dederunt, Socrates d. l. c. 16. edit. vales.

XXVI. Ex iis ergo temporibus Judæi extorres patria, per orbem terrarum dispersi, palabundi sine numine, sine Rege, sine Duce, sine homine, sine aris, sine focis, vagantur, omnium mortaliū ludibriis & injuriis expositi, quotidie mundo testimonio sunt, non ob aliud eos, quam ob illas Christo impias manus, fuisse punitos; imo ipse conspectus eorum aliquid habet abominationis in se, ut memorabile iræ divinæ in hunc usque diem exemplum fiat, quod eleganter post Tertullianum

Theſ. Antiq. Sacr. Tom. XXIII.

de hac dispersione loquentem Prudentius, Poeta Christianus facundissimus in Apotheosi contra Judæos expressit.

Exiliis vagus huc illuc fluitantibus errat,

Judæus, postquam patria de sede revulsus,

Supplicium pro cæde luit, Christi-que negati,

Sanguine respersus commissa piacula soluit,

En quo priscorum virtus deflexit avorum!

Gemina Augustinus in Psalmo LVI. scribit: *Dispersi sunt per omnes gentes, nusquam habentes stabilitatem, nusquam certam sedem. Propterea autem adhuc Judæi sunt, ut libros nostros portent ad confusionem suam.*

XXVII. Certe adeo invisi sunt Deo Judæi, ut quum templum Hierosolymitanum sub Juliano A. C. 361. in contumeliam Christi restituere tentarent, prodigio deterriti fuerint operatores & ignibus e terra erumpentibus ab opere prohibiti. Hujus rei nos omnes testes sumus, ait Chrysostomus orat. 2. cont. Jud. Describit historiam cum Ammiano Marcellino lib. 23. Sozomenus in Historia Ecclesiastica lib. v. c. 22. Edit. Vales. *Sedulo opus aggressi sunt. Collectisque peritissimis fabris, materias parare & locum purgare cæperunt. Tanta porro animorum alacritate operi instabant, ut uxores quoque eorum rudera gremiis exporterent, & monilia ac reliquum omnem muliebrem ornatum ad sumtus operis ultro conferrent. Sed & Imperator ipse & reliqui gentiles, omnesque adeo Judæi, cætera omnia huic operi postponabant. Et paulo post: cum vero prioris structurae reliquias demoliri essent, solumque effodissent ac repurgassent, postero die, quo primum fundamenta posituri erant, terræ motus ingens contigisse dicitur: eoque motu lapides ex fundamentis exsiliisse: ex Judæis autem periisse, tum eos qui opus curabant, tum qui spectandi causa confluerant. Nam & ædes templo proximæ & publicæ porticus in quibus diversabantur, repente corruerunt. Et complures ibi deprehenſi, partim illico interierunt: partim semivivi, manibus & cruribus mutilatis reperti sunt, aut aliis corporis partibus debilitati. Postquam terra movere desiit, ii qui incolumes supererant, opus denuo aggredi cæperunt. Et paucis interjectis lineis. Simul autem ac denuo manum operi admovissent, ignis subito ex fundamentis templi erumpens, multos consumpsisse dicitur.*

CAPUT II.

I. *Judæi miro patriæ, qua expulsi sunt, flagrant amore. II. Credunt, se, si extra eam inoriantur, per profundas terræ cavernas in eam devolvi. III. Oritur novus Pseudo-Messias, Moses Cretensis dictus, qui se illos per sicum mare in patriam ducturum promissit. IV. Fuere autem verpi miserrime per eum decepti. V. Turbas movet Judæus quidam nomine Dunaan, sed nequitie suæ mox pœnas dedit. VI. Judæi oppugnantur a Romanis sub Imperatore Justiniano. VII. In Hispania editum promulgatum, ut omnes Judæi annuo spatio Religionem Christianam discerent, aut ex Hispania, relictis omnibus facultatibus, ejicerentur. VIII. Natus Muhamed anno Christi 571. IX. Qui varie, sese primitus pro eorum Messia venditando, Judæis illusit. X. Secuti sunt eum initio complures Judæi. XI. Tandem novus Pseudo-Messias, Syrus quidam, prodiit, insignis Veterator, Christum se esse simulans. XII. Judæi gravissimas a Christianis patiuntur persecutiones, eo quod imaginem Christi crucifixi nacti, in parasceve ei illusissent, eam flagellassent & iterum crucifixissent. XIII. Oritur an. 1137. in Gallia Pseudo-Messias, nebulo pessimus, qui & meritis pœnas suæ impietatis luit. XIV. Judæorum plurimi in Gallia eliminantur. XV. In regno Persico novus Pseudo-Messias sese conspiciendum præbet. XVI. XVII. XVIII. XIX. Qui tandem a Rege Persarum decollatus fuit. XX. Ortus etiam an. 1157. in Hispania Pseudo-Messias, cujus deceptione omnes fere Judæi per universam Hispaniam internecioni dati. XXI. In Hispania quidam ex Eruditissimis edidit librum de argumento termini, quo venturus esset Messias: sed derisus fuit. XXII. An. 1167. alius in regno Pheffano Pseudo-Messias prodiit. XXIII. Eodem anno in Arabia Veterator insignis se prodromum Messie jactavit. XXIV. Cujus historia exhibetur a Maimonide. XXV. XXVI. Non multo post Vir Judæus ultra Euphratem flumen sese Messiam esse dixit. XXVII. Post hæc novus Pseudo-Messias circa ann. Christi 1174. in Persia conspicitur. XXVIII. Moravia etiam Pseudo-Messiam, nomine Davinum Almuffor, vidit. XXIX. Eodem sæculo & alius, dicente Salomone Ben Virgæ in Schaveth Jchuda, visus.*

I. **P**ostquam Judæi patria pulsi & extorres facti sunt, amant tamen ejus cineres tam impotenter, ut miræ felicitatis loco habeant, si cui contigit, vel mortuo ibidem sepeliri, vel pugillo illius pulveris post fata conspergi, vel viventi ibidem degere; quod aer terra Israelis sapientem reddat, ut est in Bava Bathra, c. ix. quod quicumque ambulat quatuor cubitos in terra Israelis, is certus sit, quod sit filius sæculi venturi, Kethubot c. ult. Magni sapientes osculari solent limites terræ sanctæ, & basiare rudera ejus, & in illius pulvere se volutare. Ajunt sapientes: peccata remitti omnibus, qui in terra Israel habitent. Qui sepelitur ibi, placatur Deo, ac si sub ipso altari humatus esset. Quamvis vero non parum intersit, utrum quis vivus an post mortem inibi recipiatur, tamen sapientissimi quique etiam mortuos suos illic convexerunt. Semper mavelit aliquis in Palæstina etiam inter medios gentiles habitare, quam extra eam in urbe, ubi plerique sunt Israelitæ, Moses Ben Maimon in masse. Jad Liber Cosfri a Buxtorfio latinitate donatus p. 96. 97. Mortui & sepulti in terra Canaan primi omnium in diebus Messie reviviscunt. Rabbi vero Hananjab dixit: Quisquis extra terram Canaan moritur, illius cervici gemina mors imminet, id est illi bis moriendum est, in libro Tanchuma, Commentario in libros v. Annalium Moysis. Dixit ad eum Rabbi Simeon: Si ita se res habeat, omnes justos, qui extra terram Canaan sepulti sunt, perire necesse est? Absit. Sed Deus facit ipsis profundas cavernas in terra, per quas tandem se volunt, donec in terram Israel perveniant, quo postquam pervenerint, naribus illorum Deus spiraculum vitæ inspirabit, ita ut resurgant, ibidem apud Buxtorf. in Synag. Judaic. c. iiii. pag. 36. 37.

II. Hinc facile est colligere, quanti Judæorum intersit, ut in patriam suam revertantur, ibique instar piorum Judæorum moriantur, ut istius volutationis, sub tot profundissimis aquis, & durissimis montibus, dolore summo, & labore gravissimo liberentur. Imo opulentiores & pietati addictiores, vel hoc solo nomine in terram Israelis proficiscuntur, ut post mortem corporibus suis quietem concilient, & de sua resurrectione tanto sint certiores; sicuti Johannes Benedictus Carpzovius in notis ad Schickardi jus Regium Hebræorum p. 202. 203. de Rabbi Juda Selket, Archi-Synagogo Vindebonensi refert, qui ad evitandam angustiam volutationis subterraneæ, jam gran-

grandævus iter in Palæstinam suscepit, sed ubi iter vix ingressus Budam, Pannoniæ Mohammedicæ metropolin devenerat, ad plures se penetravit, adeoque nunc longo adhuc anfractu subterraneas cavernas permeare tenetur, ad vitam æternam, scilicet, resurrecturus. En quam dulcis patria sit exilibus? quanto luculentior illius fumus igni alieno? Ite nunc Poetæ & Ulyssis vestri desiderium narrate, quod etiam in vili casula suavius sit habitare domi, quam foris vel in splendidissimo palatio: plura Gilbertus Gaulmin. lib. III. Notar. ad lib. de vita & morte Moïsis cap. VI.

III. Dum ita amore patriæ flagrant, ecce anno post natum Christum 434. tempore Imperatoris Theodosii junioris alius Pseudo-Messias, natione Judæus, Moïses Cretensis dictus in Creta insula, quæ hodie Candia vocatur, Bar Colibæ non multum infamia, oritur. Hic, ut reciperetur, Moïsen se esse finxit, seque missum a coelo, ut Judæos Cretam incolentes susciperet, eosque per mare deduceret. Se enim esse aiebat qui olim Israelitas per mare rubrum ducens servasset. Totam igitur insulam & singulas ejus urbes unius anni spatio peragravit, & Judæos qui in illis degebant, impulit ut sermonibus suis fidem haberent. Hortabatur autem illos, ut omnem pecuniam ac suppellectilem cum prædiis relinquerent. Pollicebatur enim se illos per siccum mare in terram promissionis ducturum esset; Illi vero ea spe in fraudem inducti, opus omne negligere cœperunt: & ea quæ possidebant spernentes, capiendi illa licentiam cuivis obvio concedebant. Postquam dies ab impostore Judæo designatus illuxit, ipse quidem præire cœpit: sequebantur autem universi cum uxoribus & parvulis. Eos ergo in promontorium quodam mari imminens cum duxisset, ex eo sese in mare præcipitare jussit. Atque id fecere primi illi qui ad præruptam rupem accesserant. Qui quidem protinus perierunt, partim scopulis illisi, partim aquis submersi.

IV. Et multo plures periissent, nisi divina quadam providentia piscatores ac negotiatores Christiani adfuissent. Hi nonnullos eorum aquis jam prope præfocatos, e mari extrahentes servarunt: qui tum demum amentiam suam agnoverunt, cum in tanto discrimine versarentur. Reliquos vero ne se in mare deicerent prohibuerunt, interitum eorum qui se prius projecissent, eis referentes. Judæi ergo cognita tandem fraude, suam quidem in credendo impru-

dentiam damnarunt. Pseudo Moïsen autem illum interficere cum vellent, comprehendere minime potuerunt. Repente enim ex oculis evanuit: multosque in eam suspicionem adduxit, fuisse illum dæmonem quendam exitiosum, qui ad perniciem gentis ipsorum humanam speciem induisset. Atque ob hanc calamitatem multi tunc ex Cretensibus Judæis, relicto patrio cultu, ad Christi fidem se contulerunt; quemadmodum hæc enarrant Socrates editus a Valesio in Hist. Eccles. lib. VII. cap. 38. p. 383. 384. Nicephorus in Hist. Eccles. lib. XIV. cap. XL. Paulus Diaconus ex Theophane Miscell. lib. XIV. Ado Viennensis in Chronico ætate sexta p. 164.

V. A. C. 520. Sub imperatore Romanorum, Justino Seniore, Judæus quidam nomine Dunaan Homerita, Moïsis filium se professus. Negram Arabiæ Felicis urbem ingressus, Christianos, interque eos Aretham Episcopum vi adortus oppressit; sed flagitiosæ crudelitatis mox pœnas dedit, & ab Elesbano Æthiopum duce piissimo vivus captus & ferro cæsus est, uti observat Nicephorus in Hist. Eccles. lib. VII. cap. VI. A. C. 529. Judæi cum Samaritanis in Palæstina rebellarunt, jugum obedientiæ Romanis debitæ excutientes, Julianum quendam sibi præfecerunt, regia corona exornarunt, & armis sumtis Christianos magna cæde persecuti fuerunt, Ducem suum, quod felici successu pugnasset, cum illud iis nota Messia sit, pro Messia habuerunt, sicut id testatur Mai-monides tractatu de Regibus cap. II. אמ יעמור מלך מבית דוד הוגה בחורה ועוסק במצות כדור אביו כפי תורה שכתב ושבער פה ויכופ כל ישראל לילך בה ולחזק בדרך וילחם מלחמות ה' הרי זה בחזקת שהוא משיח אם עשה והצליח ונצח כל אוסות שסביבו ובה מקדש במקומו וקבץ נדתי ישראל הרי זה משיח בודאי ואם לא הצליח כה או נהרג בירוע שאינו זה שהבטיחה עליו תורה והרי הוא ככל מלכי בית דוד השלמים והנכשרים שמתו ולא העמידו הקבה אלא לנסות בו רבים שנאמר ומן המשכילים יבשלו לצרופ בהם ולכרר וללכך עד עת קץ כי עור למועץ Si exstiterit rex de domo Davidis meditans in lege, & operam dans præceptis, sicut David pater juxta legem scriptam & ore traditam; quique cogat totum Israel ut ambulent in ea, & restituant fissuram ejus, & belligeret bella Domini, hic præsumitur esse Messias; quod si fecerit & prospere egerit, & vicerit omnes nationes quæ circumquaque sunt, & edificaverit sanctuarium loco suo, & collegerit expulsos Israelis, hic Messias est certissime. Quod si vero hætenus

non prosperatus fuerit, aut occidatur, manifestum est non esse hunc Messiam quem promissit Lex; sed est ut omnes reges domus Davidis perfecti & recti, qui obierunt: neque constituit eum Deus, nisi ut per eum tentaret multos sicut dictum est (Dan. 11. v. 35.) & ex erudientibus corrumpent, ad conflandum eos, & ad purificandum, & ad dealbandum usque ad tempus finis, quia tempus constituto tempore.

VI. Sed brevi post oppugnarunt eos Romani sub Imperatore Justiniano, & occisi sunt ex iis innumeri. Interfecerunt etiam Ducem eorum, testantibus Cedreno, Zonara Tom. III. Eodem anno Samaritani & Judæi in Palæstina, quendam Julianum regia corona exornatum sibi præfecerunt: armisque contra Christianos sumtis rapinas, cædes, & incendia ediderunt. Hos Justinianus a Deo sibi in manus traditos occisione delevit, Julianoque caput amputavit. A. C. 556. Cæsareæ Palæstinae, Judæi & Samaritani, alias Vatiniano odio flagrant, facta seditione impetum in Christianos faciunt & multis interemtis templa Christianorum cremant, ideo Adamantius mittitur, qui quæstione habita alios interficit, alios vero, bonis publicatis, in exilium ejicit. Hinc ab Imperatoribus latæ leges Cod. l. 1. De Hæret. & Manich. & Samar. Tit. 5. Celebris etiam est constitutio Justiniani Nov. cXLVI. de lingua qua Judæis legendæ scripturæ, ut illas non Hebraice tantum, sed in usitata lingua, ubi vivunt, legerent, in Græcia Græce, in Italia latine. Sancimus licentiam esse volentibus Hebræis per Synagogas suas, in quocunque omnino loco sunt, per Græcam vocem sacros libros legere convenientibus, vel etiam patria forte (Italica hac dicimus,) lingua vel etiam aliorum simpliciter, una scilicet eum locis etiam lingua commutata, & secundum hæc vivere ac conversari: neque fiduciam esse his, qui apud eos sunt expositores, solam Hebraicam tradentibus, malignari hanc, quemadmodum voluerint. Neque licentiam habebunt, qui ab eis majores omnibus Archipherecitis, aut præbyteri forsitan, aut magistri appellantur, perinceis quibusdam aut anathematismis hoc prohibere, nisi velint propter has castigari corporis pœnis, & insuper privationem facultatum nolentes sustinere.

VII. Ab hoc autem tempore variis afflicti fuere Judæi calamitatibus & exiliis. Sic anno Christi 614. Sisebutus Rex in Hispania edictum promulgavit, ut omnes Judæi annuo spatium religionem Christianam discerent, aut ex Hispania

amissis omnibus facultatibus suis pellerentur. Cum autem ad Christum accedere recusarent, in Galliam fugiunt, eandemque sortis aleam ibidem etiam subeunt. Injunctum enim illis est, ut vel Christiani fiant, vel facultates amittant. Annotante post valæi Chronica Hispanorum, Platina in Pelag. 1. Antiochiæ etiam quod plurimos Christianos occidissent, clade non parva affecti, de qua Zonaras Historicus Græcus p. 64. ita latine translatus: Judæi quoque mora Antiochiæ contra Christianos seditione multos occiderunt, atque ipsum Patriarcham Anastasium, ejusque cadaver in foro combusserunt. Contra quos Phocas (Imperator) exercitum mittens alios sustulit, alios truncatos urbe exegit. In Arabia non melior fuit eorum conditio, ubi contempti, omnibus exosi & ad incitas plane redacti fuerunt. Sur. II. inflicta iis est paupertas, Et Sur: Inflicta iis est vilitas vel contemptus. Hinc Muhammed ut magis ad partes suas pertraheret Judæos, quorum plena semper fuit Arabia, de se interpretatus, & in se completa esse dixit pleraque Veteris Testamenti loca ad Christum spectantia, seq. verum Prædictum Judæis Messiam asseruit.

VIII. Natus Muhammed anno Christi 571. juxta Elmacinum in Historia Saracenicæ, patre Abdalla, avo Abdalmutalebo, matre Emina, in Arabia deserta, urbe Mecca, flagitiosissimus nequam, conditione primo servus, inter Camelorum greges in Palæstina & Ægypto versatus, anno ætatis 40. cum observasset Christianæ Religionis miserandam faciem, quoad hæreses in doctrina, dissidia in Ecclesiis, superstitionem in cultu, corruptionem in moribus; Arabum feram & barbaram plane religionem; Judæorum vero contemptum, & attritas ubique vires, de novis quibusdam in Arabiam invehendis sacris serio cogitavit, consiliando scilicet ea partim ex Christianismo vero & falso, partim ex Arabismo veteri & Gentilismo, partim ex Judaismo, ut ita Christianorum, Arabum, Gentilium, Hæreticorum, Judæorumque gratiam aucuparetur, & ut hos ad se alliceret, usus præceptore Abdia, Arabibus Abdalla, Judæo doctissimo, plurima cum Judæis communia docuit, cum in doctrina, tum in ceremoniis & ritibus, ablutionibus, Circumcisione, abstinentia a carne porcina, suffocato sanguine, sacrificiis, majestate templi, Juniis, conjugiorum divortiis, cum imprimis quod verus esset Messias, tantis votis tamdiu desideratus, qui pleraque veteris Instrumenti loca ad Messiam perti-

tinentia impleverit, uti olim jam observatum Petro Cluniacensi apud Isaacum Vossium in scripto novissimo de Sibyllinis aliisque quæ Christi natalem præcessere Oraculis, p. 25. Quapropter non male ab autore argumenti Cantacuzeni Lex Muhammedis appellata fuit confusus corruptusque Judaismus.

IX. Et quidem primis temporibus Muhammed se ipsum apud Chadigam uxorem, Arabes, Judæosque venditabat pro Messia, quem Judæi expectarent, ut est apud Eusebium in Geneal. Mahom. p. 10. Abbas Unspergensis in Chronico p. m. 150. *Hic erat Pseudopropheta, sed apud illos magnus aestimabatur, ita ut etiam in principio adventus ejus aestimarent hunc esse illum, qui ab eis expectatur Christus.* Postea autem immatura videns hæc consilia, nec sibi tantam habens polliceri, ut quondam Bar Cochab, Judæorum multitudinem, veritusque ne sibi ob mendacium, non statua erigeretur, sed crux, mentem veterator callide palliavit, dum Jesum Christum revera a Judæis sub Pontio Pilato crucifixum fuisse, negavit, Surat. xi. *Non interfecerunt (scilicet Judæi) eum (Christum) neque crucifixerunt, sed ita tantum videbatur illis. Et certe qui in eo disputant, certi nihil foveant: non scientiam sed communem duntaxat opinionem sequuntur. Non equidem interfecerunt eum, sed sublatum ad se eum Deus assumpsit; Deus enim potens est & sapiens.* Revocans ita veterum Hæreticorum, Cerinthianorum, Marcionitarum, Manichæorumque dogmata, qui Christum non verum corpus, sed φάντασμα aliquod assumpsisse, adeoque κατά δόξαν solum saltem esse mortuum fabulabantur. Se autem verum Dei Prophetam, Magnum illum Deuter. XVIII. Christo majorem, Apostolum Dei, Sigillum Prophetarum, variis in locis Alcorani affirmavit. Unde & in circumcisione, quam in octavum, vel quod excurrit, annum rejiciunt, hanc confessionem Turcæ edunt. *Non est Deus, nisi Deus unus: Muhammed autem Propbeta, nuncius, vel Apostolus ejus.* In extremo quoque Judicio plus suam quam Christi intercessionem valituram nugatur. Vide fabulosissimum colloquium ejus cum Abdia Judæo.

X. Secuti hunc sunt complures Judæi, qui Muhammedem illico pro vero agnovere Messia. Theophanes alique istius temporis scriptores scribunt, Judæos adhæsisse Muhammedo usque ad eandem illius; μέχρι τῆς σφαγῆς αὐτοῦ. Pro σφαγῆς rectius legi φονῆς, usque ad fugam illius, monet vir literarum Græ-

carum peritissimus Isaac Vossius in allegatis sybillinis oraculis p. 24. afferens Theophanem aliosque pravam secutos fuisse lectionem. Idem tradunt recessisse Judæos a Muhammedo, cum eum cameli carnibus vescentem conspexissent. Alias alii afferunt separationis causas. Hinc Judæi etsi miseri, abjecti, huic Pseudo-Messia amplius parere, aut maleferiati Abdiæ, aliorumque exemplo, impiæ religioni propagandæ operam suam locare, noluerunt; sed ipsum rejecerunt. Unde verba Surat. xxxix. *qui impugnant signa Dei absque potestate*, de Judæis quidam intelligunt, juxta commentatorem Beidavi p. 786. apud Celeberrimum Hottingerum in Historia Orientali lib. 11. cap. 11. *Cum dicerent: Tu non es Dominus noster, sed Messias, Filius Davidis, cujus potestas erit terra marique, & trahet.* Ibidem etiam Muhammed superbix eos accusat & fastus. Surat. ii. crudelitatem in Prophetas iis exprobrat, additque eos datos in exemplum in hac & futura vita; Et vix unquam eorum meminit nisi cum manifesta execratione. Surat. i. iræ divinæ reos pronuntiat. Atque hinc aperto Marte Muhammed cum Judæis pugnavit. Georgius Elmacinus in Historia Saracénica Arabice conscripta, a Thoma Erpenio latine reddita, p. m. 6. *Anno autem tertio Judæos in arcibus eorum obsedit 15. dierum obsidione, ita ut in arbitrium ejus se darent, eosque abdisceret, & opes eorum deriperent Muslimi.* Eodem anno cohortem misit ad occidendum Caabum filium Alas rafi, Judæum, cui erat insensissimus. Mortuus tandem Muhammed anno Christi 632. ætatis 63. in urbe Medina, ibique sepultus. Quod de pendulo ejus Meca sepulchro, vi magnetica in aerem attracto, plurimi narrant, fabulam esse pridem demonstravit, Vir Doctissimus, totius antiquitatis & Philologiæ Callenissimus, Samuel Andrea, in dissertatione de Sepulchro Muhammedis.

XI. Hoc tamen nihilo cautiores facti Judæi, cum indies Messiam vehementer expectarent, ejusdem se nomine impudentissime venditavit Syrus quidam, insignis Veterator, Christum se esse simulans, A. C. 721. sub Leone Isauro Imperatore, cui valde ob vaticinium accepti erant. Cum enim Leo adhuc pauper esset, accidit ut Judæi quidam, vaticinandi periti, futurum prædicerent, ut ipse imperio potiretur. Nam in eos forte quondam ad fontem inciderat, ubi se illi ex itinere recreabant. Quumque sacramento adhibito pollicitus fuisset, se prædictionis hujus nomine vicissim eis bene-

benefactorum, novas res moliti fuerunt, observante illud post Zonaram Tom. 111. Annal. pag. 138. Glycam Part. iv. Annal. pag. 392. Constantino Manasse Annal. pag. 111. his verbis de Leone: *forte accidit aliquando, ut cum aliis negotiatoribus iter faciens, & asinum præ se mercibus onustum agens, (dabat enim ante Imperium mercaturæ operam) in Mercatores judæos incideret: quibuscum iter suum persequutus, & ex fatigatione tandem consopitus, sese quieti dedit. Hebræi re inter se communicata, & diligenter considerata imperium Leoni varicabantur: vel quadam ex disciplina, vel arte improba, vel certis indiciis id, quod futurum esset, conjectantes; Impostorem illum Syrum pro Messia agnoverunt, eumque ducem secuti, mox decepti fuerunt. De hoc Martinus Polonus Archiepiscopus Consentinus in Chronico p. 133. edit. Basil. in fol. Circa hoc tempus quidam Syrus Pseudo Christus apparuit, qui multos Judæos seduxit. Cardinalis Baronius Annalium pater ad ann. 721. num. 6. Quod vero pertinet ad res Orientales, Theophanes nihil præterea habet hoc anno nisi quod Syrus quidam impostor apparuit, se simulans esse Christum atque eo modo seduxit Hebræos, putantes eum vere esse Christum. Porro hæc ipsa, ut deciperentur a pseudopropheta Judæi, sæpe sapius passos esse, quæ superius dicta sunt, docent.*

XII. Seculo post natum Christum decimo, inprimis tamen undecimo, varias a Christianis passi sunt Judæi persecutiones gravissimas, quod Saracenos de expeditione sacra præmonuissent, quod perfide demolitionem templi Hierosolymitani procurassent, quod nacti imaginem crucifixi Christi, in parasceve ei, ut Christo olim Judæi, illuissent, eam flagellassent, & iterum cruci affixissent, similiaque perpetrassent, testimoniis & exemplis passim obviis apud Matth. Parisiensem Hist. Anglic. p. 25. Naucleum Generat. 37. p. 165. Baronium ex Glabro anno Christi 1009. aliosque. Ex Muhammedanis etiam non pauci Judæos gravissime afflixerunt, sedibus expulerunt, ad necem raptarunt. Unde & religionis mutatione, sed simulata, vitam nonnulli redimere sunt coacti. Rabbi Gedalia in Schalschelerh Hakkabala, p. 110. *Quod Apostatarum (sic eos vocat, qui in Christianorum castra transferunt) numerus non potuerit iniri. Autor fasc. temp. p. 72. Judæi multis in locis metuentes baptizantur. Sed simulato & rursus deserto Christo, ad priora relapsos fuisse, testatur Aventinus annal. lib. 5.*

pag. 589. Reliqui qui sua mordice tuebantur, nil nisi Messiam futurum, qui ipsos a jugo, quo premebantur, liberaturus esset, sperabant, & hinc obvium quemque, in quo prærogativa quædam præ aliis conspiciebatur, seculo duodecimo amplectebantur, adeo ut nullum fuerit seculum, quo pluribus illusi fuerint Judæi Pseudo-Messias, quam memorato seculo duodecimo, sicuti bono cum Deo ex ipsis Judæorum scriptis ostendimus.

XIII. Anno post natum Christum circiter 1137. Gallia primum vidit Pseudo-Messiam, pessimum nebulonem, qui sub Messia nomine gentem miseram Judaicam turpiter elusit, pœnasque meritis summæ impietatis luit. Rabbi Maimonides in Epistola de Australi regione a Wilhelmo Henrico Vorstio latine translata: *Ante triginta quasi annos alius quidam surrexit in Gallia, qui dixit se Messiam esse; sed trucidarunt ipsum Galli, cumque eo universum cœtum sanctum. Salomon Ben Virgæ in scheveth Jehuda p. m. 23. וכן בצרפת עמר איש ונהרגו עליו כמה קהלות* Alius etiam in Gallia, *cujus culpa plurima conciliabula deleta sunt. Et Rabbi Gedalia in Catena Cabalæ pag. m. 43. וכן בצרפת עמר יהורי על זות השמועה ונהרגו כמה קהלות* Et etiam in Gallia *existit Judæus propter quam famam multa conciliabula sunt deleta. Errat itaque hic graviter vir quidam doctissimus in Dissertationibus suis de Messia, dum verba Maimonidis de alio Pseudo-Messia in Gallia agere, & ita duos fuisse ibidem putat, cum tamen verba Maimonidis non discrepent a verbis Salomonis Ben Virgæ & Rabbi Gedaliæ, dein illi ipsi duo fateantur se hæc ex Maimonide desumpsisse.*

XIV. Hinc Judæorum plurimi occisi, plurimi Gallia ejecti. Accedebat etiam hoc, quod singulis annis in festo Paschatis puerum Christianum mactare dicerentur, cujus exemplum existat in Annal. Arragon. ad ann. Christi 1250. Quod puerum septem annorum a Judæo subreptum & Judæis venditum, in Paschate cruci affixum, lancea in pectus contorta occiderint. Simile facinus ab ipsis commissum, detectum fuisse diversis aliis in locis, ab autoribus scribitur. Nuper tamen Isaacus Viva, in libro, vindex sanguinis, ex tabulis publicis Archivi Cancellariæ Prætoriæ Paduanæ, Judæos ab infanticidio Tridentino vindicare voluit. Bernæ in Helvetia, Tridenti &c. Quod Galliam totam præcipue circa annum 1182. omni

omni fere pecunia usuris suis emunerint.

XV. Anno Christi 1138. Exiit in regno Persico Judæus quispiam, qui se Messiam simulavit, & prosperis rerum successibus usus, magnam & validam Judæorum manum coegit; cum qua eum adventare Rex intelligens, prælio secum decernere paratum, Judæis omnibus, qui in regno suo essent, subito convocatis comminatus inquit. Nisi hominem istum ab inferendo mihi bello revocetis; vos una cum liberis & conjugibus vestris universos uno delebo die. Conveniens populus Judæus virum illum adit, supplex pedibus ejus advolvitur, multo cum gemitu & lachrymis obtestans, ut a proposito suo periculoso magis, quam necessario dimoveri se pateretur, nec obstinatis animis se miseramque gentem perditum iret; Regem enim jam in totius gentis excidium jurasse, quo tandem animo popularium coetuum, qui in tota Perside essent, internecionem ferre posset. Respondet ille: adsum ego vos ut servem, ipsi servari non vultis? Quem metuitis miseri? Quis vel aspectum meum sustinebit? Persarum vobis Rex formidolosus est, quem vel sola nominis mei fama, ad primum armorum meorum strepitum exanimatum fugabo? Interrogantibus: Quo tandem signo aut monstro se Messiam esse probaret? Prosperis rerum successibus ait; neque aliis argumentis ad faciendam fidem Messie opus esse. Respondent Judæi: Multi idem, quod tu, tentarunt; sed infelici omnes eventu. Quibus ille verbis vehementer iratus, ferociter eos repellit.

XVI. Postero die, quem inedia & supplicationi dicaverant, revertuntur, tendentes illi parvos suos liberos, ut horum miserabili aspectu durum hominis animum facilius flecterent. Tum conspectis parvulis, horum, inquit, misertus, ea lege Regi bellum remitto: si sumtus, quos in apparando bello feci, mihi reddat, copias meas sine ullo ejus regni damno reducam. Tum Judæi: quid autem, potentissimus Regum eo se abjiciat, ut tibi homini Judæo belli impensas restituat? Hic execrabilis & falsus ille Messias, cavete istud verbum posthac ex vobis audiam; alioqui licet redditis sumtibus, etiam dimidium Regni mihi Rex dederit, placari me non sinam.

XVII. Illi obstinatissimum ejus animum nullis rationibus mitigari posse videntes, moesti & flentes ad Regem redeunt, dicentes: Qui ambitionis vento inflatus, o Rex, cupidine regni præ-

ceps fertur, nec lege ulla, nec ratione a furore retineri potest; quo minus more suo præceps eat. Nos hominem istum fatali quadam vecordia regnum affectare cognovimus, nec utilia orantes, nec monentes salutaria audit, periculorum omnium atque suarum pariter ac nostrarum vitæ securus. Prorsus dum sibi regnum paret, nihil pensi habet: nos certe extra sceleris culpam sumus, quamobrem miramur merito omnes, Regem tanti fecisse infani hominis verba, ut ea ad animum revocarit. Si finas hominem suum furere furorem, ultro ille per se peribit; quia ficta falsaque omnia, quibus verum non subest, ut arbores succis radicibus, ruunt. Adhibuimus homini orationem, vel durissimis saxis movendis, aptam; nec tamen rigidum animum flectere potuimus; Perstat ille immotus in vecordia sua dictitans: Tum demum se copias suas reduciturum esse, cum apparati belli sumtus ipsi restitueris. Quæ vel sola vox hominis insaniam abunde arguit. Tum Rex: Quid! insanumne vos eum appellatis, qui cum certa victoriæ spe, omnes suas facultates apparando bello insumpserit; nunc ubi inopi atque exhausto reducendus exercitus est, ista arte nummorum aliquantulum corradere studet? Proinde maturate, ad virum revertimini nuntiaturi, conditiones placere, laturum, quæ petiverit. Mittat tuto & fidenter virum aliquem cum expensarum tabulis, me eas bona fide extemplo remuneraturum.

XVIII. Mittit ille tabulas, Rex pecuniam anumerat. Judæo illo digresso, belloque composito, Rex continuo convocatis omnibus in regno suo Judæis ait: Unus vestrum mihi bellum intulit, vestro omnium, ut audio, consensu, nec sperastis miseri, fore, ut in vos cuderetur faba. Respondent Judæi ea, quæ purgandis sibi sufficere videbantur; sed frustra, infenso jam dudum Rege; qui ferociter ad Judæos: Quin vos illico jam mihi expensas meas reddite; postea de vobis statuam, quæ visum erit. Illi cum verbis Regem placare instarent; Rex Judæorum primates durissimis vinculis constrictos in teterrimum carcerem abripit jubet. Vinculorum tædio, & carceris squalore fatigantur, donec summam illam exsolvant; complures, quo impetratam pecuniæ summam conficerent, liberos suos in servitutem vendunt. Postquam, quæ Rex petiverat, dedissent, inquit ille: Pro ista insigni contumelia, quam mihi dedistis, hanc a me accipite: Ambulabitis Judæi toto corpore nudi,

di, sola verenda femotum tenus testi. Memorat Josephus filius Virgæ se ex summo quodam Magistro Mose Hamone audivisse, damnatos a Rege esse, ut grave & crassum lignum a collo revinctum traherent; publici opprobrii causa, quamobrem nunquam, nisi cum magno omnium ludibrio prodibant, aliis lignum illud pone sublatum, per ludum & jocum, ante pedes ipsorum projicientibus; aliis eos crudeliter percutientibus. Postremo risus & ludibrii materies obviis omnibus erant, quibus ubique promiscue in viis, in foris impune certatim illuderetur. Hæc Salomon Ben Virgæ, Hispanus, Medicæ artis peritus, in Schebet Juda, (tribus Judæ, liber historicus, de variis calamitatibus, martyriis, dispersionibus, accusationibus, ejectionibus Judæorum) editionis Adriapolitanae sub Imperatore Solymanno, in quarto, pag. m. 23. 24. Ejusque Interpres latinus Georgius Gencius in edit. Amstelod. anno 1651. in quarto pag. 169. seqq. Eadem brevissime Rabbi Gedalia in Schalscheleth Hakkabala, Catena Cabalæ pag. m. 43. col. 2. שהיה במדינת פרס איש שעשה עצמו משיח ונגל צוה רבות לשרא: *Quod fuerit in Provincia Persiæ vir: qui se ipsum fecerit Messiam, & multas angustias super Israel devolverit.*

XIX. Tandem hunc impostorem captum & a Rege Persarum decollatum fuisse, apertum est cum ex libro Zemach David, tum vel ex iis quæ narrat Christianus Gerson, ex Judaico docto magistro factus Christianus, libri quem de Talmudica doctrina Germanice utilissimum conscripsit secundi cap. 9. p. m. 347. Edit. Erfurt. 1659.

XX. Anno post natum Christum 1157. In Hispania, Corduba Urbe Hispaniæ Bæticæ, ad Bëtim fluvium, Natalibus Senecæ & Lucani, clarissima, alius Impostor Judæos in novam spem erexit, sed pariter decepit, adeo, ut omnes fere Judæos per universam Hispaniam internecioni dederit, de quo Rabbi Moses Ben Maimon Judæorum Doctissimus in Epistola de Australi regione Wilhelmo Henrico Vorstio in notis ad Tzemach David Rabbi Ganz latine versa, pag. m. 294. *Ante decem circiter annos surrexit in terris Hispania alius vir in regione Cordubensi, qui asseruit se Messiam esse, & denuo exigua molestia perniciem excitata est ab inimicis Israelis.* Salomon Ben virgæ in Schevet Jehuda p. m. 23. *וקדם זה עשר שנים עמד משיח במדינת קורדובה וכמעט היחיה כליה בשארית ישראל.* *Decem annis ante istum*

alius etiam Messias in regno Cordubensi prodit, furore suo miseras Judæorum reliquias propemodum perdidit. Similia Rabbi Gedalia Ben Jechaija in Schal Scheleth Hakkabala, Catena Cabalæ libro Historico & Chronologico fol. m. 43 Edit. Cracov. anno 1596. in quato: *וקדם זה כמו ישנים במדינת קורדובה היה איש כזה וכמעט נגל כליו: sic & decem annis ante hunc, Vir fuit in Regno Cordubensi, qui fere perditionem super Israel voluisset.* Ex quibus, non duos eodem anno in Regno Cordubensi fuisse Pseudo-Messias, quod ex Maimonides & Gedalia vir idem Doctissimus putabat, certissime constat.

XXI. Post hæc surrexit quidam ex eruditis in Hispania, atque composuit librum de argumento termini (scilicet quo venturus esset Messias) juxta motum astrorum, & dixit Messiam aliquo anno revelatum iri: sed nullus fuit ibi ex sapientibus nostris justis, qui dicta atque consilium ejus non contemneret, & collocaret eum in gradu dementium, eo quod faceret ac testaretur finem (scilicet termini) esse. Existencia autem hujus (libri) majus malum ipsi creavit, hoc est, derisus & fatuus habitus est, eo quod deprehendimus isto tempore quo prædixerat revelatum iri Messiam, surrexisse in terris Occidentalibus Rebellem hunc arrogantem. Atque hæc perfecta stoliditas habita fuit præditis hac scientia, uti est apud Maimonidem in Epistola de Australi regione.

XXII. Anno 1167. alius in regno Pheffano Pseudo Messias prodit, de quo Maimonides in Epistola de Australi regione latine versa: *Sic quoque exortus est alius quidam in occidente in regione Phas bodia anno 45., qui asseruit se esse Evangelistam & legatum Messia & dixit, illum isto anno revelatum iri, sed prædictio ejus non exiit in lucem, & denuo suscitata sunt angustia adversus Israel: significavit mihi quidam hanc rem, qui ipsemet omnibus interfuit.* Et paulo aliter Salomon Ben Virgæ in Schevet Jehuda p. m. 23. *ובמו כן עמד איש במערב במדינת פאס ואמר שהוא משיח ויחחרשו מצוקות רבות לשרא: Alius itidem per occidentem in Pheffano Regno Messiam se dixit, unde plurimæ oppressiones renovatae fuerunt Israeli.*

XXIII. Eodem Anno 1167. in Arabia, Regione Asiæ amplissima, Veterator insignis, se Prodromum Messia jactitabat, qui se decollatum, revicturum, sed inani successu, gloriabatur, de quo cum Rex Arabiæ signum peteret, dixit Regem debere mandare, ut decollaretur,

tur, atque ita sese revicturum & resur-
recturum: quod cum factum esset, mor-
tuus permanfit. Judei vero reliqui ma-
gna pecunie summa se suamque vitam
redimere sunt coacti: pro ut illud plu-
ribus Rabbi Gedalia in Catena Cabale
p. 44. narrat.

XXIV. Totam hujus Pseudo Messie
historiam exhibet Maimonides in Epi-
stola quadam scripta ad Judeos in Mar-
filia agentes, versa latine a Johanne
Isaaco Levita Colon. Anno 1555. quam,
quoniam rarissima in paucorum reperia-
tur manibus, apponere debui. Quod ve-
ro ad opera (pertinet) Messie, cujus
memini; quoniam ad vos verba quedam
meo nomine pervenerunt, scire debetis,
historiam non eo modo se habere, quo
audistis. Neque is in Oriente fuit, sed
in Australi regione existit vir quidam
annis abhinc 22. qui se ipsius Messie
nuncium esse dixit, dirigentem viam
ante adventum ejus, predixitque iis,
regem Messiam in Australi regione ap-
pariturum. Ad hunc plurimi Judei &
Arabes confluerunt, quos decepit, di-
cens: *Venite mecum, & obviam proceda-
mus Messie. Nam ipse me ad vos misit,
ut dirigam viam coram eo.* Fratres no-
stri qui sunt in Australi regione longam
ad me epistolam miserunt, qua mihi
omne ejus consilium & institutum ape-
ruerunt, & innovationes quas in ipso-
rum precibus fecit, & quicquid apud
eos locutus est. Preterea significarunt
mihi se hec & illa quedam ex ejus mi-
raculis vidisse, de quibus quid mihi vi-
deretur interrogarunt.

XXV. Hec quidem omnia cognovi,
atque ex illorum scriptis animadverti,
miserum illum hominem destitui judi-
cio, sed Deum timere, nullaue sapien-
tia præditum esse; & quicquid ab eo
factum & ostensum esse ajunt, id omne
falsum & ementitum esse. Ego vero in
hoc sollicitus fui propter Judæos, qui-
bus concinnavi scriptum ferme trium
quaternionum de rebus Messie regis,
& de criteriis ejus atque signis tempo-
ris quo appariturus est. Illos quoque
hortatus sum, ut admonerent istum ho-
minem, ne forte & ipse periret, & sy-
nagogas in vitæ discrimen induceret.
Sed ut breviter dicam, post annum ca-
ptus est, & omnes qui ei prius adhæ-
serant, aufugerunt. Quidam autem ex
Arabum regibus, postquam eum cepis-
set, interrogavit eum: *Cur hoc fecisti?*
Respondit: *Mi Domine rex, verum ego
dico, me juxta Dei mandatum hoc fecis-
se.* Ait illi rex, *quodnam miraculum &
prodigium tuum est?* Cui respondit, *Mi*

Tbes. Antiq. Sacr. Tom. XXIII.

*Domine Rex, caput meum amputes, &
deinde ego resurgam, vivamque ut prius,
Rex dixit illi: non potes prodigium ma-
jus hoc habere; & si ita erit, ego &
universus mundus certo credemus omnia tua
esse vera & bona atque probabilia, ac
maiores nostros mendacium possedisse ac va-
nitatem, quæ illis non profuit. Confestim
rex gladium adferri jussit, quo allato
caput ei resecati mandavit. Atque inter-
fectus est miser ille, cujus mors sit ex-
piatio pro ipso & toto Israele. Judei
vero plerisque in locis magna pecunia
multati sunt, atque etiam num ibi sunt
quidam destituti judicio, qui asserunt
eum modo revicturum, & e monumen-
to suo resurrecturum. Hoc modo se res
habet. Hactenus Maimonides.*

XXVI. Non multum post, eodem se-
culo duodecimo post natum Servatorem
Christum, Vir Judæus ultra Euphratem
flumen, hoc solo signo Messiam se esse
dixit, quod in somno nocte leprosus,
mane vero & per diem formosus atque
integer esset, de quo Maimonides in
Epistola de Australi regione: *Sciendum
autem nobis est, in exordio regni Ismaeli-
tici surrexisse virum quendam trans flu-
vium, qui dixit se esse Messiam, atque
exiit e cætu decem millium Israelitarum;
signum ejus erat, quod pernox leprosus,
atque cum mane surgeret, formosus esset
futurus. Sed non perfectum est opus ejus,
neque diu permansit consilium ejus; rever-
tus enim est (ad sanio rem mentem) re-
lictique sunt post ipsum Israelitæ in urbi-
bus copiarum suarum in dura captivitate,
atque redintegrata sunt contra illos glo-
meratim afflictiones. Salomon Ben Virgæ
in Schevet Jehuda pag. m. 23. 24. אמר
שלמה בן וירגה מצאתי להרס שאמר כי
בתחלת מלכות ישמעאל עמר איש בעבר
הנהר ואמר שהוא משיח והוא ישראל בסכנה
עצומה ויצאו מכלל הדרה עשרת אלפים
מישראל והיתה האורה שלו של מצורע
והשכים בריא ובסוף נפל ונשארו ישראל
: בעצם הגלות והשנאה: hoc est. Dixit
Salomo filius Virgæ, comperi scripsisse
Maimoniden, sub ipsa Saracenicæ Regni
initia, (scilicet in Hispania, ex con-
junctione immediata) existisse virum
quendam ultra Euphratem flumen, qui se
Messiam esse diceret. Hujus insanis consi-
liis Judæi denuo infandis malis jactari,
decies mille numero Legem Mosaicam de-
serunt. Hoc autem, quo se verum Mes-
siam probaret, argumentum dedit; Ele-
phantiacus vesperi obdormivit, mane sa-
nus atque integer evigilavit. Tandem il-
le quoque dignum moribus suis, vitæ exi-
tium inveniens, Judæis nil præter verus
exilium, omniumque gentium odium reli-
quit.*

XXX

quit. Et Rabbi Gedalia in Schalschelet Hakkabala, seu Catena Cabalæ pag. 43. מוֹחֲזֹחִי הָיָה שֶׁל מְצֹרֵעַ וְהַשְׂכִּים כְּרִימָה hoc est, *Signum ejus*, (quo se Messiam probaret) quod nocte leprosus; mane vero surgens sanus atque integer esset.

XXVII. Et jam Persia recens experta erat gravissimam seditionem excitatam a Pseudo-Messia, nondumque e mente illorum deletam, ecce Magus, Diabolus, novus falsus Messias ibidem circa annum Christi circiter 1174. conspicitur, qui pertinaciter prætendebat se esse illum tamdiu votis quæsitum Messiam, unde Judæi in maximas redacti fuerunt angustias, prout illud refert Rabbi Gedalia in Catena Cabalæ pag. m. 43. col. 2. ראיתי בספר שבט יהודה האומר שחיה כמרינת פרס איש שעשה עצמו משיח ונלגל צרות רבות לישראל: *Legi in libro Scheveth Jehuda, quod fuerit in terra Persiæ vir, qui se ipsum fecerit Messiam, & plurima mala super Israel de-*

XXVIII. Moravia etiam, regio Germaniæ, inter Bohemiam & Hungariam, Quadorum & Marcomannorum sedes, Pseudo-Messiam, nomine Davidem Almuller, circa annum Christi 176. videre debuit. Hic Cabalisticæ artis peritissimus, se Messiam esse mentitus fuit, quodque sapissime invisibilem sese redderet, a Rege capi non potuit. Hinc sub gravissima poena Rex Judæis mandavit, ut Messiam caperent, sibi que traderent. Tandem Pseudo-Messias hic captus, trucidatus, & Judæi magna pecuniæ summa multati sunt, de quo Rabbi Gedalia in Catena Cabalæ pag. m. 43. col. 2. בחור נקרא דוד אלמולר ונחנכם בקבלה מעשיותיו כשופים עד שנכנס בו רוח שטות ועשה עצמו משיח והכית והרתיחו דים רבים וסרר במלכות וישלח לו המלך בשחון שיבא אליו וכבדו חשימר בסוהר והוא ברח משם וילך הסלך אחריו והוא היה רואה ואינו נראה ויגד עני המלך והראה לו שהיה ויצו המלך ליהודים שיביאוהו אליו בנקנסים גדולים ולבסוף נהרג וכו': *Juvenis (extitit) vocatus David Almuller, sapiens in Cabbala Practica, omnique præstigiæ genere, adeo ut in eo esset spiritus insanus; fecit autem se ipsum Messiam, seduxit & impulit plurimos Judæos, rebellavitque in regno. Rex ad ipsum Misit, ut secum ad se veniret; venientem in carcerem conjecit. Cum vero ex eo auferetur, Rex illum insecutus fuit. Et ipse videbat (alios) non autem videbatur: aperuit Regi oculos, ostenditque ei, quod fugeret. Rex Judæis præcepit sub poena gravissima ut adducerent eum ad se. Et ita tandem occisus fuit.*

XXIX. Eodem tempore, seculo, ut videtur, duodecimo, alius Pseudo-Messias exortus fuit, qui, quo præcise anno vixerit & in qua provincia moratus fuerit, nondum mihi constat. Salomon Ben Virgæ in Scheveth Jehuda, pag. m. 23. Col. 1. ipsum temporibus Magistri Salomonis Adreti filii vixisse, scribit ex Maimonide hoc modo: וכן בזמן הרבי שלמה בן אדרתי קם משיח אחר שכחוב בשאלותיו: *Alius præterea temporibus Magistri Salomonis Adreti filii fuit, quem admodum ille in questionibus suis scriptum reliquit.*

C A P U T III.

I. Describitur famosissimus Judæorum Pseudo-Messias David Eldavid. II. Inquiruntur in ætatem ejus. III. Historia ejus recensetur a Beniamine Tudelensi. IV. V. VI. VII. Paulo plenius autem & accuratius illam describit Salomo Ben Virgæ in Scheveth Jehuda VIII. IX. X. XI. XII. XIII. XIV. XV. XVI. Similia etiam tradit David Ganz in Tsemach David ad annum mundi conditi 4895. XVII. Adstruitur denique hujus historiæ veritas a Maimonide in lib. Epistolarum.

I. Sequitur nunc famosissimus Judæorum Pseudo-Messias in Persia, David Eldavid, alius David Alroi, patria Amariensis, circa anno Servatoris 1199. 1200. annotantibus illud Chronologis, Historicisque fere omnibus, tempore R. Maimonidis & Benjaminis Tudelensis, Judæus doctissimus, in Talmude exercitissimus, variarum disciplinarum, artium, & linguarum peritissimus, Magiæ doctissimus, qui prodigiis & incantationibus multos suorum in admirationem, simulque stuporem traxit, seque Messiam esse a Deo missum, non suis solum, sed & Persarum Regi aperte dicere ausus fuit, cumque exercitu congregato Regem debellare tentaret, captus & in vincula conjectus. Ea autem cum magia sua deposuisset, fugam postea quævisset, a Rege insecutus, flumen Gofan pallio transfretavit, & unico die iter dierum decem emensus fuit. Tandem opera Regis Turcici. Zaidi Aladini, Persæ subiecti, per focorum inebriatus capite plexus fuit, Regique Persarum illud missum.

II. Pace vero virorum Doctissimorum puto, Pseudo-Messiam hunc David Alroi non Anno Christi 1199. tempore Maimonidis & Benjaminis Tudelensis, quia ultimus, qui ejus historiam describit, mox

mortuus est anno Christi 1173. uti nar-
rant Abrahamus Zacouthus in Joucha-
fin fol. 131. editionis Gracoviensis, lati-
ne translatus: *Rabbi Benjamin, qui mul-
tum peregrinatus est, obiit anno 932. si-
ve a nato Christo 1173. magnum illud
luminare, cujus sol toti Israeli exortus
fuit. David Gans in Tsemach David, 1
partis prioris fol. 55. latino sermone :
Caterum vir iste peritorum erat sapien-
tissimus & rerum intelligens. Postquam
autem ex itinere reversus esset, anno 933.
sive Christi 1173. mortem obiit. Quo-
modo itaque ea scribere potuit quæ fa-
cta post mortem ann. 1199.? Sed vixisse
circa ann. 1160. Quod pluribus aliquan-
do demonstrandum.*

III. Historiam Davidis Alroi dedit
Benjamin Tudelensis in Itinerario edito
a Constantino L'Empereur cum Versio-
ne & Notis pag. 91. 92. seqq. Jam de-
cimus agitur annus, ex quo illis fuit
vir quidam, cui nomen David Alroi,
Amariensis, qui discipulus fuerat Princi-
pis exulum Haddai, & Principis Syne-
drii Eli qui Jacobi erat decus in civita-
te Bagdad, legis Mosaicæ, constitutio-
num & Talmudis peritissimus, imo om-
nium exoticarum scientiarum & linguæ
Arabum eorumque Scripturæ; minime
etiam librorum magicorum & venefico-
rum ignarus. Huic in mentem venit,
ut in Persarum Regem rebellaret, Ju-
dæosque in montibus Haphton habitan-
tes colligeret, & quasvis gentes oppu-
gnans expugnatum irer Hierosolyma.
Judæis ergo signa dabat in miraculis fal-
sis: quibus se a Deo ad occupandum
Hierosolyma missum asseribat; atque ut
vos, inquebat, a gentium iugo subdu-
cam. Adeoque Judæorum pars ipsi fidem
habuit: hoc etiam imposito nomine,
Messias noster.

IV. Cum autem id Persarum Rex in-
tellexisset, eum ad colloquium accersi-
vit: & intrepide accedenti & congre-
dienti quæstionem proposuit, *An tu es
Judæorum Rex?* Quod cum respondens
affirmasset, eum rex propius accedens
extemplo comprehendi & in carcerem
abduci jussit, nempe locum ubi regis
captivi ad mortem usque victi detinen-
tur in urbe Dabaftan, in ripa maximi
fluminis Goza. Elapso triduo, quum
rex confedisset ut una cum Principibus
& ministris suis de facto Judæorum de-
liberaret, qui adversus regem rebellave-
rant, ecce David ille per se e carcere
solutus, a nemine accepta venia acce-
dit: atque regi ipsum intuenti & per-
cunctanti, *quis te huc adduxit, aut quis
vincula tua solvit?* respondet, *sapientia*

Thef. Antiq. Sacr. Tom. XXIII.

*mea & solertia mea, quia nec te, nec
illos servos tuos metuo. E vestigio incla-
mans rex eum capi jussit: verum res-
pondentes servi se eam non videre di-
xerunt; sed eundem vocis tantum audi-
tu percipere. Quum confestim rex sa-
pientiæ ipsius admiratione obstupesceret,
ita regem affatus est, Ecce ego viam
meam insisto.*

V. Abeuntem eum rex sequutus est,
regemque suum omnes principes & mi-
nistri pariter sequuti: donec ipsis ad flu-
minis ripam accedentibus, David ille
accepto sudario & super aquas extenso
transiret. Tum omnes regis ministri eam
super sudario suo per aquas transeuntem
spectarunt: & lintribus insequentes eum
assequuti non sunt, falsi in toto orbe in-
cantatorem non esse parem. Eodem die
decem dierum emenso itinere Amariam
venit, idque virtute nominis expositi,
id est, Jehovah: ibique eum quæcunque
sibi accessissent narrantem Judæi omnes
propter sapientiam demirati sunt.

VI. Paulo post hic Persarum Rex
principem credentium, Caliphum Bag-
dadi residentem, Mahummedanorum Im-
peratorem per literas compellat, ut cum
capite exulum sive captivitatis principe
& synedriorum capitibus agat, quo Da-
vid Alroi ab hujusmodi factis prohibea-
tur; sin minus, inquit, omnes Judæos
in toto regno meo repertos interficiam.
Itaque quum omnes coetus Persidis in
magna angustia versarentur, ad exulum
principem & synedriorum capita qui
Bagdadi habitabant, hujusmodi literas
dedere. *Quare in conspectu vestro morie-
mur, cum nos, tum omnes hujus regni cæ-
tus? prohibere virum istum, ne sangui-
nem innoxium fundat. Quocirca in hanc
sententiam scripsit ipsi Æchmalotarcha,
& synedriorum Præsides, scito, redem-
ptionis tempus nondum advenisse, nec
dum signa nostra a nobis conspecta:
nam inflato suo animo nemo prævalebit.
Itaque jubemus, ut te cohibeas, quo mi-
nus talia impofterum moliaris; quod si non
pareas, esto excommunicatus a toto Israele.*

VII. Has literas e vestigio transmise-
re: & similiter dedere literas ad Za-
chæum principem, cujus in Assyria se-
des, & D. Josephum Videntem (cogno-
mine Burhan Alphelec, id est, examen
astrologiæ) ibidem commorantem, ut
Davidi Afroi literas mitterent. Quapro-
pter addiderunt & ipsi literas, scilicet
commemorati isti, Princeps & Vident ut
exhortarentur, & illum iusti ac æqui
commonefacerent: sed ista omnia non
admisit. Nec a via pessima destitit, do-
nec exoreretur rex quidam, cui nomen

Zim Aldin, Turcarum rex & Persarum regis vassallus: qui legatos misit, soceri Davidis Alroi causa, cui sic munus decies mille aureorum tradidit, quo clanculum Davidem Alroi occideret. Quod ille præstitit, quum domum illius ingressus, dormientem in lecto interficeret: ut hac ratione illius consilium & solertiam irritam reddiderit. Attamen ira Persarum regis in Judæos cum montanos istos, tum in sua ditione habitantes concepta nondum deferbuerat: quod cum ipsi animadverterent, Æchmalotarcham accersiverunt, quo sibi ad Persidis regem auxilio veniret. Quocirca is ipsum benigna oratione & placidis verbis aggressus, placare studuit: unde & placatus fuit, centum circiter aureis talentis prius numeratis. Postea tranquilla fuit regio, sedata jam Regis ira. Huc usque Benjamin.

VIII. Paulo plenius vero & accuratius illam describit Salomon Ben Virgæ in Scheveth Jehuda, pag. m. 22. Edit. Adrianopol. ita latine translato, (Hebraica quippe ob typorum defectum addere non potuimus.) Septennio ante memorata jam edicta, gravissima mala Israel passus, impii cujusdam hominis scelere, qui se falso Messiam tulit. Rex enim & regni procures gravissime Judæis irati, distabant; Judæos, dum Messiam suum expetunt, regni exitium expetere. Dico isti impostori nomen David El David, patria urbs Amadia erat, ubi magnam conciliabulum mille circiter familiarum, dives, potens, celebre, florebat. Primum illud conciliabulum est eorum, quæ amplius centum, flumen Sabbathionem accolunt, in finibus Mediæ, lingua utuntur Chaldæa, indeque ad provinciam Gulanam est iter quinquaginta dierum, parent Persæ Regis imperio, cui quotannis tributum pendunt, singulos aureos singuli, qui quintum decimum ætatis annum excessere.

IX. David iste El David operam dederat exulum principi Chaldæo, & viro cuiusdam summo Academiæ Bagdadensis rectori, qui Thalmudicæ doctrinæ, liberaliumque artium peritissimus, & in Magorum, præstigiatorum & Chaldæorum libris versatissimus erat; Iste igitur El David audacissimi & superbissimi animi Vir, in regem insurgere ausus, Judæos, qui montem Haphtan incolebant oratione impellit, ut arma sumant in omnes gentes. Et quo apud credulos inveniat fidem, nova quædam monstra & prodigia edit. Ad quæ stupentes, pars Magum & præstigiatores; alii virum vere divinum appellant, qui cœlesti plane vir-

tute miranda illa patret. Qui illum sequuntur, Messiam vocant, laudibus ad cœlum ferunt.

X. Rex Persarum, audito, quantis successibus, quantas copias collegerit, iisque sibi jam imminere videns, non leviter perculsus legatum mittit; rogat, ut quam fidentissime ad se veniat, se velle videre, quæ ederet prodigia, quæ si vera sint, ut feruntur, non dubitare, quin ipse verus Messias esset; compertoque illum a Deo regem creatum, se ultro illi fasces submissurum, atque imperata omnia facturum esse: velle hoc Deum qui regnum illi detulerit. Ille intrepidus Regem adit, rogat Rex, *tunc verus Messias es?* Respondet ille; *Ego vero sum, ad liberandum Israel, a Deo missus.* Tum Rex; Ego te in vincula duci jubebam, quibus si te liberaveris, tu mihi verus Messias eris: sin minus, stultitiæ tuæ supplicium perpetua vincula erunt, neque enim stultum te interficiam. Capto jam & in vincula coniecto Davide, Rex regni procures & consiliarios convocat, sententiam rogans; quid de Judæis, qui peccassent & regno rebellassent, fieri placeret? Dum illi deliberant, ecce nuncius adfertur, ruptis vinculis e carcere profugisse Davidem; nec ququam scire, quo evaserit. Quo audito, Rex expeditos aliquod equites & principes mittit, qui e fuga reprehensum reducant. Illi abeunt, redeunt, nunciant, prope flumen vocem ejus auditam, ipsum nusquam visum, comprehendi non potuisse.

XI. Rex fraudem suspicatus, aut corruptos auro dimisisse eum, aut turpi ignavia cessantes, non assecutos fuisse, celeriter conscensis equis, ipse cum ministris & purpuratis suis eum persequitur, ad flumen veniunt, nusquam Davidem vident, ille nomine ipsum vocantibus respondet: *o stulti? ego iter meum pergo, vos, si quid animi aut virium est, consequimini.* Tum ipse expanso per flumen Gofan pallio, ficcus transit. Ita transeuntem videns Rex cum famulis suis, inquit; Istud quidem nemo potest; præter unum illum, quem Regem creavit Rex ille universi Deus hunc & nos certe Regem agnoscere debemus. Tum Regi ministri omnes & purpurari: Non illa Regem a Deo creatum; sed meras incantationes atque præstigias arguere videntur. Rex continuo actuariam navim adduci, flumenque trajici jubet, trajiciunt equites expediti complures, persequuntur, nec assequuntur; quia uno illo die decem dierum iter confecisset.

XII. Post hæc Rex, quod parum illud processisset, alia rem aggreditur via, ad Judaicæ gentis principes, quæ tota in misero exilio agit, legatos mittit, imperat captum Davidem sibi fiant; nisi pareant, Judæis omnibus, pueris pariter ac senibus certissimam necem, gentis principibus post crudelia tormenta, etiam singulis lenti ignis supplicium minatus. Per literas quoque monet EMIR EL Muhadin, qui Bagdadi habitabat, omnem in hac re navaret operam, & supplicii metu Judæorum principes territans, ad comprehendendum Davidem excitaret. Conveniunt exilii Judaici principes, missis legatis, Davidem furere aliquando desinat, serio admonent, id enim ex ipsius & Judæorum omnium re futurum, qui unius obfurias, in maximo vitæ periculo versarentur: nisi desinat, in hac & futura vita æternum detestabilem fore. Per literas quoque monent summum Judæorum principem Zachæum & Astronomum Magistrum Josephum Bachranum, qui in Assyria erant; serio flagitantes, ut illi suo nomine ad Davidem scribant, eumque a furore suo diligenter dehortentur, gravissimis enim gentem suam malis premi, & nisi laborantibus succurrat benignissimus Deus, rem desperatam esse. Scribunt omnes certatim ad Davidem, serio monent atque hortantur, scelerata & infelicia consilia omittat, ad frugem & obsequium redeat. Ille acceptas & lectas eorum literas ridens atque eludens, preces minasque omnes securus contemnit.

XIII. Sed ecce magnus ille humani generis miserator Deus, opportune excitat Turciæ quendam Regem, cui Zaido Alladino nomen erat, vestigalem Persarum Regi, Judæorum amicum summum. Hic focerum Davidis, jam multo ante sibi notum his vocibus compellat: Scis utique, quantum universæ genti tuæ ab irato Persarum Rege imminet periculum; tuum est, qui potes, te, gentemque tuam malo fortiter eripere: audenti decies mille aureos facinoris præmium dabunt Judæi, & ne forte de fide eorum dubites, ego pro illis spondeo, a quo libere illos petas, si obtruncaveris sceleratum istum hominem, qui tot innoxias animas, præsentissimo vitæ periculo, furore suo involverit. Denique ipse ille virtutum munerator Deus, præmia reddet debita, qui innocentissimam gentem fortitudine tua servaveris.

XIV. Socer liberandæ gentis suæ spe, tantique propositi præmii amore indu-

ctus, conditionem accipit, & patrandi facinoris occasionem captat. Proxima statim vespera Davidem generum ad carnem vocat, inebriat, intempesta nocte ex nimis poculis altum stertentem adortus obtruncat, abscissumque humeris caput Regi Zaido Alladino tradit. Ille viso Davidis capite ait: *Redit ad autorem scelus, tunc tibi istius mali autor es.* Tum Alladinus Davidis caput ad Regem Persarum mittit, adjunctis idoneis testibus, qui confirmant, Messiam illud caput esse, quem ad necem ipse deposcerat. Ita Regis quidem ira, quam in Davidem conceperat, refedit; sed tamen Judæos omnes, ipsum secutos, ulcisci voluit. Postulat itaque tradi sibi a conciliabulis omnibus eos, qui scelerata perditissimi hominis consilia & arma essent secuti: illi vero, qui aut ubi illi sint, scire se negant. Rex responso illo efferatus, omnes promiscue Judæos ferociter comprehendi, & in carceres compingi jubet. Illi per lectos de numero suo arbitros, ingenti pecunia pacti, a Rege centum auri talentis incolumitatem redimunt.

XV. Moses Maimonides tradit: Interroganti Regi Davidem, num Messias ille esset? Se vero esse affirmantem, cum ejusce rei certum aliquod signum Rex posceret, respondisse: caput sibi præcidi Rex jubeat, se revicturum tamen. Tum Regem caput illi auferri jussisse illum ferio mortuum esse. Fama est, arte ista usum, quo exquisitissimos tormentorum cruciatus, quos instare videbat, evitaret. Nonnulli quoque imperiti avidissime diu expectavere, quam mox revivisceret; sed vecors iste nondum etiam revixit. Et eo usque Salomon Ben Virgæ.

XVI. Similia tradit David Ganz in Tsemach David ad annum Mundi Conditi 4895. דוד אלדוד עשה את המלך פרס ועשה כמר: משיח והרים יד במלך פרס ועשה כמר: אחות ומפתים ליהודים נם למלך פרס לסוף נברת ראשיהודים נעשו מאה כברי זהב: *David Aldavid fecit semet ipsum Messiam, & extulit manum contra regem Persie, fecitque plurima signa & prodigia Judæis, nec non regi Persie. Ad extremum amputatum fuit caput ejus, & multati Judæi centum talentis auri.*

XVII. Hujus historiæ veritatem, non quidem quoad singula accidentia, sed quoad personam & rei fundamentum adstruit Maimonides in libro Epistolarum, Epistola ad Rabbinos urbis Marfilie, qui de hoc falso Messia ipsum rogaverant. Respondet stolidum istum hominem jactasse שלוחו של משיח משר

לפני בואו: *quod esset Legatus Messiae rectam faciens viam ante ejus adventum.* Salomon Ben Virgæ in Scheveth Jehuda plane cum Beniamine facit, nomine duntaxat aliquomodo variato. Adeo ut ex eo, quod exitum seu mortem ejus aliter scriptores Hebræi referant, male a Doctissimo viro in libro de convincendis & convertendis Judæis p. 211. concludatur, forte diversos hic intelligendos esse. Plura de Pseudo-Messia David Aldavid dabit Clarissimus Buxtorfius sub finem Thesauri Grammatici p. 662. 663. seqq.

C A P U T IV.

I. Recutitorum miseria augetur: hinc & Messiae sitientiores. II. Apparuit illud ann. Christi 1222. in Germania in Rege & Messia, quem filium David Judæi appellarunt. III. Non pauci tamen an. 1245. ad fidem Christianam converfi. IV. Sicuti ann. 1456. Romano-Catholici Antichristum expectabant, ita Judæi suum Messiam. V. Adventus Messiae predicatur an. 1465. a Rabbi quodam. VI. Circa ann. Christi 1497. spe Messiae novi delusi fuerunt. VII. Anno Christi 1500. se pro Messia venditavit Rabbi Lemlem. VIII. Quid Judæi de eo statuerint. IX. X. Periiit tandem, nunquamque amplius apparuit. XI. Circa an. 1534. novus in Hispania exortus Pseudo-Messias. XIII. Molimina R. Davidis in Lusitania. XIV. & R. Salomonis Malchonis Mantua. XV. Novus Pseudo-Messias visus circa ann. Christi 1615. in India Orientali. XVI. Visus & in Belgio Pseudo-Messias circ. ann. Christi 1624. & 1625.

I. **S**ERULO insecuto decimo tertio de Poliria Gentis perversæ plane actum, fatentibus ipsis Judæorum Doctioribus. Exiliis, tributis, direptionibus, libidini, cum Principum, tum plebis exposita, ob scelera & flagitia ad necem ubique data fuit. Gallia Anno Christi 1253. a Ludovico, Anno 1295. a Philippo Pulchro ejecta, spoliata, apud Matth. Parisiens. p. 134. Anglia Anno Christi 290. in universum pulsa, apud Polydor. l. 17. Hist. Anglic. Germania, aliisque terris, apud autores æquales; paucisque in locis spirandi, commorandive libertatem tuto obtinuit. Hinc adventum Messiae Regis, Liberatoris, vehementer contendere, Deum propterea precibus fatigare, se ipsos Jejunio rigidissimo cruciare, anxia non intermisit, obvium quemque Sycophantam, qui sa-

crum illud nomen sibi vindicare ausus erat, aut Messia ante ambulonem sese fingeat, amplexa fuit.

II. Apparuit illud Anno Christi 1222. in Germania, in Rege & Messia, quem filium David Judæi appellarunt, de quo Fragmentum Historicum Incerti Autoris, insertum Tom. II. Rerum Germanicarum Christiani Urstifii, p. 89. Anno Domini 1222. de terra Persarum exercitus magnus valde & fortis egressus de finibus suis, per adjacentes sibi provincias transitum fecit, qui dicebantur fuisse homines magnæ proceritatis & staturæ horribili: quod tamen non credimus. Sed quæ de causa egressi fuerint, vel quid egerint, ignoramus, in brevi reversi sunt ad propria. Dicebant tamen quidam, quod verus Coloniam vellent ire, & tres Magos de gente eorum natos ibidem accipere. Unum tamen scimus, quod Judæorum gens super eodem rumore ingenti læticia exultabant, & vehementer sibi applaudebant, nescio quid de futura libertate sua ex hoc pervenire sibi sperantes: unde & Regem multitudinis illius filium David appellabant. An vero hic Pseudo-Messias filius David sit distinctus a Davide Aldavid Pseudo-Messias seculi superioris, an idem, nunc non inquiram, sed Virorum Doctissimorum judicio submittam. Eodem anno Christi 1222. Judæi Wormaciæ Messiam ex gravida puella expectabant, sed nascebatur contra omnium anxia vota, filiola, ridiculus mus. Historiam enarrat Georgius Stengelius lib. 2. Exemplorum, c. 3. pag. 51. apud virum Venerandum Bartholomæum Anhorn in Magiologia, p. 63. seqq. Es habe zur Zeit Honori III. R. P. Im Jahr Christi 1222. zu Worms ein Jud gewohnet, der hat eine sehr schöne Tochter gehabt, welche sich in einen benachbarten Christlichen geistlichen Jüngling: under sich hinwieder in diese schöne Juden Tochter verliebte: durch diese unordentliche Lieb wurden sie beide zu Vollbringung ihrer fleischlichen Lüste getrieben: darvon die Juden Tochter schwanger worden, deswegen sorgfältig ratschlagte, wie sie ihre That verbergen oder entschuldigen konnte. Sie klagt es ihrem Liebhaber, und fürchtete, sie würde von ihren Eltern heimlich, mit grausamer Marter, getödtet werden. Der Jüngling gab den Rath: wannige Gatter und Mutter sie fragten: warum ihr Bauch geschwellte? es scheine, sie sey schwanger: Solte sie antworten: Ob ich schwanger sey, weiß ich nicht, das aber weiß ich, daß ich noch ein Jungfrau bin, und keinen Mann erkennen hab. In übrigen, sollte sie die Sach ihm übergeben, er wolle schon verschaffen, daß ihre Glauben zugestellet, und sie von ihrer verlorenen Jungfrauschafft noch Ehe haben werde. Man wußte der Jüngling, daß der alte Jud, seine Schlafkammer unten im Haus gegen der Gassen hinaus hatte: Nam deswegen ein lang dünn Rohr, kam zu Mitternacht für das Haus, und weil er zuvor eines kleinen Lochs in einen Laden wargenommen, steckt er das Rohr

Noch durch das Loch der Juden Kammern / und redte durch dasselbig den Juden und sein Ehe-Weib mit lispender Stimm an: O ihr gerechte und Gütliche Ehe-Leut (nennte sie mit Namen) Freuet euch / dann euer Tochter / die eine Jungfrau ist / hat einen Sohn in ihrem Leib empfangen / der wird der Erlöser seyn eures Volcks Israel. Merckte hierauff / daß der Jud erwachet / sein Weib auch geweckt / und zu ihm gesagt: O mein Liebste / hast du die himmlische Stimm gehört: Es ist ein Engel alda gewesen / siehe auff / wir wollen beten / daß du die himmlische Stimm zuhören auch gewürdiget werdest. Der Jungling hörte dieses alles / und als sie miteinander beteten / redte er wider durch das Loch / und sprach: Ihr sollt euer Tochter in hohen Ehren halten / und großen fleiß anwenden / daß sie und ihr Sohn wohl versorget werden / dann auf ihrem jungfräulichen Leib wird der Messias geboren werden / auff welchen ihr wartet. Dieses erweckte bey den thörichtesten Eltern eine große Freud / sonderlich weil sie als gerechte und Gütliche / von dem vermeinten Himmelsboten angerebet worden. Ihre Freud ab der angehörten himmlischen Stimm offenkundigten sie ihren Nachbarn und Freunden: die schrieen aus an andere Jude / welche sich freueten über der senaken Ankunft des Messiae / eheten die schöne Jungfrau / brachten ihre viel Geschenke / warteten mit großem Verlangen auff ihre Geburt / riefen und schrien täglich: Messias / O Messias / du unser Verlangen / komme. Endlich gebahr diese Jungfrau ein Tochter / dardurch alle Hoffnung / Ehr und Freud der Juden in den Brunnen gefallen / und sie von männiglich verachtet und verspottet wurden. Einer aus den Juden nahm diesen neuen Messiam / und schmiß ihn auf Bagedult wider die Wand / über welchem Kinder mord / er auch seinen verdienten Lohn empfangen: und musste die Tochter den Vatter des Kinds offenbaren.

III. Anno Christi Servatoris 1245. In Regno Castellæ, in congregatione Judæorum Vanis Pseudomessiarum Solatiis Deceptorum visæ Cruces in lindonibus, quarum prodigioso spectaculo plurimi ad fidem Christianam conversi, ut habet *Alphonsus Spina* Medicus Judæus, qui miraculo huic interfuit, libro de bellis Domini contra Judæos, apud Gregorium Michaelem in Notis ad Gaffarelli Curiositates inauditas p. 407.

IV. Sicuti an. Christi 1456. Romano-Catholici Antichristum, expectabant, ita etiam Judæi, suum Messiam, prout illud ex Ms: Felic. Mall. in Registro querelæ p. 69. egregie ostendit Hottingerus in Histor. Eccles. Sec. xv. pag. 6. 5. &c. Videmus patenter multorum insuper sanctorum virorum vaticinia, scripturis & verbis concordantia, quod Antichristi tempora breviter sint ventura. Unde nuper in concilio Basiliensi, in sessione publica convenerunt simul causaliter confedendo, duo venerabiles Episcopi, unus de Arragonia, alter de Hispania; Et loquebantur mutuo, de præsentis Ecclesiæ membrorum statu, visibiliter periculossimo. Et dixit ille de Arragonia,

quod quidam Eremita, quem visitaverat habitu dissimulato, cum decenti comitiva, qui ipsum mox Episcopum Episcopali reverentia salutavit, & Episcopus obstupuit: & post diversarum collationum sermones dixit idem Eremita: Et Capellanus urbis ibi primus videbit Antichristi tempora. Hinc requisitus de Concilii Basiliensis perseveratione status, inquit, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Et Episcopus, inquit, vult hoc? & ille: Recipiat literas ad numerorum calculum dispositas, de præsentis versiculo, & videbitur, qualiter terminabitur, & quo anno. His & pluribus aliis taliter expeditis, Episcopus inde recessit. Et mox Episcopum Hispanus intulit: Ecce nuper fueram in quodam monasterio, in finibus Hispaniæ Occidentalibus, & mihi post multa retulit quidam Monachus devotus, Antichristum fore natum, & pronunc fore septem annorum. Hæc & alia plura, mihi Felici retulit Episcopus de Arragonia dictus Arabæ, ex post factus Cardinalis. Sed nuper & de anno præsentis 1456. Dum ille Sarracenus Cruclis, tam potenter nvasit Christianos, gaudebant Judæi, sperantes, ipsam fore Messiam ipsorum, quoque restaurare Synagogam, & destruere Messiae Cœlestis Ecclesiam.

V. Anno Christi 1465. Rabbi Abraham Avenaris Judæus, Astrologus, ob conjunctionem Jovis & Saturni in signo Piscium denunciavit adventum Messiae: sed veritatem ejus redarguit tempus jam olim præteritum, uti post Moltherum in Malleo obstinationis Judaicæ pag. 68. narrat Gerhardus Johannes Vossius in Theologia Gentili, Lib. II. Cap. XLVIII. Edit. Amstelod. Eiusdem farinae est, quod ex illis scilicet facti consensibus R. Abraham Avenaris Judæus collegit, venturum esse promissum Messiam Anno Christi 1444. quo Jupiter cum Saturno fururus esset in Cancro: vel saltem viginti annis post, (Anno Christi 1464.) quando eadem conjunctio foret in Piscibus. Nam utrumque hoc intervallum jam ab annis 190. expiravit: frustra que miselli alium expectent Messiae adventum, quam gloriosum illum, quo in nubibus veniet ad judicandum orbem. Interim tamen R. Abarbanel in commentario ad Danielelem pag. 84. 86. crambem recoquere non dubitavit, ut de tempore adventus Messiae, quod scriptura indice quasi digito, Genes. 49. 10. Dan. 9. 25. designavit, ex conjunctione Saturni & Jovis in sidere piscium postliminio judicium ferre, & hoc modo suos contribules solari,

ri, totque votis in singulos dies expetiti Liberatoris spem facere ausus sit. Verum quam periculosum sit, neglecta Scriptura Sacra, ex constellatione siderum & planetarum præcipuorum in iis conjunctione sortem meliorem sibi imaginari, demonstravit nuper Johannes Frischmuth, Linguae sanctæ in Academia Salana Professor Doctissimus, in insigni dissertatione de Judæorum amentia, cæcitate & stupore, qui tempus adventus Messiae ex conjunctione Saturni & Jovis in sidere piscium indicare præsumunt.

VI. Circa annum Christi 1497. Sub Ferdinando Catholico, Hispaniarum Rege, spe Pseudo-Messiae novi, Ismaelis Sophi, turpiter rursus delusi fuerunt, observante illud Johanne Cluverio in Historiarum Totius Mundi Epitome pag. 687. Edit. Ludg. Batav. *Judæi tum arbitrati Ismaelem Sophum, patre natum Alcorani interprete novo, qui collecta undique exulum & miserabilium hominum manu, Mediam, Partbiam, Persiam, Mesopotamiam, Armeniam, secundo victoriarum cursu peragraret, Messiam esse suum; brevi didicerunt illum judaicam gentem ut cæcam & infidelem detestari, legis Muhameticæ nova, atque a Turcis aliena instituta, urgere. Parturiebat enim hoc seculum plurima ubique terrarum nova. Mahumetismus fidebatur in seclis.*

VII. Paulo post Anno Christi 1500. se pro Messia venditavit Rabbi Lemlem, Judæus Germanus, Vindibonæ, Urbe primaria Austriæ. Docet illud Gilbertus Genebrardus in Chronologia sua ad Annum Christi 1500. *Quidam Judæus nomine Lemlem, imposuit quibusdam (credo in Germania) se esse verum Christum, quem expectabant.*

VIII. Judæi scribunt, quod Lemlem Messiae Prodromum se jactaverit, Messiae adventum eodem anno instare dixerit, hocque signum insanie facile proximum, quod fornacem domus suæ demoliretur, dederit, addens, proximo se anno in terra sancta cocturum, popularesque suos sic dementans, ut indicto solenni jejuniis, ad reditum in terram sanctam se pararent omnes. Audi quæso narrantem Davidem Ganzium in Tzemach David Fol. 61. Part. 1. Edit. Pragensis *רבי לעמלן היה מנשר על ביאת משיח בשנה זו וככל תפחת ישראל האמינו וריבדו כס בין הנשים היה הקול הולך ונדול ורבים מהם גם האמינו לרביו ואם זקני ועלוקים נאנו זל הרס ונתן תנור המיוחר לסצות בהשתתות הנמורה שלשנה הכנה יאפה סצות בארץ הקדושה ואני הכותב שמעתי מפי מורי חוקן מה הר אליעזר מריוש אב בר קק*

דנרבוט שמאס כי לא רבר רק היה ושנתו אורח ומופת ואמר אילו חטאנו נרמו ונכבוהו: Rabbi Lemlem prædicabat adventum Messiae anno 260. (h. e. Christiano 1500.) Et in omni dispersione Israel crediderunt verbis ejus. Et Dominus Doctor avus meus Zelikman Ganz beatæ memoriæ destruxit & diruit fornacem appropriatam placentis paschalibus, quod confideret perfectissime anno sequente se cocturum paschales placetas in terra sancta. Ego vero scriptor audiui ex ore Doctoris mei senis D. D. Eliezeris Tarjus Patris domus judicii sanctæ Synagoga Francofurtensis, dicentis non fuisse rem vanam, & dedisse signum & prodigium: Dicebatque forte peccata nostra causam dederunt, & remorata sunt eum, videlicet Messiam.

VI. Similia docet Rabbi Gedalja in Schalscheleth Hakkabala, Catena Cabalæ Edit. Cracov. p. m. 44. *וזכרנו זה שנה חמשת אלפים ר ס לבריאה קם יהודי בגליל איסטריאה ושמו רבו אשר לויסה אשכנזי שעשה עצמו נביא והיה אומר שיצמו וישבו בתחובה כי קרובה הישועה וכן כל גלות איטליאה האמינו לרביו וישבו איש מרבו הרעה כנל כהם דבר פלי כמעט בתשובה נוגה ויסת האיש ולא בא משיח Et his nostris temporibus Anno post creationem 5260. exortus quidam Judæus in partibus Istrie, cui nomen Rabbi Aseher Lemla, natione Germanus, is Prophetam agens, hortabatur, ut jejunarent homines, & per pœnitentiam ad bonam frugem se reciperent, prope enim adesse salutem. Et vero omnes Judæi, qui Italiam inhabitant, verbis ejus fidem adhibuerunt, atque quisque, quantum maxime poterat, improbitate deserta, pietate sese mancipabat. Erat res plane mira & vere talis pœnitentia, qualem olim Ninivita egerunt. At enim mortuus est vir ille, neque venit Messias magnæque ex ea re apostasia enata sunt. Pleniorẽ Historiam Pseudo Messiae Lemlem promiserat olim Johannes Isaacus Levita, Academiae Colonienfis Professor Hebræus, ad Epistolam Rabbi Maimonidis ad Judæos Massilienses, quam videre sive etiam, sive nondum impressam, hætenus non licuit.*

X. Tandem Lemlem Pseudo-Messias, aliis Prophetæ, periit, nusquamque magis apparuit, cum antea conquestus esset, impœnitentiam Judæorum adventum Messiae retardare. Inde factum, ut omnes Judæi Anno Christi 1502. in universa dispersione sua diligentissime pœnitentiam agerent, per orationem, jejunium & Eleemosynas, ut adventum Messiae tam propinqui promoverent, sed nihil effe-

effecerunt. Non enim viderunt cœci homines, Messiam sic nunquam venturum, quia peccare nunquam cessabunt. Vah, quam magnifica spe vos frustra toties implestis? agnoscite vel tandem o Misselli, cum ne ullo seculo non seducti estis, quod hæc expectatio nimis fera sit. Adveniet Messias fatemur, & forte in propinquo est; sed non ea ratione, qua vos persuasi estis. Sed de his plura in fine.

XI. Circa annum Christi 1534. novus in Hispania exortus impostor Judæus, qui se pro Messia constanter venditavit, sed successu infelicissimo, dum a Carolo V. Cæsare combustus fuit, sicuti scribit Johannes Ludovicus Vives, Hispanorum doctissimus, libro 3. de Veritate fidei Christianæ, p. 491. Idem pluribus, sed alio modo, Rabbi Gedalia in Schalscheleth Hakkabala p. 44. testatur, ejus integrum locum Latino sermone expressit, Johannes Christophorus Wagenfeilius, Vir omni literatura celeberrimus, Hebraicæ imprimis nostri seculi facile princeps, in quem spes & expectationes nostræ, de aliis operibus clarissimis maturandis, totæ conversæ sunt, in telis igneis Satanæ, p. 238. seqq. Pariter Anno orbis conditi 5294. qui est annus a destructione templi secundi 1466. a remotis regionibus prodiit vir quidam Judæus R. Moses Rubenita nomine, qui Romam delatus, cum Papa Clemente (VII.) sermonem contulit, valuitque gratia apud illum, gerebatque se pro duce exercitus Regis Judæorum. Erat autem staturæ humilioris, & niger in modum Æthiopis, ac quasi annos quadraginta quinque natus.

XII. Postea Regem Lusitanie adiens, cum eo egit, habebatque secum interpres, non enim aliarum linguarum, præterquam Hebrææ & Arabicæ gnarus erat. Cæterum significabat Regi, missum, se esse a Regibus Judæorum, qui trans Chalachum, Chabo rem & Nehargosanem degunt, ut ununciaret ei, si opem ferre vellet iis adversus hostes illorum, & concedere arietes conquassantes (sive tormenta & machinas bellicas) tum facili negotio subacturos ipsos inimicos; idque Rex facturum sese est pollicitus. Iste vero R. David, per longum tempus ibi substitit, dumque sic moram agit, excitavit Deus animum viri juvenis cujusdam, qui unus erat ex iis quos Rex habebat a secretis, quique præcipua apud eum fruebantur dignitate. Hic, cum majoribus Judæis esset progenitus, in corde suo statuit poenitentiam agere, (& Christianam, quam hæte-

Thef. Antiq. Sacr. Tom. XXIII.

nus professus erat religionem deferere.) Itaque ea de re sermonem contulit cum R. Davide, amboque e regno Lusitanie egressi sunt. Tum deinde sacris avitis initiatus juvenis nomen Salomonis Malcho accepit.

XIII. Quanquam autem præputiatus Christianus, legisque Mosaicæ exfors natus (educatusque) fuerat, tamen ad Judæorum cœtum aggregatus, (eos brevi in sapientia profectus fecit,) ut deinde per omnem Italiam & Tusciam, pro concionibus, res abstrusissimas, tam ad scriptam legem, quam ad *πατροπαράδοτους* attinentes, proponeret, diceretque mysteria, ac explicationes pulcherrimas & adeo mirificas. Nemo unquam auditus est, qui cum hoc comparari queat, neque scitur, quomodo ad id eruditionis culmen pervenerit, nisi quod ipse dicebat, se suggestore Angelo uti. Libros multos composuit, seque unum ex Messie emissariis ajebat esse. Forma illi egregia, pietas insignis, & opes magnæ. Sed enim ante memoratus R. David, sex dierum totidemque noctium continuo jejuniis se maceravit: atque mihi retulit vir fide dignissimus, R. Jehuda de Balneis, sub sacramenti religione, dum Romæ morabatur, fuisse se ex observatoribus qui stupendæ inedia explorandæ causa R. Davidi assidebant, ne quid clanculum universo illo tempore comederet.

XIV. Verum enim vero, R. Salomo Malcho denique Mantuam se contulit, ut ibi cum imperatore Carolo V. sermocinaretur, neque satis perspectum nobis, quid in eo colloquio sit actum, præterquam quod constat, ira adversus eum excandescens Imperatorem, jussisse, ut vivus cremaretur, idque factum est, capistro ori ejus indito; metuebat enim, ne (concesso libero linguæ usu) incantamenta proferret, evaderetque. Atque sunt etiamnum Judæorum multi sic ineptissime persuasi, vivere illum & quoquo Sabbato visitare sponsam suam Zephathi, quasque alias fingunt ineptias. Sunt, qui perhibent, prænucciasse ipsum mortem suam, recitatis (ex Gen. 42. commate 21.) verbis, *אכל אשמים אנהו* *על אחינו אשר ראינו צרת נפשו*: in his quia quinque vocabula a litera Aleph incipiunt, quinquies millia designati ajebat, cumque si elementa vocum *אנהו* *על אחינו* ad numeros redigantur, emergant 290. asseverabat, anno 5290. (cœleste) consultum de luendo atrocissimo supplicio adversus se pronunciatum fuisse. Verum tamen Numini veritatis hostiam sacravit, nec enim (Judaicam reli-

ligionem) abnegare volebat, etiam si sub hac conditione vitam ei pollicerentur: R. Davidem autem Cæsar in Hispaniam ablegavit, ubi diem ipse obiit supremum.

XV. Anno Christi 1540. In Germania Judæus quidam, nomine Jodocus von Neseheim, qui se Regierer der gemeinen Judischeit scripserat, fiscali in duas marcas puri auri a Camera Imperiali damnatus est, quod titulus ille sit inusitatus, elatum & seditiosum animum arguens, & nomen Regierer requirat publicum officium, cujus Judæi sunt incapaces. Gylmannus in Symphor. Wilhelmus Antonii de Rescriptis Moratoriis. Christianus Barth in Jud. Cam. Visus etiam fuit circa Annum Christi 1615. alius Judæus Pseudo-Messias in India Orientali, quem Judæi in Lusitania secuti, teste Vincentio de Costa Mattos cap. 9. discurs. de hæretica perfidia Judæorum edit, Lusitanica lingua anno 1622. apud Gisbertum Voetium, Academiae Ultrajectinae quondam Professore Celeberrimum, Part. II. disput. Select. pag. 95.

XVI. Nec prætereundus Messias ille, quem Philippus Zieglerus, Civitati Oppenheimensi a Secretis ante expugnatum ab Hispanis & Bavaris Palatinum, Anno Christi 1624. & 1625. in Belgio inter alias plurimas imaginarias prophetias, jactabat oriturum sc. ex stirpe Davidica, ex Linea Nathanis, extirpaturum Regnum Antichristi & Turcæ, Romam evertendam Anno Christi 1627. Helvetiis Regem dominaturum, Jacobum Angliæ Regem Eccles. Dei graviter laboranti opem laturum. Fuit cætera Vir Pius & non indoctus, nimium tamen Prophetiis deditus, Judæisque favens, præterea inveteratis deliriis melancholicis absorptus, aut intervallis mania obnoxius, de quo Nicol. Wassenauer Medicus Amstelodamensis in Mercurii Semestris Parte 16. Gisbertus Voetius Parte II. Disputat. Select. p. 95. 96. Eum enim (Messiam) fingeat statim e conversione Judæorum, quæ tum sc. instabat, ex stirpe Davidica, ex linea Nathanis proditurum ac fore Regem universalem mundi, redictus extirpaturum regnum Antichristi & Turcæ, celebraturum etiam Concilium Constantiæ per duodecim annos, in quo omnes religionis controversiæ deciderent sint. Majores ejus per mille annos in regno Tunetano habitasse, ac deinde in regnum Granatense migrasse, inde a Ferdinando I. exactos venisse in Germaniam: Regem illum a se visum in visione, deinde etiam Argentorati corporeis oculis, esse jam quatuordecim annorum: sceptrum

& gladium a se servari, quæ suo tempore ipsi traditurus sit.

C A P U T V.

- I. Natus Sabethai Zevi Judæorum Pseudo-Messias celeberrimus ann. Christi 1666.
- II. Quales progressus fecerit in studiis.
- III. Qualia matrimonia contraxerit.
- IV. Jactavit apud suos varias revelationes, sibi factas. V. Ut auditorum animos magisque confirmaret, nomen Tetragrammaton IHVH pronuntiavit.
- VI. Ex urbe Smirna pulsus, Thessalonicam petiit. VII. Judæorum de eo judicium. VIII. Signa quædam ab ipso edita. IX. X. Postquam totam Palestinam perlostravit, ad Nathanem Levi Gazam venit, qui morum ejus suavitate inductus, ipsum palam tanquam Eliam ac Messiam præcursorem venditavit. XI. Ad hunc novum Prophetam effusa fere omnis urbis Hierosolymæ multitudo. XII. Dum hæc Gazæ, Hierosolymæ aliisque in locis aguntur, Oprimates populi Judaici Hierosolymis conveniunt, & in totum negotium novi Prophetæ inquirunt. Unde ipse impetum veritus in exilium proficiscitur.
- XIII. Tandem Smirnam revertitur. Legati ad ipsum querendum mittuntur.
- XIV. Latuit ipse aliquandiu. Interea, ut mentes occuparet, humiliter & dimisse vivebat, summus in preces & devotionem artifex. Unde tantum sibi favorem multorum conciliavit, ut, cum in publicum prodiret, ipsi afferenti, se Messiam, Ben David esse, fidem haberent.
- XV. Perrexit non minori alacritate Nathan Levi non tantum indigenis, sed etiam longe diffitis persuadere, Regem Israelis exortum, cujus nomen Sabethai Zevi esset.
- XVI. Quibus rebus erectus Messias quotidie nova moliebatur.
- XVII. XVIII. Interim capitis ipsius insidiæ parabantur.
- XIX. Quapropter illi, qui partibus Pseudo-Messia favebant, ne impofterum periclitarentur, rem totam ad Turcarum Imperatoris summum præsidem deferunt, qui opem suam promisit.
- XX. Variæ Judæorum de virtutibus & auctoritate ejus nugæ & figmenta.
- XXI. XXII. &c. Varia oracula de Sabethai Zevi Rege Messia exorta.
- XXIV. XXV. Collocatus Sabethai Zevi in summo dignitatis fastigio quid molitus fuerit.

I. **N**unc Sabethai Zevi, Judæorum Pseudo-Messias celeberrimus, qui Anno Christi 1666. floruit, describendus venit. Natus est anno 1625. Smir.

Smirnae, urbe maritima Joniae in Asia, quae hodie regionis primaria, emporium celeberrimum, & Praefecti Turcarum sedes est. Pater ei fuit Mardochai Zevi Peloponnesiacus, Judaeus infimae fortis, ex Gallinarum & ovorum propola, Anglorum Mercatorum proxeneta. Elucebant in puero signa raræ indolis, & spem faciebant maximam. Non illi inania placebant, sed annis & ipsa ætate altiora versabat. Ante omnia ad libros ferebatur: hos illi expetere tunc cura, his perfrui delictum fuit. Parens ne tam egregios conatus retardaret, filium commisit Rabbino doctissimo, sub quo tantum profecit, ut altioribus disciplinis ab alio informari debuerit. Commilitones & æquales, quos exercitatione ingenio animadverterat, non æmulari modo, sed & superare contendebat, torporem fugitans ceu venenum, & quo facile animus inficeretur.

II. Anno ætatis decimo quinto Scholis vale dixit, contentus exercitatione privata. Inprimis studio Cabbalistico adeo delectatus est, ut totos dies, noctiumque maximam partem impenderet. Hinc omnem fere familiaritatem cum æqualibus fugitavit, seque ab omni consortio separavit. Paulo post ob dotes animi egregias, & summam in Hebraica literatura, Philosophia & Theologia eruditionem, titulo Doctoris (Chacham, id est, sapienti; coronatus fuit. Et statim munus hoc non tantum docendo publice in scholis exercuit, sed & in agris, aspicientibus Turcis, atque illum propterea deridentibus. Ex hoc famam sibi conciliavit maximam, cum etiam quod omne consortium vitaret, tum quod vitam ageret integram. Inter plurimos familiares discipuli laudes ipsius summas ebuccinarunt, ad stuporem omnium & admirationem venerati sunt. Quod cum perciperet, non intermisit, quo magis illos redderet attonitos, famamque sui majorem, ut ita illud, quod sibi proposuisset, ad metam perduceret optatam.

III. Natus annos viginti quatuor, filiam Judæi Smirnenfis uxorem duxit, cum qua, sive potentia generandi destitutus, sive sanctitate quadam imaginaria inflatus, rem nullam habuit. Hinc illa repudiata, ad secundas nuptias cum virgine Judæa non ignobili apud Smirnenfes, sed simili fato transiit.

IV. Interea apud suos revelationes jactare cepit, se illum prædicans, de quo præclara multa expectanda. Imo semper in ore habuit verba Prophetæ Jes. cap. 14. com. 14. *Ascendam supra excelsanubis densa, me æquabo excelsa*: non cogi-

Thef. Antiq. Sacr. Tom. XXIII.

tans ea quæ statim sequuntur comm. 15. 16. 17. *Veruntamen in sepulchrum deiciaris, ad latera foveæ. Videntes te, considerabunt te in te advertent, dicentes: hiccine vir ille est, qui commovebat terram, qui concutiebat regna? Qui disponebat orbem habitabilem sicut desertum, & civitates ejus destruebat; victos suos non solvebat reversurus domum. Acciderat quodam die, cum verba allegata in concione pronunciasset, ut crederet, imo certo sibi persuaderet, se a terra sublatum fuisse. Interrogabat super hanc rem discipulos, numne id vidissent? Negabant omnes uno ore. Ipse respondebat, quod oculi eorum nondum essent illuminati, neque visione tam divina digni. Posthæc sæpe repetens verba Prophetæ, se esse Messiam, Ben Davist, id est, filium Davidis, rotunde dixit.*

V. Sabethai Zevi ut animos auditorum magis confirmaret, nomen Tetragrammaton IHVH, Jehovah, quod erat Schem hamephoras, id est, nomen expositum, pronunciabat. Quicumque autem illius nominis literas adipisceretur sciebat, poterat facere quicquid volebat. Non ausi vero sicut olim ita hodie Judæi Tetragrammaton efferre. Constat illud primo ex Lege Magistrorum, qua ejus nominis pronuntiatio interdicta. Extat illa in Talmude Babylonico tractatu Sanhedrin. cap. 11. Fol. 90. *Etiā qui pronunciat Nomen (Tetragrammaton) suis literis, non est ei pars in futuro seculo. Secundo ex ejusdem legis vindicatione contra transgressorem instituta; cujus exemplum legitur in tractatu Talmudico Avoda Zara cap. 1. Fol. 17. 18. Adduxerunt R. Chanina filium Teradion, dixerunt autem illi, quare sic egisti in Lege? Dixit ipse: Quomodo præcepit mihi IHVH Deus meus. Statim decreverunt de ipso comburendum, & de Uxore ipsius gladio plectendam esse. Ad ignem damnarunt ipsum, quia pronunciavit nomen illud suis literis. Et cur sic fecit? annon tradiderunt, Hi sunt qui non habent partem in futuro seculo, &c. Abba Saul dixit, etiam qui pronunciat nomen illud suis literis? discendi gratia fecit. Quæ igitur ratio, quod punitus fuerit? Quia pronuntiavit Nomen illud publice. Uxorem autem ejus ad occisionem gladii, quia non impedivit ipsum. Hinc Proceres Synagogæ Smirnenfis timentes suorum ultimam ruinam, hominem in jus vocant. Discutatum diu an ad mortem, an ad exilium condemnandus esset. Placuit sententia mortis, quam Scappa, summus Synagogæ Judaicæ Moderator ferebat. Et jam omnes eam executioni manda-*

re recusabant, quare in exilium missus fuit.

VI. Ex urbe Smirna pulsus, cum spe sua se frustratum animadverteret, Salonichi, veteribus Thessalonicam petiit. Urbs est Macedonia, sub Turcis, ampla, populosa & dives, in qua ingens Judæorum, qui opibus pollebant, numerus, hinc scenæ suæ inservire apta. Verum cum ibi se Messiam esse, profiteretur, urbem deserere coactus fuit. Nec meliorem Athenis, aliisque in locis Græciæ celeberrimis nactus fortunam. Ubique profugus, si excipias Alexandriam, in qua multa sanctitatis fucata specimina edidit. Interea tertiam ducit uxorem, meretricem famosissimam, quam Reginam imaginariam creat.

VII. Quid Judæorum, universa natio de ea crediderit, quæ mendacia, fabulas propterea excogitaverit, exponit Vir singulari modestia, pietate & Linguis orientalibus conspicuus, Fridericus Ragstat de Weile, quondam in patria Rabinus, jam gratia Jesu Christi vero Messiae confessor, in Theatro Lucido pag. 49. 50. Pulsus e regno Poloniae Judæis hæc Sabethai Zevi dilecta sponsa futura, a teneris in Polonia remansit cunabulis, ibidem a potente quodam Domino aut Religionis Romano-Catholicæ Principe filiar loco suscepta; ad pubertatem usque enutrita est, sic ut nunquam ei aliter innotuerit, quam se Principis hujus summi persistere gnatam. Interim veri ac naturalis Parentis sui ex Polonia pulsi Judæi Spiritus ex Persia advocans ei apparuit; qui ante filiar conspectum procedens, in hæc prorupit verba. Ecce ego tibi verus indubitatus Pater, ex Judæorum tribu ortus, qui cum cæteris ex hoc Poloniae regno ante aliquot annos fugatus: inque Persiam mecum simul fugientes nostram commorationem cepimus: certum scias tibi nullum alium, me vero ex rerum natura concedi Parentem, firmeque teneas, Dominum hunc aut Principem, te solam enutrisse, exindeque adoptivum Parentem esse. Quibus verbis nullam fidem adhibentem spiritus illam in æde strata, varioque in loco, multis diversisque tribulationibus, angustiis, tormentorumque cruciatibus infecutus est, imo tanta fidei confirmatione erga eandem usus, ut signa quædam exhibuerit, quatenus eam hujus rei credulam redderet, & quod amplius ipsam ad Judaismum resumendum visum induceret. Itaque in multorum hominum & matronarum præsentia signa quædam edidit, dum terra pedibus subiecta, vel arbor proxima, demersa fuit atque evanuit.

VIII. Signis hæc confestim perspectis, verum & legitimum Parentis Judæi spiritum credidit, qui tandem ulterioris persuasionis consilio ei adfuit, ut si defuncti Parentis corpus verum cerne-re affectaret, eam secum perduciturum in Persiam, quo in regno sepulcrum visibile; at opus fore, vestes ornatas, auro, argentoque tinctas, gemmarum splendore fulgentes, omniaque corporis ornamenta deponere, imo vero nullis plane tegumentis, ne quidem tenui indusio tectam persistere, sed denudatam penitus eum comitari oportere, prout factum, unde spiritus hanc per invia & devia, salum solumque, perque altissima montium cacumina, immensum profundissimumque maris Oceanum ex regni Poloniae limitibus in Persiam abduxit nudam, tumulatum hujus spiritus Judæi corpus ob oculorum aciem produxit. Verum ad ulteriorem depositi Parentis hujus corporis fidem reddendam, noctu eadem filia a spiritu ex Persia in Asiam ad senem quendam in regni istius urbe quadam, in Judæorum cœmiterio solito commorantem, diuturno temporis intervallo lectulo decumbentem, vitam cum morte commutantem, eque vivis discedere haud valentem, deducta est, quo in loco Angelus quidam apparens filiar e superis pellicum tegumentum, variis sanctorum nominibus depictum & ornatum communicavit, quod simplicitate plena Judæorum turba plurima Protoparentis nostri Adami indusium divinitus ei concessum vere asseveravit.

IX. Hac nihilo fecius conditione, se indusium hocce seni daturum, senem deinde eidem aliud tegumentum redhibiturum, universas Europæ partes peragere debere, ut inde toti Dominorum Judæorum senatorio Consensui ac Principatui, a Spiritu hoc sibi revelatum & manifestatum perhiberet, inque lucem ederet. Unde Angelus ipsam universæ Judææ Reginam, & Sabbathai Tzevi Judæorum Messiae sponfam declaravit, quibus peractis ut Angelus dixit. Sic tandem filia in Asiam reversa, in qua Sabbathi Tzevi Judæorum imaginativo Messiae matrimonio copulata fuit. Hinc usque, mutatis tantum tribus, quatuorque vocibus, quæ in versione Germanica rectius legebantur.

X. Merito obstupefendum, infidam Judæorum gentem, cujus cordi pinguedo, velamen, callum obductum, hodie usque tam crassis, falsisque mendaciis fidem tribuere, cum lippis & tonsoribus jam notum, Reginam imaginariam, natam parentibus sive Germanis, five

five Polonis, scortum diobulare, fordiumque fuisse, habitasse Francofurti ad Mœnum, Hannoviae, Mantuae in Italia, peragrasse loca plurima, tandem ad nominatum Messiam venisse, eique Alcairo in Ægypto junctam, cujus frater necotiani fumativi praeparator, cum hac de causa Constantinopolin profectus esset, ut ad summam principis cujusdam dignitatem & gloriam eveheretur, cum ludibrio & irrisione omnium reversus, ex principe imaginario, necotiani praeparator rursus factus fuit.

XI. Sabethai Zevi, postquam totam Palaestinam cum dilecta sua Regina perlustrasset, ad *Nathan Levi*, alius *Nathan Benjamin* dictum, Judæum doctissimum, Gazam venit; cui se celeriter officii comitate, & morum suavitate insinuavit. Igitur communicat, quæ arcana moliretur, quomodo ad dignitatem Regiam aspiraret, & titulum Messiae, tot calidis votis dudum frustra expectari, vehementer affectaret. Imo persuadet, dum morum similitudo eos conjungit. Quippe & ipse *Nathan Levi* erat minime simplex, sed malitiosus, & rerum improbarum amor deditus; Hinc, cum in communionem honorum veniret, scripturas sacras huc traxit, se Messiae, Sabethai Zevi, Præcursores, Magnum illum Prophetam, illum Eliam, palam venditavit. De quo legitur in Judæorum libris: *Triduo ante adventum Messiae Propheta Elias veniet, ac se sistet super montem Sinai, convocabitque omnes Israelitas ex omnibus finibus terræ.* Itaque Hierosolymis novus Propheta, Jejunium Judæorum, quod septimo decimo mensis Tamuz (Junii) celebrabatur, abrogavit, cæteraque prohibuit, quod Messiae dies, non mœrorem, non Jejunia, non corporis afflictiones, sed gaudia, tripudia, solennemque cum carmine saltatum per urbem poscerent.

XII. Ad hunc novum Prophelam effusa fere omnis urbis multitudo. Hunc quasi de cælo missum, & ut ipsam divinam veritatem contuerentur: in hunc plebs oculos, in hunc suspensa ora convertit; quare de amore & fide eorum jam certus, canit Regis Sabethai Zevi facta egregia, laudes innumeras; prædicat, sed eventu infelici, quomodo Messias Turcarum Imperatorem septimo vicesimo mensis Cislev (Novembris) de folio esset deturbaturus, coronam detrahturus, captivumque abdukturus. Reversus Gazam, verbis suis eandem reperiit fabulam addens, vitam illotum improbam, magnam facere moram. Hinc totus in concionibus, ut illam deferrent,

& ad meliorem se componerent. Nec frustranea adhortatio fuit; quippe omnes recutiti, sepositis rerum mundanarum sollicitudinibus, precibus, Eleemosynis secum certabant, de Messia sibi gratulabantur, ac fausta quæque sibi precabantur, Messiam vero non humanis tantum, verum & divinis honoribus honorabant.

XIII. Dum hæc aguntur Hierosolymis, Gazæ, aliisque in locis, Optimates populi Judaici Hierosolymis conveniunt, & in totum negotium novi prophetæ diligenter inquirunt, arbitantes illud maximi momenti, quod illos & elevare, & subvertere penitus posset. Itaque metu territi, non solum officia sua detrectabant, sed Messiam, hominem impium, seditiosum pronunciabant, quin imo per omnium sacerdotum religiones diris devovebant. Veritus itaque impetum, in exilium proficiscitur, ægre deferens eam urbem, quam sedem imperii sui, ad imitationem Regum antiquorum Judæorum, sibi designaverat, & vagabundus, non destitutus tamen omni spe, regiones percurrit, mox Constantinopolin, urbem Judæis refertam, mox Smirnam patriam, in qua amicos, asseclasque habebat, cogitat. Interea Proceres Judæorum urbis Hierosolymæ non intermittebant hominem nequam ubique observare, sed Doctoribus scholæ Constantinopolitanæ scribunt de ejus malitia, seditiosis opinionibus, petuntque, ut vel reprimatur, vel occidatur. Hi, visa fratrum epistola, jamque etiam ex rumore de eadem re docti, quid faciendum, disputant. Aucti votis, vident Sabethai Zevi periculosa plenum opus alex tractare, quam ne adirent, literas exarant ad Moderatores scholæ Smirnenfis, in quibus hominis ingenium & mores depingebant, & mala certo eventura ob oculos ponebant. Iontof Ben. lafer, prædictæ scholæ Præses hæc scribebat: *Vir ille, cujus novitibus nos opponimus, similis est ei, qui in Deum non credit, & qui ipsum occidit, reputabitur apud Deum, quasi multas animas lucratus fuisset. Imo manus, quæ ad internecionem ipsius accelerabit, a Deo & hominibus benedicetur.* Subscriperant quinque & viginti Doctores Appellarum.

XIV. Interjecto aliquo tempore, cum vagus & exul errasset, Smirnam reversus fuit. In qua, post duos menses, quatuor Legati ex urbe Aleppo venerunt, Chacham *Moses Galante*, Chacham *Daniel Pinto*, cum duobus aliis tenuioris conditionis Judæis. Hi in mandatis a Proceribus suis habebant, ut Sabethai Zevi, Judæorum designatum Regem, cum

cum titulo officii & ultimæ devotionis salutarent. Quapropter, sparso per urbem rumore, Moderatores scholæ Smirnenfis, Legatos interrogant, unde venirent! Quo signo edocti! Et quis tandem Messias esset? Dum falsæ rei criminis postulabantur, hujus constantiæ fuerunt, ut omnes auctorem faterentur Nathan Levi, virum magni nominis, maximæque autoritatis, vatem certissimum, cui summum numen sæpe se revelaverit, illo Deo, etiam consiliorum auctore se uti. Hinc Regem novum se exosculari. Ita Legati a Nathane immissi belle fabulam egerunt, nec ipse Sabathai Zevi ignarus hujus rei existeret. Nam tantum hac legatione effectum, ut animi fautorum in novam spem erigerentur, aliisque nova incuteretur superstitio. Cernebatur etiam publica quasi lætitia inter plurimos.

XV. Ipse interea, ut mentes occuparet, humiliter & demisse vivebat. Summus in preces & devotionem artifex. Fraudibus, quas excogitabat, quam somno studiosior. Solemnis illi consuetudo, summo mane ad mare properare, ibidem se lavare nec modo ardente sole, sed & nivosa hyeme, non cogitans illud Hieronymi lib. 1. Ep. XLV. ad asellam: *Tibi placet lavare quotidie: alius has mundicias sordes putat*. Ex lotionem, citato gradu ad Synagogam contendebat. Ubi, cum primus semper esset, rem divinam precationemque faciebat. Etiam rumor pervadebat, ipsum repugnantem carnem hebdomadarum inedia subjugare. Qua re tantum sibi favorem multorum conciliavit, ut cum in publicum prodiret, sibi, *Messiam*, *Ben David* esse, asserenti, fidem haberent. Imo, eo usque progressa est multitudo credula, ut omnes sine discrimine sexus, nunc mares, nunc scemina, nunc senes, nunc pueri, novum Regem salutarent. Opinantes, se omnia assecutos, si insignia Majestatis ejus conspexissent. Quare post singulare pietatis documentum & specimen inusitatum, donaria sua offerunt. Dies erat septimus mensis Tevet, cum viri pecunias facerent. Octavo die sequebantur mulieres. Ne itaque Rex jam pecuniosus plebem oblectamento orbaret, pro concione vulgus omne consolatus, speque omnes implevit, & benedictionibus obtulit. Ajens unicuique actori: Benedicat tibi ille, qui patribus nostris Abrahamo, Isaac, & Jacobo benedixit, propterea, quod lubens tantum pecuniæ collocaveris. His peractis domum, maxima cum lætitia revertebantur.

XVI. Non minori halacritate Nathan Levi in opere, quod feliciter inceperat, pergebat. Quippe non tantum indigenas sed longe diffitos animavit, illisque persuadere cœpit, Regem Israelis exortum, cujus nomen Sabethai Zevi esset. Qui, ut supra dictum, Turcarum Imperatorem in vincula conjectum, & catenis constrictum post se tracturus esset. Quo duce jugum excutiendum, Judæique Domini terræ constituendi. Scribebat præterea, quomodo Messias novem menses in occulto esse deberet, quo tempore multæ calamitates ipsis sustinendæ. Post has reversurus esset, infidens leoni cœlesti, stipatus ingenti cæterva Judæorum, qui sedes suas habuerant ad decantatissimum fluvium Sabbathionem. Tuncque etiam e cœlo dimittendum templum sanctum, in quo sua sacrificia peracturi sint. Reliqua exhibet Reverendus & doctissimus Thomas Cocnon, pridem verbi divini Præco apud Smirneses, in curiosa sua descriptione vitæ Sabethai Zevi.

XVII. Quibus rebus erectus Messias, quotidie nova moliebatur. Imo eo usque, a metu securus, procedebat, ut nihil intentatum relinqueret. Hinc diversi motus animorum in urbe Smirna fuerunt. Alii quippe, quos ad spem libertatis erexerat, toedio longissimæ servitutis, instantem expeditionem gaudebant. Alii vero, quos tam subita mutatione rerum haud mediocris metus ceperat, perpendentes nunc laceffitum Turcarum Imperatorem, nunc notas Messias nondum productas, nunc fidem dubiam, mentemque infidam, dolebant. Quare, habito in Synagoga conventu, majori scrutinio signa examinant, quæ cum non demonstrantia, sed fallacia, fistique cognoscerent, novum Regem sceleris accusant, capitisque damnant. Quippe e diametro Placitis sapientium opposita erant. Eadem infamia notabatur *Nathan Levi*. Verum cum *Aaron de la Pape*, sapientium celeberrimus, *Ben Veniste*, *Algaza*, alique, qui a partibus ejus non essent, votis impares, multitudine assedularum vincerentur, coacti fuerunt cedere, ne isthac faba in se cuderetur.

XVIII. Paucis post diebus Pseudo-Messias, sententiæ eorum iratus, animo commoto, extrema tentando consilium cepit, ne, jam labefactata majestas penitus collabasceret, speque sua concepta excideret. Hinc diem festum, solis precibus sacrum, indixit, quem per totum diem in Synagoga celebrare jussit. Cum multi præcepto modeste parerent, jam rur.

rursus clarior factus, preces ordinarias ad libitum corripbat pro imperio modo addens, modo demens Mox, arrepto baculo, arcam, bibliorum sacrorum receptaculum, septies percutiebat. Et nomen *Iehovah*, cuius lectio Judæis vetita, recitari in publico mandabat. Ad hæc, ante se collocata cibaria condititia in patinis, uti & vascula vitrea floribus repleta, habebat. Postquam histrioniam artifex nunc exercuisset, & multa demiranda id genus patrasset, plebs mutabilis, imaginata sibi est ferula triumphi, reputans imaginem & speciem divinam subesse, denotarique ritus sacrificos, jam brevi in templo Hierosolymitano faciendos.

XIX. Non dici potest, quantum animi inimicorum ex hac re exarcebati fuerint. Videbant quippe hominem impium magna quadam solertia gratiam plebis aucupari, & umbras falsæ gloriæ confectari. Quare, ne malum per longas mores serperet, exemplo in ædibus *Judæ Murriæ* conveniunt. Diligenter examinatis rei periculosa ponderibus, sententiam mortis de novo pronunciant, multis & gravibus documentis docent, quod sacrosanctam legem contumeliis, probris, flagitiisque violasset. Intererat forte Rabbini, qui non ita crudeliter consulendum esse in Regem optimum, verum pietatis exemplar, censebat. Respondebat vero *Ben Veniste*, Doctores Constantinopolitanos in eandem sententiam loqui. Ostendebat eorum literas, de quibus articulo decimo tertio actum. Argumento cognito, cum reliquis idem sentit. Deerat interim carnifex, qui poenam de fonte, quam lex jusserat, sumeret, metu Turcarum. Accedebat, quod plurimi vacillarent.

XX. Quapropter illi, qui partibus Pseudo-Messiae favebant, ne imposterum periclitaretur, rem totam ad Turcarum Imperatoris summum in urbe Præsidem, quem *Cadi* vocant, deferunt, qui large & effuse commendatum defendere, & propulsare injuriam promittit. Non dubium est, quin ad aures imaginarii Regis hoc pervenerit. Interjectis quippe paucis diebus, inter suos gloriabatur, quod nunc in eo esset, ut *Cadi* a dignitate summoeretur. Et ut fidem videretur servare, maximo hominum numero ad ædes illius properat. In plateis autem cantabat Psalmi 118. comatis 16. *Dextra Jehovæ elata, dextro Jehovæ agit strenue*. Cantilenam eandem caneant comites recutiti. Domum ingressus, exclusa multitudine, quæ ad fores expectabat, ad colloquium *Cadi*

cum fratre admittitur, qui linguam regionis vernaculam, cuius ignarus erat, exponeret. Quo viso, ita consternatus fuit, ut sibi non constaret. Tandem re-collectis spiritibus conquestus, quod duo, tresve Judæi Regem audacter calumniati fuissent. *Cadi* jam per munera edoctus, ridet hominis stultitiam, ipsumque, non sine gravi multa pecuniaria, quam fautores ob hoc pendere debebant, domum dimisit. Judæi interea Regem comitantes, verba Psalmi canendo repetebant.

XXI. Ex hoc tempore varii rumores per urbem spargebantur, ut ita reliqua natio in castra perduceretur, omniaque assentiretur. In primis divulgabatur constanter & cum auctore, quod *Sebarhai Zevi* domum *Cadi* ingressus, conclave interioris testii vacuum invenerit, & quod occupata sella, non solum nullum honorem venienti *Cadi* exhibuerit, verum togam *Cadi* exhibuerit, verum togam *Cadi* per contumeliam detractam, pedibus conculcaverit. Addebatur, quod inter loquendum non tantum barba *Cadi*, sed totum conclave fere flammis, quæ ex ore Messiae erumpebant, combustum fuerit. Erat etiam in sermone omnium, apparuisse columnam igneam, quæ determinasset Regem a *Cadi* qua conspecta, pavidum cum clamore servos vocasse, ut hominem ab ædibus abigerent. Pudet alia signimenta, deliramenta gentis delitæ enarrata, quæ per totam urbem, alibique circumferebantur, quæque non coram *Cadi* tantum sed publice in meridie facta esse, jactabant, de cælo aperto, porta ignea, figura viri, *Sabthai Zevi* ad amissim representante, cum corona in capite. Ut maxime demirandum sit, non defuisse celeberrimos Rabbinos, qui tantam rem tam dementer creditam divulgaverint, imo, ex scripturis sacris confirmare conati fuerint, allegantes Joëlem Prophetam, cap. 2. comm. 30. 31. *Eadem ostenta in cælis & in terra; Sanguinem, & ignem, & elevationes fumi. Sol ipse vertetur in tenebras, & luna in sanguinem, antequam veniat dies Jehovæ magnus & reverendus.*

XXII. Omnia itaque illi in votum veniebant, nec præter thronum, ex quo leges ferre posset, aliquid amplius restabat. Quare folio ab alto Rex admissos excepit. Ad latus sedebat Regina in sella magnifica, in majestatis amplitudinem, decus, & dignitatem. Et jam confluebant proci ex ultimis terris, qui Messiam Regem salutarent. Imo certabant inter se muneribus ipsam hætere.

Tan-

Tanto impetu solem orientem adorabant, illustrandi, ut certo sibi persuadebant, refocillantibus ejus radiis. Rex vicissim, ut imperitiam multitudinem sibi arctius in perpetuum devinceret, nuptiarum, conviviorum, acaliorum publicorum conventuum officia celebrabat. Inventus etiam aliquoties inter uxores, quas non ita pridem repudiaverat, cum tamen leges Judæorum colloquium cum renunciatis, commorationemque iisdem ædibus vetent. Sed exlex erat. Nec hoc tantum, verum etiam inter scæminarum greges, quibus blandiebatur, sæpe visus fuit, recitans voces Psalmi 45. comm. 10. *Filie regum inter charas tuas: collocata est conjux ad dexteram tuam cum insigni auro Ophirio.*

XXIII. Dehinc fidei formulam promulgavit, ne quis imposterum in persona Messiae aberraret, quamque sequi omnes tenerentur. Extat ea apud anonymum Anglum in Historia de tribus hujus seculi famosis impostoribus, pag. 50. 51. quam, dum vela contraho, ad portumque propero, majori operi, quod meditator de Pseudo-Messias, reservare constitui, contentus hac vice præcipua argumenta delibasse. Et licet numerus credentium cum ætate in dies cresceret, supererant tamen qui se imperio ejus nondum subjecerant. Nam *Khain Pegna*, vir non vulgaris auctoritatis, amicorum potentia, & plebis reliquæ constantia suffultus fidei formulam deceptionis fraude accusabat, Regem imposturas exercere, ingenue cum suis affirmabat. Quare furiosa multitudo post longas contentiones, ut Regem ab injuria vindicaret, armata palam per plateas ad domos *Khain Pegna* volabat, injectisque lapidibus, eam cum Domino subvertere, magno opere conabatur. Et sortita effectum fuisset, si reverentia Sabbathi, quod instabat, ab ulteriori molitione non avocasset. Tunc *Seberthai Zevi*, audita *Khain Pegna* incolumitate consiliique pertinacia, ut exemplum statueret, quod cæteris documentum esset, misit legatos ad Synagogam Lusitanicam, cum gravissimis mandatis, ut immorigerum e cœtu ejicerent, ejectumque diris omnibus devoverent. Mira res Proceribus visa. Itaque communicato inter se consilio, non solum eum defenderunt, sed & portas refugiis profugerum contra interdictum regis aperuerunt. Quam rem adeo graviter tulit *Seberthai Zevi*, ut congregatis quingentis nobilibus ex perditissima & infama populi fece, Synagogam adierit, effractis securi foribus, totam perreptaverit. Cum

vero oleum & operam in quærendo *Khain Pegna* perdidisset, qui, metuens furorem plebis, se ex ea proripuerat, studia eorum in fugitivum magno fervore increpabat: *Cacham Ben veniste* etiam, quod obloqueretur, minis terrebatur.

XXIV. Die subsequenti *Saberthai Zevi* iracundia exardescens, cohortem prætoriam ad ædes *La Papa*, sommi in urbe *Cacham*, convertit, eumque ab officio, quod pœnitentiam non invenisset, removit. Sed *Ben Veniste*, qui sicut primus se opposuerat, ita primus pœnitere cœpit: contemptum Messiae in admirationem vertens, regnumque *Saberthai Zevi*, spretum antea, supra regna maximorum ducum extollens, hinc a rege in locum depositi, qui interim in ædibus *Cacham Juda Murrie* delituit, suffectus. Exoriebantur eodem tempore varia oracula de *Saberthai Zevi* Rege Messia, quæ avidè arripiebantur. Innumeri sine sexus, ætatis discrimine facta exponebant. Jactabant, nunc Joelis Prophetæ verba cap. 2. com. 28. 29. implementum accepisse: *Eritque postea, ut effundam spiritum meum super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri & filie vestra: seniores vestri somnia somniabunt, juvenes vestri visiones videbunt. Quin etiam super servos & super ancillas, diebus illis effundens spiritum meum.* Excellebant inter scæminas fatidicas filia *Khain Pegna*, quæ corpore toto stupentes, infano furore ad vaticinium rapiabantur, quæquæ jam dubium parentem in Messiae opinione confirmabant.

XXV. Collocatus nunc *Saberthai Zevi* in summo dignitatis fastigio, victoriarum candidatus, preces, quas soliti fuerant fundere pro salute Turcarum Imperatoris, imposterum recitandas prohibet, in quarum locum alias pro se ipso instituit; namque injustum opinabatur esse, pro illo orare, qui jam precibus & armis debellandus esset. Aggreditur itaque illam tamdiu frustra expectatam orbis terrarum divisionem, præficitque illos imperiis, quos in excelsiorem dignitatis locum provexerat. Ecce nomina cum officiis.

R E X

Isaac	Silvera	David
Abraham	Ajakhimi	Salamo
Salomon	Lagnado	Zorab
Joseph	Chohen	Uzia
Mose	Galante	Josaphat
Daniel	Pinto	Hiskiah
Abraham	Khandali	Jorham
		Caf.

Caspar	Mokiah	<i>Zedeckia</i>
Abraham	Leon	<i>Achaz</i>
Ephraim	Arditi	<i>Joram</i>
Salom	Carmona	<i>Achab</i>
Matathia	Afchenefi	<i>Afa</i>
Meir	Alcaire	<i>Rababcam</i>
Jacob	Loxas	<i>Ammon</i>
Mordechai	Jesurum	<i>Jebojakim</i>
Khain	Regna	<i>Jerobea</i>
Joseph	Karillo	<i>Abia</i>
Conorte	Nehemias	<i>Zerubabel</i>
Joseph	Del Caire	<i>Joas</i>
Eliaklm	Khaver	<i>Amasia</i>
Abraham	Rubio	<i>Jofia</i>

Elia	Rex Regum	Israelis
Elia	Rex vicarius.	
Joseph	Rex Regum	Judæ
Joseph	Rex vicarius.	

CAPUT VI.

I. *Sabethai Zevi concilium convocari jubet.* II. *Judæi miraculo sibi esse imaginabantur, quod a Turcarum Imperatore in vita conservaretur.* III. *Interim putantes, Imperatorem non habere summam in eum potestatem, undique ad ipsum confluunt.* IV. V. *Undesabethai Zevi animositas, non parum crevit.* VI. *Litigium inter Judæos de duplici Messia.* VII. *Nehemias Cobensimulat se Turcarum religionem amplecturum.* VIII. *Tandem ipse Sabethai Zevi, verens pœnam sibi infligendam, ad Religionem Turcicam transiit.* IX. *Unde verpicum a Turcis tum Christianis maxime illudit.*

I. **C**ompositis in Urbe rebus, *Sabethai Zevi* omnes designatos reges ad formandum rerum præsentium statum convocari jubet, conciliumque omnium, velut unum senatum ex omnibus legit. In consilio cum de Turcis deliberaretur, his longa jam satis & matura imperia contigisse referebant, tempusque esse vices excipere melius aëtuos. Ita obliti omnes periculorum, Turcicum aurum, & totius Orientis opes, jam quasi suam prædam ducebant. Quare sine mora Rex 22. mensis *Tevet*, (Decembris) naviculam vestoriam cum paucis ascendit, plurimis terrestri itinere Constantinopolin proficiscentibus. Verum non nisi post 39. dies, per quos hibernis tempestatibus in mari vexatus fuerat, illuc advenit. Erat profecto res spectaculo digna, & rerum varietate miranda, regem, totius orbis instantem domitorem, in exiguo latente videre navigio, cui cum navigioliis

Tbes. Antiq. Sacr. Tom. XXIII.

ornatissimis ex urbe obviam properabant verpi, carentem in momento omni servitio, fustibus a Turcis bene exceptum, inque carcerem qualidum tractum, jubente Turcarum Imperatoris summo consiliorum ministro, *visir Azem*, qui de adventu regis occupatus ante fuerat.

II. Non tamen animi Judæorum exinde dejecti, sed immane quantum erecti, quippe recordantes Oraculi Nathani, quod capite quinto, paragrapho sexto decimo, Messia regis dolores, initia regni turbulenta & tristia cecinerat, devinctiores ei incredibili ardore adhærebant. Illud apparuit, cum in plurimis, tum magis in *Cacham Anaguagia*, viro maximæ autoritatis apud Aulam Constantinopolitanam, qui totos sæpe in dies, in carcerem conjectum, oculis manibusque veneratus fuit. Non referam bonas preces, quas precati fuerunt, ut dies illi decurtarentur, in primis cum ludibrio propter ridiculam hanc catastrophem omnibus jam essent. Interea *Visir Azem* cum *Divani* judicibus, Imperatore Adriano-poli agente, umbratilem regem examinat, utque tituli usurpati causas reddat, severe jubet. Aegritudinis futuræ sollicita opinio noxam hoc modo depellabat: quicquid hujus factum est, culpa non factum est mea. Quid facerem? neque servitio me exire licebat. Judæi, non adjutores, sed ut ita dicam, Coactores fuerunt. Quare cum culpam non contraxerim, ideoque & castigationem non commeritus fui. Lubens legi ac Imperatori cedo.

III. Post paucos deinde dies, tertio scilicet mensis *Nisan*, (martii) anni 1666. cum *Visir Azem* ad bellum *Cretense* conficiendum proficisceretur. *Zabethai, Zevi, Abydum*, arcem ad *Hellepontum* munitissimam, in scenam tamen mox reproducendus, missus fuit. Et sicuti ex dolore accusatoris metus, sic ex gaudio stupor nunc Judæis injiciebatur. Quippe statum Reipublicæ considerantes, miraculo esse sibi imaginabantur, illum ab Imperatore Turcarum in vita conservari, qui ei regnum se velle adimere palam prædicaverat. Imo jactabant, Imperatorem non habuisse summam in *Sabethai Zevi* potestatem.

IV. Quare de novo animis resumtis, per mare, per terras ad *Dardanellas* currebant. Confluebant undique ad *Sabethai Zevi*, quasi ad commune Oraculum consulendum. Aderant cum impensis pretiis Judæi Germani, Poloni, Lusitani, Batavi, Itali, Transsylvani, aliarumque gentium sine numero, quæ salutato regi supplices offerebant. Hinc magnam

auri & argenti vim conflavit. Non minorem quoque *Abydi* Castelli Præfectus utilitatem in ea re fecit, qui visentem sine donis ad eum intromittere nolebat. Ex hac causa major licentia eis concedebatur, impunesque ineptire pergebant.

V. Interea *Saberhai Zevi* aucta insolentia, mirusque animo increvit tumor; quippe tam pulchra conditio, non ultima regni felicitas videbatur. Post aliquot dies, edicto publicavit, ut more, institutoque Regum, diem illum, quo primum in lucem editus, veluti festum ac solennem per totum terrarum orbem Judaica natio coleret, ingeminatis votis ac precibus, quas eum in finem efformaverat, pro perenni Messiae salute, prospero longa serie, insequentium annorum decursu, & frequentiori festivi hujus diei exortu. Dein Legatos mittit ad dispersos, qui majestatem regis divulgarent. Cupiens præterea originem suam extollere, honores ad tumulum matris, cum plena peccatorum remissione, decrevit. Mitto innumera, quæ non sunt hujus compendii, scilicet diversas literas ad gentem Judaicam exaratas, preces præscriptas, miracula plurima, quæ in carcere & extra eum patrata, spangebantur, Judæorum facta sine numero Constantinopoli, Smirna, Thessalonica, in Italia, Germania, Belgio, ad Dardanellas, Apparitionem uti dicebant, *Elia* Prophetæ, vitam & variam *Nathanis Levi* fortunam, aliaque infinita.

VI. Hæc cum nuntiata Judæis ubique essent, ex Polonia advenit *Nebemias Cohen*, Judæus doctissimus, cum *Saberhai Zevi* collocuturus: Inter hos, post trium dierum altercationes, non parva audiebatur indignatio. Quippe *Nebemias Cohen* Messiam duplicem faciebat; unum Josepho illo præfco, Jacobi & Rachelis filio oriturum, qui *Nebemias Uzielis* filius, sive *Ben Ephraim* dicendus esset; infelicem hunc & ærumnis devotum ac cruentæ morti in proelio obeundæ adversus *Gogum* & *Magogum*; alterum ex Davidis profapia proditurum, *Ben David*, Israelitici regni vindicem, summam gesturum gloriam, dispersos Israelitarum congregaturum, per quem Messias Josephi filius ad vitam sit revocandus, postquam *Armillum* Deus, & universum *Armilli* exercitum igne & sulphure de coelo emissis deleverit; asseribat se humilem illum & inglorium *Nebemiam Ben Ephraim*, *Saberhai Zevi* vero *Ben David*, Messiam illum splendidum & magnificum esse. *Saberhai Zevi* verens ne hæc opinio in publicum divulgaretur, & ne regni gloria deceptionis macula in-

fuscaretur, respondit, *Ben Ephraim*, discipulum suum quem fuisse ajebat, modo mortuum, nec alium amplius restare. Hortatur suos, ut *Nebemiam Cohen* pro Messiae hoste haberent.

VII. Propter quod, *Nebemias Cohen*, habito prius cum *Saberhai Zevi* inimicis consilio, simulat se Turcarum religionem amplexurum. Hinc quinto mensis *Elul* (Augusti) superstitionem Judaicam abjurat, quo nefas illud vindicaret. Deinde *Adrianopolin* profectus, totum *Saberhai Zevi* negotium exponit *Caimacano*, qui dignitate *Visiri* proximus, ut quam primum illud ad Imperatorem deferret, ne per immaturas Judæorum innoxiorum machinationes respública quid detrimenti caperet, impostorque pœnas temere occupati regis tituli lucret.

VIII. Inter hæc indignatio omnium per totam Turciam erat, aservari in carcere planum improbissimum, Judæorum Messiam, in ludibrium legis Muhammedanæ, quæ hanc gloriam filio Mariæ cum Christianis tribuit. Acecesserant etiam argumenta *Musri*, summi Turcarum Sacerdotis, de probro e medio tollendo. Quare Imperator stipatus *Musri*, *Caimacano*, *Vanli*, aliisque principibus viris, de repente *Adrianopolin* advectum interrogat, num Rex Judæorum, Messiasque novus esset? Respondebat timore percussus, quod regni crimine insons, Legis Judaicæ doctus esset. Verum cum excusatio hæc non sufficeret, Imperator effectus miraculorum Messiae exploraturus, jubet evaginato gladio, sagittave corpus *Saberhai Zevi* percutere, an exin invulneratus, inviolatusque viveret. Verens id de se ipso experiri, maluit sacris Turcarum initiari, imprimis cum per *Guidom*, Imperatoris medicum, ex Judæo *Musulmannum*, qui ob linguæ Turcicæ ignorantiam ei additus, interpres, ad id vehementer incitaretur. Erat dies sextus decimus mensis *Elul*, anni Servatoris 1666. cum per fidei confessionem publicam, sacramentum daret communioni Turcicæ, & propter quod cidari elegantissima ornaretur. In gratiæ monumenta quoque ab Imperatore *Azis Mehemet Aga* nominatus, simulque ad dignitatem *Capegi Bassa* promotus fuit. Sed nec *Sara* uxor melioris fidei adversus contribules fuit: quippe a viro sollicitata ad *Muammedismum*, accepto nomine *Fauma Gadin*, lubens paruit.

IX. Incredibile dictu est, quam statim fama hæc ad aures omnium penetraverit, quantum apud Christianos & Turcas fabularum atque ludibriorum fecerint Judæi, quam amaram & tristem vitam

suæ conditionem rediderint, quam inanes ac stultas spes suas desieverint. Nondum tamen omnes de regno Sabetbai Sevi uti tunc, ita ante paucos annos desperabant, qui adhuc credebant Sabetbai Zevi esse verum Messiam, etiamsi certi essent, quod more, doctrinaque Turcarum viveret, addentes hoc inter maxima Messiae documenta, ac Cabballæ mysteria, Messiam, licet non religione Turcam, apud Turcas commorari debere, eadem ratione, qua Regina Esthera apud Regem Ahafverum absque sacrorum pollutione incontaminata mansit.

CAPUT VII.

I. Ann. Christi 1682. novus exortus Pseudo-Messius, nomine Mardochai. II. De quo Auctor certior redditus per Cl. Wagenfeilius. III. IV. Ad quem Judæorum de eo scripta exhibentur.

I. **S**uperest proximæ memoriæ nostræ, anni 1682. propudium, ac dedecus, Rabbi Mardochai, Judæus natione Germanus, ex urbe Eysenstadt, aberuditione, & vita austerâ inter suos inclutus, imprimis vero a vaticinationibus facris, quas ante annos quinque Pragæ, Nicolaiburgi, aliisque in locis, non sine populi Judaici acclamationibus, palam jactavit, cæterum acerrimus vitiorum fuit reprehensor, unde ei & cognomen *Mekiah*. Itaque elatior factus, se Messiam esse dixit, nec jam salutari, sed quasi adorati se jussit. Crediderunt ei Judæi, quotquot fere sunt in Italia. Plurimi quoque in Germania, licet ignorantiam simularent. Inventi tamen etiam sunt, qui graviter & libere recusaverunt. Ex Italia in Germaniam novus Messias reversus, iter Polonicum suscepit. Interim ex Rabbino intelligo, illum Pragæ hæere.

II. Religio mihi foret, nimis diu illa tacere, quæ ὁ πᾶσι Wagenfeilius, quo me studiosissimo Fautore uti maximæ mihi gloriæ duco, lubensque prædico, ad me de hoc nebulone nuper præscripsit: Illud fortasse nondum tibi innotuit agere nunc rursus in media Germania impostorem aliquem, qui pro Messia se gerit, & qui non ita pridem in hac vicinia per dies aliquot commoratus est. Doleo hujus rei famam tardiuscule ad me

pervenisse, nec nisi postquam alio versum jam discesserat, quippe ad videndum hominem ex longiore intervallo accurrissem. Qui eum intui sunt, referunt, esse virum forma egregia, ingentem severitatem vultu præ se ferentem, simulantemque cum Deo familiaritatem & colloquia.

III. Juvat autem tecum communicare, quæ de eo ad me perscripsit amicus mihi Judæus, qui ex Italia non ita pridem in Germaniam reversus est, cujusque suavis Pseudo-Messias profectorem in Italiam suscepit, summo honore ab omnibus ibi exceptus. Credo inquisitionis Ecclesiasticæ metus illud solum vertere planum hunc coegit, atque bene rebus suis consulunt Judæi Germani, quod negotium omne religiose celant. aut erga conscios saltem ita se gerunt, quasi nibili Messiam hunc faciant.

כי היה יהודי אחר באשכנז ושמו רבי מרדכי מעיר אייזן שטאט עשה ארץ עצמו לנביא ואחב אמר שהוא משיח והאמינו בו האשכנזים וזה שנה אחת כתבתי לזה ר' מרדכי שיבא לאיטליא כי כך צו על היהודים שם שנים הם היו רוצים לראותו וכאשר בא זה רבי מרדכי לאיטליא האמינו בו כלם שהוא משיח ועשו לו כבוד גדול וכאשר בא לעיר מארזני שאני עמדותי קבלוהו כל היהודים שם בכבוד גדול והיו קורין אותו משיח.

IV. הלכתי גם אני אם לראותו וראיתי שהוא איש משוגע ובדקתי ובכרתי בו מעשה טומאה ומעשה כישוף מיד הלכתי ממנו לחץ וחזרתיו לכל היהודים שלא יאמינו בו כי הוא שוטה ומבשף וכאשר שמעו היהודים כך חטילו שנאה עלי וחרקו עלי שניהם והיו לאכלנו וכיון שראיתי כך אמרתי לילך משם ושלח ארבע עשר על משיח בכך שלחוני בשלום ונתנו לי כתב יפה חנקרא אנשייר כמו שראת ארזני אצלי אמנם עשו תנאי עמי ואמרו שאם ישמעו עוד שאני מדבר רע על משיחם יסכימו כל היהודים ויתנו עדות עלי שאני עשיתי את כל חרעור מר שדברתי על משיחם וכיון שהלכתי משם חזרתי ודברתי רע על משיחם היו קצת היהודים שומעים לרבי ולא האמינו עוד במשיח זה וכן עשיתי עד כי באתי לעיר שוואבך ביני וביני נשתעץ משיח זה רכרם מאיטליא עד פירד ומפירד לפולניא בכך אמרו היהודים שבאיטליא שבשביל צער מה ששמע שדברתי רע עליו נשתעץ וברת על כך הסכימו כלם כאחד לכתב על היהודים שבעיר אנשבאך כמה דברים רעים לגרשני ואמרו שאינו עון ביה יהודים למי שעושה לי רעה או מי שמעיד עלי עדות שקר או מי שגזל אותי אשביל ששחתתי את משיחם.